

“Miksi pitäisi jatkaa opistotasolla päästötodistuksen jälkeen?”

Kokemuksia musiikinopiskelusta Musikinstitutet Kungsvägenissä

YAMK (musiikki)
Musiikkipedagogi
Opinnäytetyö
29.5.2009

Åsa Gustavsson

TIIVISTELMÄSIVU

Koulutusohjelma Musiiikin koulutusohjelma		Suuntautumisvaihtoehto Musiiikkipedagogi	
Tekijä Åsa Gustavsson			
Työn nimi ”Joskus on rankkaa harjoitella...” – Tyytyväisyyskysely Musikinstitutet Kungsvägenissä			
Työn ohjaaja/ohjaajat Annu Tuovila MuT / Leena Unkari – Virtanen MuM			
Työn laji Opinnäytetyö	Aika Toukokuu 2009	Numeroidut sivut + liitteiden sivut 66 + 24	
<p>TIIVISTELMÄ</p> <p>Opinnäytetyön tarkoitus on kartoittaa oppilaiden halukkuus jatkaa musiikinopiskelua opistotasolla Musikinstitutet Kungsvägenissä sekä selvittää miten opiskelun jatkamista voitaisiin tukea. Työ on tarpeellinen: Musikinstitutet Kungsvägenin oppilasmäärä opistotasolla on nykyisellään vähäinen ja oppilailla on taipumus lopettaa soitonharrastuksensa perustason päättötodistuksen jälkeen.</p> <p>Opinnäytetyössä esitellään ensin Suomen musiikkikasvatusjärjestelmää sekä historiallisesta että nykypäivän perspektiivistä. Koska työ keskittyy ruotsinkieliseen oppilaitokseen, työssä pohditaan myös Suomen ruotsinkielistä musiikkikasvatusta ja Musikinstitutet Kungsvägenin historiaa.</p> <p>Työ perustuu Musikinstitutet Kungsvägenissä toteuttamaani kyselyyn ja kirjoitustehtävään. Kyselyaineisto kerättiin vanhemmilta ja kirjoitelma-aineisto oppilailta. Kohderyhmänä olivat ne oppilaat, jotka suunnittelivat opettajansa kanssa lukuvuonna 2008/2009 instrumentin tasokoetta 3/3 tai laulun tasokoetta 2/2. Kyselyyn vastasi 16 vanhempaa ja kirjoitustehtävän teki 11 opiskelijaa.</p> <p>Kyselyn ja kirjoitustehtävän tulosanalyysistä selviää kolme asiaa, jotka erityisesti vaikuttavat kielteisesti oppilaiden motivaatioon jatkaa soittoharrastusta opistotasolla: ajanpuute, musiikkiteoria ja musiikkiopiston vaatimukset. Tämän päivän lapsilla ja nuorilla on paljon muitakin harrastuksia musiikin lisäksi. Koulutyö koetaan myös rankaksi ja lukio-iässä musiikin harrastus saatetaan hylätä, koska aika ei riitä harjoittelemiseen. Oppilaat toivovat erilaisia vapaampia vaihtoehtoja musiikkiharrastuksen jatkamiseen perustason päättötodistuksen jälkeen, kuten mahdollisuutta käydä soittotunnilla ilman pakollisia teoria-aineita ja tasokokeita. Myös mahdollisuutta osallistua kamarimusiikkiin tai orkesteriin toivotaan.</p> <p>Toivon opinnäytetyöni olevan hyödyksi erityisesti Musikinstitutet Kungsvägenin toimintaa kehitettäessä, mutta työni tulokset voivat myös kiinnostaa muita musiikkioppilaitoksia ja musiikkipedagogeja Suomessa.</p>			
Teos/Esitys/Produktio			
Säilytyspaikka Metropolia Ammattikorkeakoulun kirjasto/Ruoholahti			
Avainsanat Musikinstitutet Kungsvägen, musiikkioppilaitokset, opiskelumotivaatio, kyselytutkimus			

Master's Degree Programme in Classical Music		Specialisation Music Education
Author Åsa Gustavsson		
Title "Why should one continue studying music after graduation?" – Experiences of studying music in Musikinstitutet Kungsvägen.		
Tutor(s) Annu Tuovila DMus / Leena Unkari-Virtanen MM		
Type of Work Master's Thesis	Date May 2009	Number of pages + appendices 66 + 7
<p>ABSTRACT</p> <p>The topic of the present thesis is to find out the reasons why students at Musikinstitutet Kungsvägen often do not continue their music studies after completing the lower level. The background issue is that the students tend to finish their studies after graduation from the lower level without moving on to the upper level of the music school.</p> <p>The introduction to the thesis is a historical overview of the system of teaching music in Finland including a discussion of how the system works today. As the author works in a Swedish setting, the paper also explores the topic of teaching music in the Swedish language in Finland.</p> <p>A questionnaire and a written assignment were employed to find out the opinions of the students and their parents about the music studies. The questionnaires were completed by the parents of the students while the students were encouraged to write down their opinions about studying at the music school. The target group consists of 16 parents and 11 students who were studying for the 3/3 examination in their main instrument and the 2/2 examination in vocals during the school year 2008/ 2009.</p> <p>The result of the investigation shows that there are three main reasons why the students do not want to continue their studies at Musikinstitutet Kungsvägen: lack of time, music theory and the high requirements placed on the students in the music school. Young people today have many other hobbies besides music. Schoolwork, especially in upper secondary school, is also considered demanding. Therefore students tend to stop hobbies that require practicing. The students would like opportunities to continue their music studies without compulsory subjects such as music theory. Several students also expressed an interest in opportunities to continue playing chamber music or participating in orchestras after finishing their studies at the lower level.</p> <p>It is hoped that this thesis will be a source of inspiration for music teachers working with children in Finland. In particular, the author hopes that Musikinstitutet Kungsvägen will make use of the study to examine the methods of teaching at the school.</p>		
Work / Performance / Project		
Place of Storage Library of Metropolia University of Applied Sciences / Ruoholahti).		
Keywords Musikinstitutet Kungsvägen, music schools, questionnaire		

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	3
1.1 Ongelmakohtia musiikkikasvatuksessa	3
1.2 Minä opettajana.....	5
1.3 Opinnäytetyön sisältö	6
1.4 Minä tutkijana	8
2 MUSIIKINOPISKELU SUOMESSA	10
2.1 Suomalaisen musiikinopetuksen kehitys 1800 – luvulta nykypäivään	11
2.2 Musiikinopiskelu ruotsinkielellä Suomessa	14
2.3 Musikinstituet Kungsvägen (MIK).....	16
2.3.1 Esbobygdens musikskola (ESM)	16
2.3.2 Nylands svenska muskläroanstalt (NSM)	17
2.3.3 Vanda svenska musikskola (VSM)	18
2.3.4 Oppilasmäärä Musikinstitutet Kungsvägenissä	19
2.3.5 Opintosuunnitelma Musikinstitutet Kungsvägenissä	20
2.3.6 Musikinstitutet Kungsvägenin tulevaisuus	23
3 OPISKELUMOTIVAATIO	25
3.1 Motivaatio käsitteenä	25
3.2 Opettajan rooli innostajana	28
3.3 Oppimiskäsitysten vaihtoehtoja	29
3.4 Uusia näkökulmia opettamiseen	31
4 TUTKIMUSMENETELMÄN VALITSEMINEN	32
4.1 Kyselylomakkeen tekeminen	32
4.2 Kohderyhmä.....	33
5 KYSELYN TULOKSIA.....	36
5.1 Taustakysymykset, kysymykset 1-3	36

5.2 Koulunvalinta ja opetuskielen merkitys, kysymykset 4–5b	38
5.3 Opiskelumotivaatio, kysymykset 6–6b	39
5.4 Kodin ja musiikkiopiston välinen kontakti, kysymykset 7–7d.....	40
5.5 Musiikkiopiston toiminta, kysymykset 8–8c.....	41
5.6 Musiikkiharrastuksen jatko ja musiikin merkitys lapsen elämässä, kysymykset 9–9d	43
5.7 Musiikkiharrastuksen merkitys ja opiskelukokemukset, kysymykset 10-11a.....	44
5.8 Vanhempien vaikutus lapsen musiikkiharrastukseen, kysymykset 12–12 d	46
5.9 Omia näkökulmiani kyselyyn	49
6 TUTKIMUKSEN KIRJOITUSTEHTÄVÄ	50
6.1 Opiskelijoiden puheenvuoro.....	51
6.2 Kirjoitustehtävän tulosanalyysi.....	55
7 POHDINTA	58
7.1 Historia ja nykypäivä	58
7.2 Musiikinopetuksen järjestelmä – Hyve vai pahe?.....	59
7.3 Miten oppilaat voi motivoida?.....	60
7.4 Kysely ja kirjoitustehtävä	61
7.5 Tulokset.....	62
7.6 Mitä voimme tehdä?.....	63
7.7 Miten minä opettajana voin motivoida oppilaani?	65
LÄHTEET:	67
LIITE 1	69
LIITE 2	70
LIITE 3	71
LIITE 5	85
LIITE 6	87
LIITE 7	89

1 JOHDANTO

Useita vuosia sitten luin artikkelin Itä-Helsingin musiikkiopiston rehtorista, Géza Szilvaysta, ja hänen työstään viulunsoitonopettajana. Szilvay on tunnettu Suomessa varsinkin 1980-luvun TV-sarjasta ”*Viuluviikarit musiikkimaassa*”, jossa sovellettiin unkarilaista musiikkipedagogiikka suomalaisten lasten kanssa (Wikipedia, Szilvay 2008). Artikkelissa Szilvay kertoi liikuttavalla tavalla oppilaistaan ja heidän kehityksestään pienistä oppilaista aikuisiksi taiteilijoiksi. Artikkelista jäi erityisesti mieleeni hänen kuvailemansa lapsen kasvu viulunsoitonopettajan näkökulmasta. Szilvayn mukaan pienen oppilaan soittotaival musiikkiopistossa alkaa, kun opettaja laittaa nuottitelineen niin matalaksi kuin mahdollista. Kun oppilas vuosien mittaan kasvaa sekä fyysisesti että henkisesti, nuottiteline on pikku hiljaa korkeimmillaan ja oppilas lentää ulos maailmaan. Tässä kertomuksessa nuottiteline toimii mielestäni metaforana lapsen kehityksestä ja tarina on kaunis kuva musiikkiopiston opettajan työstä parhaimmillaan. Mutta mitä tapahtuu jos oppilas lopettaa soittotaipaleensa ennen kun hänestä on tullut suuri taiteilija tai innostunut musiikin harrastaja? Mitä jää lapsen mieleen, jos opinnot musiikkiopistossa tuntuvat isona taakkana tai epäonnistumisena? Voimmeko Suomessa ihan rehellisesti väittää, että meillä on maailman paras musiikkikoulutusjärjestelmä? Onko nykyään edes mahdollista tarjota kaikille lapsille musiikkikoulutusta?

1.1 Ongelmakohtia musiikkikasvatuksessa

Meillä on Suomessa ainutlaatuinen musiikkikasvatusjärjestelmä, mutta totuus on, että tämä järjestelmä ei ole avoin kaikille lapsille ja nuorille. Syy siihen lienee rahan ja opiskelupaikkojen riittämättömyys. Toistaiseksi valtio ja kunnat tukevat maamme musiikkioppilaitosten toimintaa, mutta kun parhaillaan eletään taloudellisessa kriisissä, emme tiedä millainen tulevaisuus meillä on edessämme. Nykyään meillä on esimerkiksi työpaikallani *Musikinstitutet Kungsvägenilla* mahdollisuus tarjota opiskelijoillemme 45 tai 60 minuuttia yksityistä soitinopetusta, laajan oppimäärän mukaan viikossa. Opintoihin myös kuuluvat musiikin perusteet (teoria/säveltäminen), orkesterinsoittoa, kamarimusiikkia tai kuoroa. Opetuksemme musiikkiopistossa on kallista ja tulevaisuudessa joudumme varmaan tarjoamaan enemmän opetusta ryhmissä, yleisen oppimäärän mukaan, mutta olemmeko valmiita siihen? Koen, että työpaikallani opettaminen laajan oppimäärän mukaan nähdään ongelmana ja oppilaiden musiikillisen tason laskemista pelätään.

Toinen syy miksi osa Suomen lapsista ja nuorisosta jää vaille musiikinopetusta on taideaineiden vähentäminen tavallisessa peruskoulussa. Minusta on äärimmäisen tärkeätä muistaa, että musiikki ja taide pitäisi kuulua kaikille. Uskon, että ihminen tarvitsee sekä henkistä että fyysistä ravintoa voidakseen hyvin ja näin ollen musiikki on tärkeä tekijä ihmisten hyvinvoinnissa. Näin väittää myös Finlands svenska sång - och musikförbundetin (FSSMF) puheenjohtaja Håkan Wickström kirjoituksessaan *Hufvud - stadsbaldetissa* 30.1.2009:

*"Täten ajattelemme me (FSSMF:ssä), että musiikin ja muiden taideaineiden pitäisi saada suurempi painoarvo koulumaailmassa. Ruotsalaisten ja sveitsiläisten tutkimusten mukaan lisämusiikinopetus tuottaa vähemmän stressihormoneja vereen kuin teoreettisten aineiden opiskelu. Teorian mukaan musiikki ja muut taideaineet kuten kuvataide, draama ja tanssi auttavat lasta ymmärtämään tunteitaan paremmin ja siten lisäävät heidän kykyään hallita stressiä."*¹

Lisäksi Wickström sanoo, että tutkimuksissa Suomessa on todettu, että nykypäivän koululaisilla on hyviä teoreettisia taitoja, mutta kun kysytään heidän hyvinvoinnistaan ja kouluviihtyvyydestään, vastaus on huolestuttava (Wickström 2009). Suomi on ikävällä tavalla saanut viime vuosina kokea nuorten pahoinvointia. Koulu, joka ennen oli turvallinen paikka, ei enää olekaan niin turvallinen. On todettu, että nykyään monet lapset ja nuoret ihmiset kärsivät masennuksesta ja kuten Håkan Wickström sanoo, taideaineiden ja käytännön taitojen lisääminen koulussa olisi tärkeä keino vähentää lasten arkipäivän stressiä.

Muistan itse lämmöllä oman musiikinopettajani koulussa. Olen kotoisin maalta, Vöyriältä, ja siellä ei vielä, 1970-luvun puolessa välissä, ollut toimivaa musiikkiopistoa. Sen sijaan saimme innokkaalta naisopettajalta musiikinopetusta ja saimme myös soittaa koulun puhallinorkesterissa. Opettaja valitsi hienon kiiltävän huilun soittimekseni ja olin valtavan onnellinen. En silloin edes tiennyt minkä niminen tuo soitin oli, mutta minusta se oli hyvin kaunis. Lukion jälkeen halusin opiskella huilunsoittoa ja koska en ollut opiskellut musiikkioppilaitoksessa, opiskelin kaksi vuotta musiikkilinjalla kansanopistos- sa Vaasassa ja pääsin sen jälkeen Pietarsaareen konservatorioon. Ilman peruskoulun innokasta musiikinopettajaa minusta ei olisi tullut huilistia. Toivomukseni on, että lapset

1

"Däremot anser vi (FSSMF) att musik, och andra konst- och färdighetsämnen, borde ges större utrymme och större prestige i dagens skolvärld. Undersökningar har gjorts, bland annat i Sverige och Schweiz, som visar att barn som fått extra musikundervisning i stället för undervisning i teoretiska ämnen uppvisar mindre mängd stresshormoner (cortisol) i blodet. Teorin är att musik - och andra konstämnen som bildkonst, drama och dans - hjälper barn att förstå sina känslor bättre och därmed ökar deras förmåga att hantera stress."

saisivat nykyisinkin kouluissa saman mahdollisuuden kehittyä ja löytää kykijänsä kuin minä sain. Nuorille ihmiselle inspiroiva opettaja on tärkeä tekijä kehityksessä lapsesta aikuiseksi; opettaja voi toimia esikuvana lapsen ja nuoren opiskelu- ja ammatinvalinnassa.

Kolmas huolestuttava tekijä on minun mielestäni, että nykyään ei enää lauleta kodeissa samalla tavalla kun ennen vanhaan. Musiikkilehti *Rondo Classican* numerossa 4/2009 kysytään artikkelissa ”*Musiikki kuulu kaikille*”, mitä voi tehdä jos kodissa ei harrasteta yhtään musiikkia. Assi Liikasen vastaus on (Jaantila 2009, 41):

”Siihen ei voi tietenkään mikään työryhmä tai laki puuttua. Jos ei ole mitään (musiikkia) kotona, niin kyllä se kaatuu koulun puoleen. Mutta onhan meillä Suomessa musiikkiopistot ja päiväkodeissa lauletaan paljon”.

Hänen vastauksensa on minusta hyvä, mutta hän on täysin jättänyt huomioimatta ongelmia musiikkiopistojen opiskelupaikkojen riittämättömyydestä.

1.2 Minä opettajana

Olen toiminut huilunsoitonopettajana jo yli 20 vuotta. Nuorena opiskelijatyttönä Pietarsaaren konservatoriossa sain heti ensimmäisenä ammattiopiskelusyksynä 1980-luvun lopussa työn tuntiohjaajana Pietarsaaren seudun musiikkiopistossa. Opiskelijatoverini, joka jo oli opiskellut konservatoriossa kaksi vuotta ennen minua, kehotti minua menemään musiikkiopiston rehtorille kysymään töistä. Jännitin kovasti, koska rehtori oli tunnetusti temperamenttinen mies. Kuinkas olikaan, minulle löytyi pari huilunsoitonoppilasta ja urani opettajana alkoi ikään kuin vahingossa. Jälkikäteen olen usein miettinyt, minkälainen olin opettajana silloin. Minulla ei ollut minkäänlaista pedagogista kokemusta ja veikkaan, että olin aika vaativa ja ankara. Nuorena opiskelijana minulla oli käsitys, että kaikki huilunsoitonoppilaat tähtäisivät ammattiuralle. Onneksi elämä opettaa ja tänä päivänä toivon olevani rohkaiseva ja innostava opettaja. Olen edelleenkin vaativa, mutta yritän muistaa kohdella oppilaitani yksilöinä.

Jossain vaiheessa opettajantyötäni rupesin miettimään miksi niin monista oppilaistani lopetti soittoharrastuksensa varhaisessa teini-iässä. Minua alkoi myös häiritä niin sanottu ”*tasokoeputki*”. Huomasin, että samoja asioita pohtivat useat opettajakollegani työpaikallani. Onhan meillä maailman hienoin musiikinkoulutus, mutta palveleeko se

varmasti kaikki oppilaita? Suomenruotsalainen musiikkiopisto pääkaupunkiseudulla ei saa, luonnollisista syistä, niin paljon hakijoita kuin saman alueen suomenkieliset musiikkiopistot. Meiltä puuttuu suuri määrä hakijoita, mikä johtaa siihen, että opistomme opiskelijoiden taso ei ole yhtä korkea kuin muissa pääkaupunkiseudun musiikkiopistoissa. Onhan meillä myös hyviä ja määrätietoisia opiskelijoita ja jopa sellaisia jotka tähtäävät ammattiuralle, mutta suurin osa oppilaistamme on tavallisia harrastajia. Nämä lapset ja nuoret haluavat harrastaa musiikkia omaksi ilokseen ja pitää musiikkiharrastuksensa vain yhtenä harrastuksena muiden joukossa. Rupesin miettimään, miten voimme palvella heitä niin, että heidän aikansa musiikkiopistossamme olisi niin mieluista kuin mahdollista. Mielestäni tehtävämme opettajina on antaa näille nuorille ihmisille hyödyllinen harrastus ja rakkaus musiikkiin sekä kasvattaa tulevaisuuden konserttiyleisöä. Onko heidän sitten oikeasti pakko tehdä kaikki taso- ja teoriakokeet? Onko Suomessa mahdollista opiskella musiikkia omasta ilosta, ilman erityisiä vaatimuksia? Vastaus on toivon mukaan myönteinen!

1.3 Opinnäytetyön sisältö

Työpaikallani *Musikinstitutet Kungsvägen*issä rehtorimme on viime vuosina ollut huolestunut oppilaiden vähentymisestä. Erityisesti opistotason vähentynyt oppilasmäärä on herättänyt paljon keskustelua. Tämän keskustelun taustalla ovat mielestäni ne muutokset, joita *Musikinstitutet Kungsvägen* on käynyt läpi ja yli päättänsä koko yhteiskunnan nopeat muutokset viimeisten 30 vuoden aikana. Minä ja monet muut kollegat olemme keskustelleet tästä ongelmasta musiikkiopiston johdon kanssa. Minussa tämä keskustelu on herättänyt uteliaan kysymyksen: ”*Mistä on oikeasti kyse?*” Minusta pääongelmana musiikkiopistossamme on kapea näkemys musiikillista tasosta ja musiikkiopiston tehtävästä. Halutaan korkealaatuista musiikkikoulutusta, mutta unohdetaan miten sellaista koulutusta rakennetaan. Omat mielipiteeni oppilaitoksemme ongelmista ja myös mahdollisuuksista tulevat esiin tekemässäni SWOT-analyysissä.

Koska kilpailu rahasta nykyisessä yhteiskunnassa lisää musiikkiopistojen tarvetta näyttää tasonsa, ovat viime vuodet *Musikinstitutet Kungsvägen*issä olleet opettajille raskaita. Suuret projektit kuten musiikkiteatterit ja muut tapahtumat voivat toki tuoda oppilaille mielenkiintoisia haasteita, mutta vaarana on, että perustehtävämme (musiikin opettaminen) jää sivuun. Ymmärrän johdon halua tuoda koulumme esiin Espoossa ja Vantaalla, mutta mielestäni ikävä sivuvaikutus on ollut väsynyt opettajakunta. Sen

lisäksi nämä projektit eivät välttämättä ole nostaneet koulun tasoa eivätkä tuo lisää opiskelijoita opistotasolle. Minun mielestäni projektimme useasti ovat kärsineet pedagogisen ajatuksen puutteesta. Halu tuoda opisto näkyviin on ollut suurempi kuin halu tehdä musiikkia yhdessä, näin ollen esimerkiksi oppilaat ovat orkesteriprojekteissa joutuneet soittamaan liian vaikeita stemmoja. Metaforana voi käyttää talon rakentamista, eli tavallisesti talo rakennetaan kivijalasta mutta meidän opistossamme halutaan mielestäni rakentaa suoraan kattoa.

Suunnitellessani opinnäytetyötäni ajattelin ensiksi haastatella omia oppilaitani. Halusin tutkia mitä mieltä he ovat musiikkiopiston opetuksesta. Ymmärsin kuitenkin pikku hiljaa, että ajatus ei ollutkaan hyvä, koska luultavasti roolini sekä opettajana että haastattelijana olisi ristiriitainen. Opettajan ja oppilaan välinen suhde on monesti hyvin läheinen ja näin ollen vaarana olisi, että oppilaani eivät oikeasti uskaltautuisi kertomaan minulle mitä he ajattelevat musiikkiopistosta. Päätin astua tutkijaan rooliin ja tehdä tietyille valituille perheille kyselyn. Kyselylomakkeen täyttäisivät vanhemmat, mutta koska olin myös kiinnostunut oppilaiden mielipiteistä, halusin tutkia mitä mieltä oppilaat ovat musiikkiopistostamme ja musiikin opiskelustaan. Yksinkertaisesti voi sanoa, että hankin kahdentyyppistä aineistoa. Ensimmäinen osa aineistosta on *kysely*, jossa lähinnä vanhemmat kertovat musiikkiopistostamme ja lastensa musiikinopiskelusta. Toinen osa aineistoa on oppilaiden *kirjoittama tehtävä*. Kohderyhmänä ovat ne oppilaat, jotka vuoden sisällä ovat tekemässä tasokoea 3/3 tai 2/2 ja saamassa musiikkiopiston perustason päästötodistuksen sekä heidän vanhempansa. Ydinkysymys on: mitä tapahtuu musiikkiopiston perustason päästötodistuksen jälkeen? Jatkaako vai loppuuko soitinharrastusta ja jos loppuu, miksi?

Tämän opinnäytetyön lukija saa myös lyhyesti tutustua musiikinopettamisen historiaan Suomessa. Minusta on ollut mielenkiintoista saada selville mistä ”*maailman paras musiikkikoulutusjärjestelmä*” on peräisin. Käyn myös läpi työpaikkani *Musikinstitutet Kungsvägenin* historiaa ja pohdin musiikkiopiston tulevaisuutta. Olen myös halunnut selvittää tietojani opetussuunnitelmasta, motivaatiosta käsitteenä ja erilaisesta pedagogisista käsitteistä kuten *empirismi*, *konstruktivismi* ja *humanismi*. Koska olen käyttänyt kyselylomaketta ja kirjoitelmaa tutkimusmenetelmänä, olen myös tutkinut mitä valitsemani menetelmä käytännössä merkitsee.

Luonnollisena osana työtä on näkökulmani musiikin opetuksesta ruotsinkielellä Suomessa. Olen itse suomenruotsalainen ja olen vuodesta 1993 työskennellyt opettajana täysin ruotsinkielisessä työympäristössä pääkaupunkiseudulla. Kerron myös ruotsinkielisistä musiikinkoulutusmahdollisuuksista Suomessa, koska ne ehkä eivät ole lukijalle tuttuja.

1.4 Minä tutkijana

Olen aina kokenut itseni käytännöllisenä ihmisenä ja sen takia olen pyrkinyt kirjoittamaan työläheisen opinnäytetyön. Haluan että lukija saa osallistua minun työmaailmaani ja kuulla ajatukseni musiikinopetuksesta. Toisaalta ongelma oli toimia niin sanottuna tutkijana omassa työpaikassani. Kyselylomake tuntui hankalalta tehdä siksi, että itsellä oli vahvat näkökulmat kysymyksiin sekä opettajana että kitaransoittoa harrastavan teinipojan äitinä.

Eskolan & Suorannan mukaan (1998, 17) tutkijan ongelmat ovat:

- Kuinka tutkijan tulisi suhtautua kentän tapahtumiin?
- Pitäisikö tutkija ottaa kantaa toimintaan vai pysytellä ulkopuolella?
- Onko tutkijalla objektiivinen vai subjektiivinen suhde kentän tapahtumiin?

Omasta mielestä objektiivinen suhtautuminen työpaikan erilaisiin ilmiöihin tuntui vaikealta. Musiikkiopisto voi hyvin usein olla niin sanotusti tuulinen työpaikka. Työympäristöön vaikuttaa erilaisia taiteilijoita kaikkine tunteineen ja mielipiteineen. Minusta tällainen ilmapiiri voi parhaassa tapauksessa olla erittäin luova, mutta jos vahvaa tahtoa käytetään väärällä tavalla, voi ilmiö myös olla tuhoisa.

Maijaliisa Rauste-von Wrightin mukaan (1997,11) ihmislajin yksilöillä on aina valikoidusti muodostuneita käsityksiä ja toisistaan poikkeavia olettamuksia toimintansa kohteista. Rauste-von Wright jatkaa kirjoittamalla (1997,11):

”Näin myös tieteen piirissä, onhan tutkijakin aina ihminen, ja näin ollen hänen tarkkaavaisuutensa toimii valikoivasti ja hänen johtopäätöksensä perustavat aikaisemmin omaksuttuihin käsityksiin.”

Tutkimukseni lopputulos oli kuitenkin minun mielestäni suurin piirtein onnistunut ja sain vastauksia moneen kysymyksiin, joista toivon olevan hyödyksi *Musikinstitutet Kungsvägenin* toiminnassa tulevaisuudessa. Varsinaisia yllätyksiä ei tullut esiin, mutta tulos on ainakin saanut minut vakuuttuneeksi siitä, että tulevaisuudessa työpaikkamme kannattaisi tarjota oppilaille opetusta sekä laajan että yleisen oppimäärän mukaan.

2 MUSIIKINOPISKELU SUOMESSA

Musiikkilehti *Rondo Classicassa* oli syyskuussa 2008 artikkeli *Simon Bólvivar–nuorisoorkesterista*. Harri Kuusisaari kirjoitti Venezuelan musiikkikasvatussysteemistä ihmeenä, joka on pelastanut Venezuelan slummien lapsia kaduilta musiikin pariin. José Antonio Abreun, Venezuelan musiikkikasvatussysteemin isän, mukaan taide on ihme, joka muuttaa maailmaa. Hän kertoo (Kuusisaari 2008, 15):

”Musiikki tuo valon köyhään kotiin ja on väline yhteiskunnallisessa työssä, jos yhteiskunta järjestyy solidaarisesti kuten orkesteri, sillä on suuri panos rauhaan ja vakauteen. Musiikki voi parantaa kehitysvammaisia ja auttaa vankeja kohti parempi elämä ”

Minusta on hyvin ymmärrettävää, että tällaisen nuorisoorkesterin vierailu Suomessa herättää paljon keskustelua ja kiinnostusta. Ilmiö sai myös huomiota Hufvudstadsbladetissa. Toimittaja Lena von Bonsdorffin mukaan *Simón Bolívar-orkesteri* sai paljon huomiota mediassa osaamisensa ja musiikillisen iloisuutensa takia (von Bonsdorff 2008). Kuitenkin sama toimittaja kirjoitti myöhemmin haastattelussa John Storgårdsin kanssa, että Venezuelan orkesteri sai myös liikaa lehdistön huomiota (von Bonsdorff 2009): *”John Storgårds on niin kuin muutkin klassiset muusikot, pedagogit ja kapellimestarit ärsyyntyneet siitä huomiosta, jonka venezuelalainen ihme herätti mediassa.”*²

Lukiessani Lena von Bonsdorffin artikkelin aloin miettiä, että onhan meillä oma musiikki-ihmeemme, nimittäin laajasti kehittynyt musiikin kasvatussysteemi tutkintoineen. Järjestelmän perusidea on tuoda solidaarisuutta Suomen musiikkikasvatukseen. Kenties kuitenkin mielestämme meidän *”maailman paras musiikkikasvatussysteemimme”* aiheuttaa ylimielisyyttä muita kohtaan? Vaarana voi olla, että unohdamme oman järjestelmämme heikkoudet.

Suomessa on vuodesta 1992 lähtien ollut voimassa *Laki taiteen perusopetuksesta* ja vuoden 1999 alusta lukien musiikkioppilaitokset liitettiin tämän lain piiriin (www.musiikkioppilaitokset.org 2008). Tämä merkitsee käytännössä valtion ja kuntien rahallista tukea niille oppilaitoksille, jotka ovat Suomen musiikkioppilaitosten liiton jäseniä. Tällä hetkellä jäseniä on noin 89 musiikkiopistoa ja 11 konservatoriota. Vaikka Suomi on suhteellisen pieni maa, aika suuri määrä ihmisiä saa mahdollisuuden

² *”John Storgårds är liksom många andra klassiska musiker, pedagoger och dirigenter irriterad över att det venezuelanska undret blåsts upp så stort i medierna. Det är proportionerna och förenklingarna som stör”.*

musiikinopiskeluun. Tämä järjestelmä mahdollistaa musiikin harrastamisen vauvaikäisestä lukioikään. Aikuistenkin on mahdollista opiskella niin sanotulla avoimella osastolla ja tulevaisuudessa opetusta yleisen oppimäärän mukaan voidaan toivottavasti antaa kaikille, jolloin kaikki halukkaat voisivat osallistua taideopiskeluun. Abreulla on unelma siitä kuinka koko Venezuela laulaa ja soittaa (Kuusisaari 2008, 15). Onhan se minun mielestäni mahdollista Suomessakin!

Seuraavissa jaksoissa käyn läpi musiikinopetuksen kehitystä Suomessa sekä suomenkielisestä että ruotsinkielisestä perspektiivistä.

2.1 Suomalaisen musiikinopetuksen kehitys 1800 – luvulta nykypäivään

Minkä takia tällaisessa pienessä maassa musiikki, urheilun rinnalla, on noussut niin suosituksi harrastukseksi? Löysin vastauksen historiasta 1800-luvun lopulta. Silloin heräsi Suomessa, poliittisista syistä, kiinnostusta omaa kulttuuria kohtaan. Vuonna 1874 perustettiin Suomessa *Kansanvalistusseura*, minkä toiminnan lähtökohtana oli kansallisromanttinen näkemys kansansivistystyöstä. Kansanvalistusseura järjesti myös niin sanottuja laulujuhlia yhteensä 20 kertaa vuosina 1884-1926. Näillä juhlilla oli huomattava vaikutus sivistysolojen kehitykseen maassamme. Niiden merkitys ei rajoittunut musiikkiharrastuksen vahvistumiseen, vaan laajeni koskemaan sivistystasoa yleisemmin ja vaikutti kansallishengen kohottamiseen erityisesti autonomian aikana. (www.siba.fi 2008) Suomenruotsalaisessa yhteiskunnassa järjestettiin ensimmäinen laulujuhla 1891 ja nykyään perinne jatkuu edelleen joka viides vuosi (<http://ssc.huset.fi> 2008).

Sång- och Musikfesten i Vasa 1912

Vuonna 1882 perustettiin yksityisestä aloitteesta *Helsingin Musiikkiopisto* ja johtajaksi valittiin suomenruotsalainen muusikko ja opettaja *Martin Wegelius*, joka toimi virassaan kuolemaansa saakka vuoteen 1906. Wegeliuksen tunnetuin oppilas oli *Jean Sibelius* ja Helsingin Musiikkiopisto vaihtoi myöhemmin nimensä *Sibelius-Akatemiaksi*. Martin Wegeliuksen mielestä muusikon tuli sivistää itseään monipuolisesti. Hän opetti itse teoreettisia aineita, musiikin historiaa ja säveltapailua. Sopivan oppimateriaalin puuttuessa hän myös kirjoitti alan oppikirjoja itse. Hän kiinnitti erityistä huomiota sävellyksen opetukseen ja onnistuikin kasvattamaan maahan uuden säveltäjäsukupolven. (www.siba.fi 2008.)

Vuonna 1922 perustettu *Suomen Laulajain ja Soittajain Liitto (SULASOL)* on maamme suurin harrastajamusiikkijärjestö ja tarjoaa jäsenilleen harrastustoimintaan liittyviä palveluja sekä osallistuu suomalaisen musiikkielämän kehittämiseen (www.sulasol.fi 2008). Myös suomenruotsalaisilla on vastaava järjestö nimeltään *Finlands svenska sång och musikförbund (FSSMF)*. Järjestön tehtävä on vastaavasti kuin SULASOLINakin antaa mahdollisuus musiikin harrastajille osallistua erilaisiin koulutuksiin ja seurata suomenruotsalaisen yhteiskunnan musiikkielämää (www.fssmf.fi 2008).

1900-luku toi mukanaan konservatorioiden ja musiikkiopistojen kasvun. Syy tähän lienee muusikkojen huono taso Suomessa. Haluttiin parempia ja taitavampia muusikkoja orkestereihin ja myös päteviä musiikkipedagogeja. Varsinkin *Klemetti-Opistolla* ja *Martin Wegelius Institutetilla* on ollut iso rooli musiikkikasvattajina. Molemmat opistot kesäkursineen ovat kasvattaneet monta Suomen muusikkoa ja musiikkipedagogia. Vuonna 1956 perustettiin *Suomen musiikkioppilaitosten liitto* (SML) kolmentoista musiikkiopiston toimesta. Liiton alkuperäiset tehtävät eli musiikkioppilaitosten yhteistyön ja opetuksen valtakunnallinen kehittäminen ovat edelleenkin liiton päätehtäviä, vaikka liiton tarjoamien palveluiden määrä ja sisältö on vuosien varrella kehittynyt huomattavasti sen ensimmäisistä vuosista.

Heti perustamisensa jälkeen Suomen musiikkioppilaitosten liitto ryhtyi herättämään keskustelua musiikkioppilaitosten omasta lainsäädännöstä. Prosessi kesti yli kymmenen vuotta ja sisälsi jatkuvia neuvotteluja opetusministeriön ja kansanedustajien kanssa. 1960-luvun lopussa ponnistelut johtivat onnelliseen päätökseen: laki musiikkioppilaitosten valtionavustuksesta tuli voimaan vuoden 1969 alussa. Erillisen lainsäädännön ansiosta musiikkioppilaitosten rahoitus sai vakaan pohjan, mutta lain vaikutus oli tuntuva lähes kaikilla toiminnan alueilla ja vaikutti esimerkiksi opettajien pätevyysvaatimuksiin.

Lain voimaan tullessa valtionavustus myönnettiin yhdeksälle musiikkioppilaitokselle ja niiden saama avustus oli 30-50 % avustuksen piiriin hyväksytyistä menoista. Vuonna 2001 lakisääteinen valtionapu musiikin perusopetukselle kattaa kaiken kaikkiaan noin 50 % niiden menoista ja tätä arvokasta tukea nauttii 88 musiikkioppilaitosta. Konservatoriot saavat lisäksi erillistä valtionapua antamaansa ammatillista koulutusta varten. Musiikkioppilaitokset antavat opetusta 43 000 tuntia viikossa ja valtio tukee musiikin perusopetusta noin 46 miljoonalla eurolla vuodessa. Valtionapu kattaa 49 %, kuntien osuus 34 % ja oppilasmaksut 17 % musiikkioppilaitosten kokonaismenoista.

Suomessa on vuodesta 1992 lähtien ollut voimassa Laki taiteen perusopetuksesta. Vuoden 1999 alusta lukien musiikkioppilaitokset liitettiin tämän lain piiriin. Viimeisten kolmenkymmenen vuoden kuluessa Suomen musiikkielämä on noussut tasolle, jolla se nauttii kansainvälistä arvostusta. Kaikkinainen musiikillinen toiminta on hyötynyt tästä kehityksestä ja sen positiivinen vaikutus heijastuu laajalti maamme kulttuurielämään. Tämä taiteellisen ja teknisen osaamisen tason nousu on pääosin kolmen tekijän aikaansaamaa (www.musiikkioppilaitokset.org 2008):

- Erillinen lainsäädäntö musiikkioppilaitoksia varten
- Musiikkioppilaitoksen saama valtionapu sekä
- Yhtenäinen musiikkioppilaitosjärjestelmä, jonka toimintaa ohjaavat kansalliset opetussuunnitelman perusteet ja kurssitutkintojärjestelmä

2.2 Musiikinopiskelu ruotsinkielellä Suomessa

Johdannossa kerroin, että en ole käynyt musiikkiopistossa nuorena. Syy siihen oli yksinkertaisesti pula musiikkikouluista ja pätevistä musiikinopettajista Pohjanmaalla 1970-luvulla. Lähin musiikkiopisto oli *Kuula-Opisto* Vaasassa, mutta kukaan ei tullut ajatelleeksi, että olisin voinut hakea sinne. Sen sijaan koulussani toimi silloin innokas musiikinopettaja, joka perusti kaksi puhallinorkesteria ja useita kuoroja koulussamme ja kunnan työväenopistossa. Saimme soitinopetusta ryhmissä ja muutenkin toiminta koulun erilaisissa iltapäiväkerhoissa (musiikki, teatteri, liikunta ynnä muuta) oli vilkasta. Sen lisäksi sain jossain vaiheessa opetusta seurakunnan kanttorilta, joka itse soitti myös huilua. Vielä vuonna 1987, kun olin opiskelija *Pietarsaaren konservatoriossa*, pula pätevistä musiikinopettajista Pohjanmaalla oli suuri ja nuorena opiskelijana oli helppo saada työtä. Opiskelijana tulevaisuuden työtilanne, ainakin Pohjanmaalla, vaikutti valoisalta; työtä näytti olevan riittävästi.

Nykyään tilanne on muuttunut. Päteviä opettajia onneksi löytyy ja musiikkiopistojärjestelmä kattaa koko maan Helsingistä Lappiin. Toisaalta tulevien musiikinammattilaisten työtilanne on paljon haasteellisempi. Musiikin ammattikoulutusta lienee liian paljon ja tällä hetkellä on musiikkialan ammattilaisista ylitarjontaa työmarkkinalla. Itse olen työskennellyt pääkaupunkiseudulla vuodesta 1993 lähtien ja minulla on aina ollut onni saada työtä. Äidinkieleni, ruotsi, lienee varmaan yksi tärkeä syy siihen. Ensin toimin tuntiopettajana sekä *Musikinstitutet Kungsvägenissä* että *Brages musikskolassa*. Vuonna 2006 sain vakituisen paikan huilunsoitonopettajana *Musikinstitutet Kungsvägenissä*. Työskentelen ruotsinkielellä varsin suomenkielisessä ympäristössä, mikä on minusta sekä mielenkiintoista että haastavaa. Paitsi musiikkilisiä elämyksiä voin tarjota lapsille paikan, jossa he oman koulunsa ja perheensä lisäksi voivat toimia omalla äidinkielellään.

Suomessa voi käydä musiikkiopistossa ruotsinkielellä länsirannikoilla. *Musikinstitutet Kungsvägen* Espoossa ja Vantaalla ja *Musik-och Kulturskolan Sandels* Helsingissä lienevät ainoat musiikkiopistot Suomessa lukuun ottamatta *Ålands Musikinstitut*, joissa opetuskieli on pelkästään ruotsi. Muissa rannikko-opistoissa opetus annetaan kahdelle kielelle. *Ammattikorkeakoulu Novia* Pietarsaassa (entinen *Svenska Yrkeshögskolan*, entinen *Svenska konservatoriet i Jakobstad*) on maan ainoa ruotsinkielinen ammattikorkeakoulu, jossa voi opiskella musiikkia ammattitasolla. Virallisesti Sibelius-Akatemia on kaksikielinen ja vastaa muun muassa peruskoulujen musiikkipedagogien koulutuksesta.

Aloitin itse opiskeluni huilunsoitonopettajaksi *Pietarsaaren konservatoriossa* (*Svenska konservatoriet i Jakobstad*) vuonna 1987. Konservatorio perustettiin vuonna 1985 ja on herättänyt alusta asti paljon keskustelua Suomen musiikkipiireissä. Alussa koulutus Pietarsaassa oli varsin pieni ja vaatimaton. Oli vähän opiskelijoita ja esimerkiksi kamarimusiikinopetusta oli hankalaa järjestää oppilaiden puutteesta johtuen. Haastattelussa *Hufvudstadsbladetissa* jo vuonna 1982 Vaasan kaupunginorkesterin entinen soolohuilisti *Ole Gustavsson* oli sitä mieltä, että ruotsinkielisen tai kaksikielisen konservatorion luonnollinen sijaintipaikka olisi Helsingissä. Gustavssonin mielestä kielikysymys ei ollutkaan niin tärkeä kun on kyse musiikinopetuksesta (von Bonsdorff, 1982): *”Vain teoria-aineet vaativat opetusta äidinkielellä. Mutta se on tietysti erityisen tärkeää ja voisi olla mahdollista kaksikielisessä konservatoriossa.”*³

Tänä päivänä ruotsinkielinen musiikinopetus Pietarsaassa on laajentunut ja nykyään on mahdollista opiskella muusikoksi tai musiikinopettajaksi ammattikorkeakoulutasolla. Ongelma edelleen on klassisen musiikin kehittäminen. Pietarsaassa on tällä hetkellä hyvin toimiva pop/jazz-osasto, mutta klassisella puolella on vielä paljon tehtävää. Perusongelma lienee ruotsinkielisen nuorison vähäinen kiinnostus klassiseen musiikkiin. Monet nykynuoret eivät ymmärrä mitä solistisen soittimen hallinta edellyttää. TV-ohjelmat kuten *”Idols”* antavat mielestäni harhaluulon siitä, että muusikon tie on helppo ja johtaa suoraan tähtiin. Toisaalta on myös kyse suomenruotsalaisesta vähemmistöstä. Suomenruotsalaiset ovat tällä hetkellä 5,5 % osuus koko Suomen kansasta (Wikipedia, Finlandssvensk 2009) ja luonnollisesti tämä vaikuttaa hakijamäärään. Pääkaupunkiseudun nuoret ruotsinkieliset musiikinopiskelijat ovat useasti myös kaksikielisiä ja näin ollen he hakevat lähinnä ammattikorkeakouluun tai

³ *”Det är ju bara teoriämnen som kräver undervisning på modersmålet. Men det är förstås ytterst viktigt och kunde gott genomföras i ett tvåspråkigt konservatorium”.*

Sibelius-Akatemiaan. Kuitenkin tarvitsemme Suomessa myös ruotsinkielen hallitsevia musiikinopettajia ja sen takia, ainakin toistaiseksi, ammattikorkeakoulu Novian musiikinlaitos täyttää tehtävänsä.

2.3 Musiikintututet Kungsvägen (MIK)

Opinnäytetyössäni tutkin *Musiikintututet Kungsvägenin toimintaa*. Syy siihen on yksinkertaisesti se, että olen itse toiminut huilunsoitonopettajana MIK:ssä vuodesta 1993, ensin tuntiopettajana, ja vuodesta 2006 vakituisena opettajana. Näin ollen MIK on minulle tuttu ja tunnen hyvin ne tavat, millä siellä toimitaan ja opetetaan. Olen huomannut, että ruotsinkieliset musiikkiopistot ja ylipäätänsä ruotsinkielellä opettaminen ei välttämättä ole tuttua suomenkieliselle musiikinopetusympäristölle ja sen takia haluan lyhyesti kertoa MIK:n historiasta. Useita vuosia sitten meillä oli yhteistyö *Espoon musiikkiopiston* (EMO) kanssa ja muistan vielä kun EMO:n huilunsoitonlehtori kertoi minulle, että hänen oppilaansa kysyivät: ”*Ovatko he Ruotsista nämä ruotsinkieliset?*”. Eli selitys lienee paikallaan.

2.3.1 Esbobygdens musikskola (ESM)

Esbobygdens ungdomsförbund perusti vuonna 1974 musiikkikoulun nimeltä *Esbobygdens Musikskola*. Tavoite oli antaa kaikille halukkaille ruotsinkielisille lapsille ja nuorille Espoossa mahdollisuus opiskella musiikkia. Alusta lähdettiin liikkeelle ilman sisäänpääsykoetta eikä teoriakokeita pidetty. Ensimmäisenä vuonna musiikkikoulussa oli 97 opiskelijaa ja 11 opettajaa. Opetusta annettiin kitaran-, rumpujen-, huilun-, nokkahuilun-, klarinetin-, viulun-, hanurin- ja trumpetinsoitossa sekä laulussa (Thodén 2005, 15). Myöhemmin musiikkikoulusta tuli SMOL:in jäsen ja opetus edistyi tuttuun tapaan sisäänpääsykokeineen ja kurssitutkineen. Klassinen musiikki oli alusta lähtien ykkössijainen musiikkilaji Esbobygdens Musikskolassa ja kaksi keulakuvaa 1980-luvusta 2000-lukuun saakka on ollut menestyvä naiskuoro Serena ja jousiorkesteri Capella.

2.3.2 Nylands svenska musikläroanstalt (NSM)

Opiskellessani lukiossa seurasin mielenkiinnolla Vasabladetin kirjoituksia ruotsinkielisestä konservatoriosta. Olin itse päättänyt hakea musiikkikoulutukseen lukion jälkeen ja konservatorio Pohjanmaalla ja opiskelumahdollisuus omalla kielellä oli minulle hyvin sopiva valinta. Silloin en tiennyt, minkälaisia keskusteluja ammattitasolla oli menolla. Näin jälkikäteen olen ymmärtänyt, että monet muusikot ja musiikinopettajat olivat sitä mieltä, että ruotsinkielisen konservatorion sijainti olisi mieluummin ollut joko Vaasa tai Etelä Suomi. Niin kuin olen jo maininnut, huilisti *Ole Gustavsson* oli silloin sitä mieltä, että ruotsinkielisen konservatorion tai kaksikielisen konservatorion paikka olisi ollut Helsingissä. Kysyessäni minkä takia hän oli sitä mieltä, vastaus oli, että kysymys ruotsinkielisestä konservatoriosta vuonna 1982 oli niin tulenarka, että hän ei uskaltanut sanoa mitään muuta *Hufvudstadsbladetin* haastattelussa (Gustavsson, haastattelu 2009). Konservatorio sijoitettiin poliittisista syistä Pietarsaareen ja Etelä-Suomeen perustettiin vuonna 1982 *Nylands svenska musikläroanstalt (NSM)* yhteistyönä useiden musiikkikoulujen välillä.

Taustana oli tarve opettaa ruotsinkielisiä nuoria opistotasolla ja ajatus oli myös, että konservatorio-osasto voitaisiin perustaa Uudellamaalla. NSM:llä ei ollut omaa fyysistä opetuspaikkaa, vaan oppilaat jotka halusivat jatkaa soitinopiskelujansa opistotasolla, saivat jatkaa omalla opettajalla omalla paikkakunnalla. Näin ollen NSM:llä oli oppilaita Porvoosta Hankooseen. Vuonna 1995 astui uusi laki (Laki musiikkioppilaitoksista 516/1995) voimaan. Suomessa musiikkikoulut luopuivat nimekkeestä ”musiikkikoulu” ja kaikilla kouluilla oli mahdollisuus omaan opisto-osastoon. Tämä johti pikku hiljaa siihen, että NSM:n toiminta ainoana ruotsinkielisenä musiikkiopistona lakkasi 1.8.2003 ja MIK sai oman opisto-osaston. (Thodén 2005, 41, 41, 85, 86).

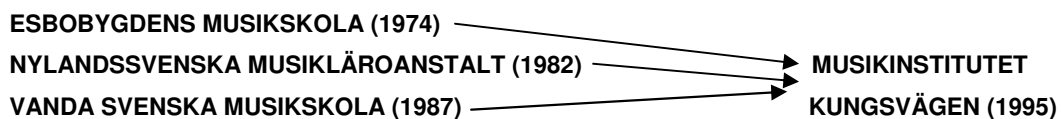
2.3.3 Vanda svenska musikskola (VSM)

Vuonna 1987 perustettiin myös Vantaalla yksityinen ruotsinkielinen musiikkikoulu. Opetusaineet olivat pääasiassa solistiset aineet sekä kuoronlaulua. Rehtorina alusta lähtien on toiminut Inge-Britt Åkerblom ja hänen visionsa musiikkikoulun toiminnasta hän on itse lyhyesti kuvannut näin (<http://vanda.kungsvagen.huset.fi/musikinstitutet/2008>):

”Siitä lähtien, kun perustin Vantaan ruotsinkielisen musiikkikoulun, olen uneksinut koulusta, jossa olisi erilaisia taiteen ja musiikin lajeja. En ole koskaan pitänyt tiukoista rajoista esimerkiksi pop- ja taidemusiikin tai modernin tanssin ja klassisen baletin välillä. Taiteessa on rajattomasti monenlaisia tunteita ja värejä. Mielikuvituksen ja luomisvoiman täytyy saada virrata vapaasti. Siten syntyy se, mikä syntyy tässä ja nyt. Taide etsii aina omat ilmaisumuotonsa, kunhan se saa vain luvan siihen.”⁴

Vanda svenska musikskola toimi taloudellisten vaikeuksien hankaloittaessa toimintaa seitsemän vuotta ja vuonna 1994 ehdotettiin, että koulu yhdistettäisi toimintaansa Esbobygdens musikskolaniin. Tällä tavalla syntyi yksi vahva yhteinen ruotsinkielinen musiikkikoulu Espoossa ja Vantaalla. Vuonna 1995 musiikkikoulu vaihtoi nimensä *Musikinstitutet Kungsvägeniksi*. Rehtorina toimii tällä hetkellä Kjerstin Sikström ja vararehtoreina toimivat Susanne Norrbäck-Råman ja Inge-Britt Åkerblom. (<http://www.kungsvagen.fi/musikinstitutet/historia/> 2008.)

Lopuksi lyhyesti sanottuna Musikinstitutet Kungsvägenin historia voi kuvailla näin:

⁴ ”Ända sedan jag grundade Vanda svenska musikskola har jag drömt om en skola, där olika konst- och musiker kunde få utrymme. Jag har aldrig gillat de skarpa gränserna mellan t ex pop - och klassisk musik, modern dans och klassisk balett. I konsten finns så mångfasetterade och olikartade känslor och färger, att man inte kan begränsa dem. Fantasin och skaparkraften måste få flöda fritt. Då föds det som skall födas just här och nu. Konsten hittar alltid sina egna uttrycksformer bara man ger den lov till det.”

2.3.4 Oppilasmäärä Musikinstituten Kungsvägenissä

Musikinstituten Kungsvägenissä opiskeli 873 oppilasta syksyllä 2008 ja oppilasmäärä jakautui seuraavalla tavalla:

Syyslukukausi 2008	Espoo	Vantaa
Oppilasmäärä:		
Perustaso	293	68
Opistotaso	29	6
Kuoro, orkesteri, yhtye	48	79
Tanssi	0	9
Valmennusryhmät	25	18
Suzuki	15	0
Musiikkileikkikoulu	207	63
Avoin osasto	12	1
Yhteensä	629	244

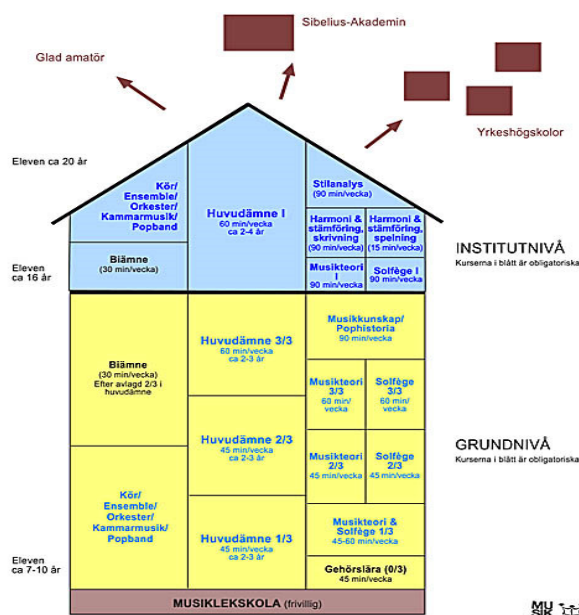
Koska suomenruotsalaiset asuvat melko hajallaan sekä Espoossa että Vantaalla ja matka musiikkiopistolle on monille lapsille pitkä, *Musikinstituten Kungsvägenillä* on useita opetuspisteitä. Espoossa tavoite on toimia niin lähellä suomenruotsalaisten koulukeskuksia kuin mahdollista ja sen takia on opetuspisteitä Matinkylässä, Espoon keskuksessa ja Karakalliossa. Vantaalla on kaksi opetuspistettä, Myyrmäessä ja Tikkurilassa. Tällä tavalla halutaan taata opiskelumahdollisuus niin monille lapsille kuin mahdollista. Sekä Espoossa että Vantaalla halutaan myös tehdä yhteistyötä ruotsinkielisten peruskoulujen kanssa ja tällä hetkellä ainakin kolme koulua on mukana tällaisissa projekteissa ja lisää yhteistyötä on suunnitteluvaiheessa.

2.3.5 Opintosuunnitelma Musikinstitutet Kungsvägenissä

Suomen musiikkioppilaitoksen jäsenoppilaitokset noudattavat kouluissaan Suomen opetusministeriön antamia ohjeita opintosuunnitelmasta. Järjestelmä on ollut samanlainen ja homogeeninen koko maassa siitä syystä, että musiikinopetuksen taso haluttiin pitää suurin piirtein samanlaisena koko Suomessa. Ennen kuin uusi laki astui voimaan 2002, järjestelmä koettiin kuitenkin hieman jäykäksi. Oppilaat joutuivat soittamaan samoja kappaleita ja mahdollisuus opettaa niin sanottua kevyttä musiikkia myös klassista musiikkia opiskeleville oli melkein olematon. Hankalaa oli myös vaativa taso. Esimerkiksi jo perustaso 3:n kappaleet tuntuivat monille oppilaille ylivoimaisilta sekä pituudestaan että vaikeudestaan. Kuula–Opiston rehtori *Rolf Nordman* sanoo suomenruotsalaisessa musiikkilehdessä *Resonansissa* (Sjökvist 2008, 22):

”Suomessa kunnallisten musiikkiopistojen kurssisisällöt ovat olleet tiukasti samansuuntaisia ja saavuttaakseen tietyn tason kaikki ovat soittaneet samat kappaleet. Kaikki on keskittynyt pieneen prosenttiin oppilaita, jotka ovat jatkaneet musiikkiopintojaan pidemmällä jopa niidenkin kustannuksella jotka ovat kadottaneet soittailon ja jotka eivät ole halunneet edetä pidemmälle opinnoissaan.”⁵

Musikinstitutet Kungsvägen hyväksyi uuden opintosuunnitelmansa vuonna 2004. Tasokoejärjestelmä on kuvattu musiikkitalona:

⁵ "Kursinnehållet i de kommunala musikinstituterna har av hävd varit strikt i Finland och för att uppnå en viss nivå har alla varit tvungna att spela samma stycken. Det har fokuserat på den lilla procent av eleverna som har fortsatt till högre musikutbildningar, många gånger på bekostnad av spelglädje hos dem som inte velat eller kunnat nå hela vägen dit."

Toimintaideana opetussuunnitelman mukaan mainitaan muun muassa:

- ❖ Halu luoda edellytys hyvään musiikkisuhteeseen
- ❖ Halu antaa musiikin harrastajille tarvittavat valmiudet musisoimiseen
- ❖ Halu luoda edellytyksiä tuleville ammattimuusikoille ja musiikinpedagogille ammattiopiskeluun
- ❖ Opettaja ohjaa, tukee ja seuraa oppilaan musiikillista kehitystä

MIK haluaa myös luoda elävän kulttuuriympäristön ja aktiivisen suhteen kulttuuriin seuraavilla tavoilla:

- ❖ Järjestää mahdollisuuksia tapaamiseen musiikin merkeissä
- ❖ Toimia asiantuntijana, vaikuttajana ja tiedostajana musiikkiin liittyvissä kysymyksissä
- ❖ Tehdä yhteistyötä peruskoulujen, lukioden ja muiden musiikki – ja taideoppilaitosten kanssa
- ❖ Säilyttää ja kehittää kansallista musiikkikulttuuria
- ❖ Edistää kansainvälistä yhteistyötä

Musikiinstituten Kungsvägenissä opiskelun alueet perustasolla ovat pääsoitin tai laulu, musiikin perusteet, yhteissoitto (kamarimusiikki tai orkesteri), sivuaine ja esiintymiset. Opetustunnin pituus (soitin/laulu) on 45–60 min. Opiskelu-aika on tavallisesti noin 8-9 vuotta. Opistotason opiskelualueet koostuvat samoista aineista ja opiskelu-aika on keskimäärin 4 vuotta. MIK:ssä voi opiskella sekä klassista että rytmimusiikkia laajan oppimäärän mukaan. Oppilaille, jotka eivät halua suorittaa tasokokeita, on opiskeleminen avoimella osastolla mahdollista. Aikuis-osastolla annetaan mahdollisuus opiskeluun, jos perustason päästötodistusta ei saavuteta ajoissa, tai jos aikuinen haluaa aloittaa musiikin opiskelun musiikkiopistossa. *Musikiinstituten Kungsvägenissä* on myös mahdollista opiskella tanssilinjalla tai musiikkileikkikoulussa (ryhmäopetusta). Varsinaista opetusta yleisen oppimäärän mukaan ei vielä ole olemassa.

Perustason tavoitteet ovat:

- ❖ Oppilas oppii soittamaan ja saa hyvän suhteen musiikkiin
- ❖ Oppilas oppii hallitsemaan monipuolista repertoaria ja kehittää kykyään musikaaliseen ilmaisuun
- ❖ Oppilas oppii kehittämään ja ilmaisemaan taiteellisia ajatuksia
- ❖ Oppilas oppii esiintymään ja kokee esiintymisen haasteena jakaa elämyksiä toisille
- ❖ Oppilas näkee opiskelunsa kokonaisuutena ja ymmärtää millä tavalla erilaiset aineet tukevat toisiinsa
- ❖ Oppilas oppii yhteissoiton perusteet

Kohderyhmä on lapsia ja nuoria kouluiässä ja mahdollinen opiskelupaikka aukeaa sisäänpääsykoella.

Opistotason tavoitteet ovat:

- ❖ Oppilas kehittää perustasolla saamiaan taitoja sillä tavalla, että itsenäinen musisoiminen tai opiskelu ammattitasolla ovat mahdollisia

Kohderyhmä ovat nuoret opiskelijat, joilla on perustason päästötodistus. Sisäänpääsy edellyttää perustason päättötodistusta arvosanalla 4 (skaala: 1–5) tai sisäänpääsykoetta.

(Musikinstitutet Kungsvägen, Läroplan 2007.)

2.3.6 Musikinstituten Kungsvägenin tulevaisuus

Tämän hetken kielipolitiikkaa Suomessa ajatellen voisi ehkä luulla, että *Musikinstituten Kungsvägenin* toiminta ruotsin kielellä olisi vaarassa. Minusta asia ei ole pelkästään riippuvainen kielistä, vaan siihen liittyy monia tekijöitä. Päätin lainata yrittäjyysmaailmasta SWOT–analyysimenetelmän pohtiessani MIK:n vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkia:

<p><u>VAHVUUDET</u></p> <p>Kieli Traditio Kulttuuri Ammattitaito</p>	<p><u>HEIKKOUEDET</u></p> <p>Liian vähän hakijoita Hajanainen opisto Vanhanaikainen ajattelutapa (empirismi) Epäusko tulevaisuuteen</p>
<p><u>MAHDOLLISUUDET</u></p> <p>Kielen vahvistuminen Monikielisuus Yhteistyökyky Luovuus Usko tulevaisuuteen</p>	<p><u>UHKAT</u></p> <p>Kielen heikontuminen Taloudellisia vaikeuksia Kykenemättömyys yhteistyöhön Muut musiikkiopistot- Kilpailu oppilaista</p>

Kieli, kulttuuri ja traditio ovat vahvasti esillä Musikinstituten Kungsvägenin opintosuunnitelmassa. Halutaan luoda elävää kulttuuriympäristöä säilyttämällä ja kehittämällä kansanvälistä musiikkikulttuuriamme (Musikinstituten Kungsvägen, Läroplan 2007, 4). Minusta on tärkeätä säilyttää ruotsinkielinen kulttuuri elävänä kulttuurina Suomessa, varsinkin jos halutaan tehdä pohjoismaista yhteistyötä. Kuitenkin uskon, että voisimmekin tulevaisuudessa myös palvella sekä suomenkielisiä perheitä sekä maahanmuuttajaperheitä. Ehkä tässä voi oppia *José Antonio Abreun* filosofiasta: ”*Jos yhteiskunta järjestyy solidaarisesti kuten orkesteri, sillä on suuri panos rauhaan ja vakauteen*” (Kuusisaari 2008, 15). Samalla filosofisella ajattelutavalla on orkesterinjohtaja ja pianisti *Daniel Barenboim* tehnyt merkittävän työn rauhaan eteen Lähi-idässä *West Divan-orkesterilla*.

Ongelmana *Musikinstitutet Kungsvägen*issä viime vuosina on muun muassa ollut vähäinen hakijamäärä, varsinkin Vantaan osastolle. Opistosta puuttuu sellainen oppilasmäärä, josta voidaan poimia lahjakkuudet esiin ja oppilaiden musiikillinen taso onkin koettu heikommaksi kuin muualla. Tämä on minun mielestäni kyseenalainen väite ja pitää myös muistaa, että opiston ensisijainen tehtävä on tarjota musiikinopiskelua **harrastuksena** lapsille ja nuorille. Opiston tehtävä on myös tarjota hyvä musiikillinen pohja musiikin ammattiin pyrkiville nuorille opiskelijoille, mutta prosentuaalisesti heitä on aika vähän musiikkiopiston opiskelijoista. Esimerkiksi *Musikinstitutet Kungsvägenin* huiluluokasta on, noin 20 vuodessa (1990-2009), opiskellut noin kolme opiskelijaa ammattimuusikoksi.

Minusta *Musikinstitutet Kungsvägenin* suurimmat ongelmat ovat huono markkinointi ja melko vanhanaikainen opetusstrategia. On ehkä liian paljon luotettu vanhaan "*mestari-kisälli*" traditioon. Mielestäni on korkea aika huomata, että elämme pragmaattisessa yhteiskunnassa. Anttilan & Juvosen mukaan (2002, 7) ympäröivän maailman ja erityisesti musiikillisen maailman radikaali muuttuminen edellyttää myös musiikinopetuksen mukautumista uusiin olosuhteisiin ja uuden tietämyksen avartamiin näkökulmiin. Tämä huomio edellyttää opettajien kouluttamista tulevaisuudessa. Asia on tietysti myös riippuvainen opettajakunnan halukkuudesta tehdä uudistuksia työssään. On helppoa ja turvallista jatkaa samoilla linjoilla kuin ennen ja uudet ajattelutavat vaativat aina aikansa.

Johdannossa viittasin omaan vahvaan tahtooni nuorena opiskella musiikkia. Minusta olennainen tekijä oli oma sisäinen tahtoni soittaa huilua. Seuraavassa jaksossa pohdin mitä motivaatio tarkoittaa ja motivaation merkitystä hyvälle oppimistulokselle. Motivaatio käsitteenä kiinnostaa minua siksi että kyselyssäni *Musikinstitutet Kungsvägen*issä yritän saada selville oppilaiden halukkuutta opiskella musiikkiopistossamme.

3 OPISKELUMOTIVAATIO

Keskustellessani opettajaystäväni kanssa jouduimme motivaatiokeskusteluun. Ystäväni on kieltenopettaja kansalaisopistossa, mutta tätä opetusta koskevat ajatukset pitävät minusta paikkansa myös musiikinopiskelussa. Hän oli keskustellut oppilaansa kanssa ja tullut siihen tulokseen, että motivaatiota ei voi luoda. Motivaatio on *sisäinen halu* tehdä jotain, joka antaa mielihyvää ja itsearvostusta. Huono opettaja voi kuitenkin valitettavasti pahimmassa tapauksessa tappa oppilaan opiskelumotivaation. Motivaatiossa on näin ollen kysymys ihmisten *sisäisestä halusta* oppia, mutta myös *ulkoiset tekijät* vaikuttavat opiskelumotivaatioon.

Jo hakuvaiheessa ammattikorkeakouluun oli opinnäytetyöni teema varsin selvä. Tein Lahdessa ammattikorkeakoulututkintoani varten niin sanotun taiteellisen opinnäytetyön ja tunsin, että nyt oli aika tehdä jotain aivan muuta. Halusin tehdä tutkimuksen opiskelumotivaatiosta, koska tällainen työ voisi olla hyödyksi työpaikallani. Ensimmäinen suunnitelmani oli, että haastattelisin oman huiluluokkani oppilaita. Kuitenkin pikku hiljaa selvisi, ettei idea ollutkaan niin loistava. Ongelma oli liian läheinen suhde oppilaisiin ja niinpä (kuten jo aiemmin kerroin) tein tutkimuksen oppilaista, jotka saivat perustason päästötodistuksen.

Seuraavassa jaksossa kerron mitä motivaatio mielestäni tarkoittaa.

3.1 Motivaatio käsitteenä

Onnistuneen musiikin oppimistapahtumaan taustalta löytyy useita tekijöitä. Niistä tärkeimpiä ovat (Anttila & Juvonen 2002, 7):

- musiikkikäsite
- musiikillinen maailmankuva
- musiikillinen minäkuva, musiikkimaku
- musiikillinen orientaatio
- musiikillinen kompetenssi
- oppimiskäsite
- käsitykset musikaalisuudesta
- oppimismotivaatio ja opiskelun/oppimisen arviointi

Anttilan & Juvosen mukaan motivaatio on käsite, joka viittaa yksilön tavoitteellisen käyttäytymisen syihin, niihin psyykkisiin prosesseihin, joiden vaikutuksesta tavoitteeseen suuntautuva käyttäytyminen muodostuu. Motivaatioprosessit ovat dynaamisia, mitä tarkoittaa sitä, että ne kehittyvät jatkuvasti. (Anttila & Juvonen 2002, 100.) Oppilaan motivaatio soittamiseen on siis muuttuva ilmiö. Lahjakas oppilas ei saa tyydytystä liian helpoista tehtävistä ja voi jopa lopettaa soittoharrastuksensa, kun taas epämotivoinut oppilas voi yhtäkkiä saada inspiraation harjoitteluun mielekkästä musiikista.

Motivaatio on alun perin johdettu latinalaisesta sanasta *movere*, joka merkitsee liikkumista. Motivaation kantasana on *motiivi*. Motiiveista puhuttaessa on usein viitattu tarpeisiin, haluihin, vietteihin ja sisäisiin yllykkeisiin sekä palkkioihin ja rangaistuksiin. Näin ollen ne ovat päämääräsuuntautuneita, joko tiedostettuja tai tiedostamatta (Ruohotie 1998, 36). Kun puhumme motivaatiosta, voimme lisäksi jakaa motivaatiokäsitteen kahteen osaan: *sisäiseen ja ulkoiseen motivaatioon*. Palkkioilla ja kannusteilla on suuri merkitys sille, miten innokkaasti opiskelulle asetettuihin tavoitteisiin pyritään. Kannusteet ennakoivat palkkiota ja virittävät toimintaa, palkkiot puolestaan vahvistavat sitä. Kannusteet voivat palkita joko *sisäisesti* (oppija kokee työn iloa) tai *ulkoisesti* (oppija ponnistelee saadakseen hyvän arvosanan). Sisäistä ja ulkoista motivaatiota ei erilaisista sisällöistä huolimatta voida pitää täysin erillisinä ilmiöinä, pikemminkin ne täydentävät toisiaan. Lyhyesti sanoen voidaan todeta, että (Ruohotie 1998, 37-39):

Sisäiselle motivaatiolle on ominaista, että

- motivaatio on sisäisesti välittynyt
- syyt käyttäytymiseen ovat sisäisiä
- sisäinen motivaatio on yhteydessä ylimmän asteen tarpeiden tyydytykseen (itsensä toteuttamisen ja kehittämisen tarpeet)

Ulkoiselle motivaatiolle on ominaista, että

- motivaatio on riippuvainen ympäristöstä
- palkkiot välittää joku muu kuin henkilö itse
- tavalliset ulkoiset palkkiot tyydyttävät alemman asteen tarpeita, kuten turvallisuuden ja yhteenkuuluvuuden tarpeita

Ulkoiset palkkiot ovat yleensä kestoaltaan lyhytaikaisia ja tarvetta niiden saamiseen voi esiintyä hyvinkin usein. Sisäiset palkkiot ovat kestoaltaan pitkäaikaisia ja niistä voi tulla ”pysyvän” motivaation lähde. Tästä syystä sisäiset palkkiot ovat yleensä tehokkaampia kuin ulkoiset. (Ruohotie 1998, 37- 39.)

Motivoitunut oppilas oppii lähes riippumatta musiikillisesta lahjakkuudesta, vastaavasti moni hyvinkin lahjakas opiskelija jää vain keskinkertaiseksi muusikoksi, jos opiskelumotivaatio on puutteellinen. Motivoitunut oppilas on aktiivisesti sitoutunut opiskeluunsa ja oppimisprosessiinsa, pyrkii ymmärtämään ja hallitsemaan hyvin opiskeltavan asian, haluaa kehittää ymmärrystään ja taitojaan, on innostunut ja optimistinen, nauttii opiskelusta ja on onnellinen suorituksistaan. Sen sijaan motivoitumaton opiskelija on passiivinen, ei innostu suuriin ponnistuksiin ja antaa vaikeuksien kohdatessa helposti periksi. Jos hän joskus ponnistelee enemmän, hän ei tee sitä tehtävän ja oppimisen itsensä vuoksi, vaan välttääkseen rangaistuksen tai saadakseen ulkopuolisen palkkion kuten esimerkiksi hyvän arvosanan, kehuja tai rahaa. Hän ei erityisemmin nauti opiskelusta ja pyrkii välttämään sitä aina, kun se vain on mahdollista. (Anttila & Juvonen 2002, 100.)

Omassa työssäni huilunsoitonopettajana olen monta kertaa havainnoinut, että motivaatio ei tarkoita samaa kuin lahjakkuus. Monet lahjakkaat oppilaat, jotka pääsevät tavallisesta koulutyöstä pienellä vaivalla, voivat kokea frustraation soittoharrastuksessaan. He eivät ymmärrä mitä sanonta ”*harjoitus tekee mestarin*” merkitsee. Eli toisin sanoen, he eivät ymmärrä että soittimen hallitseminen vaatii työtä. Opettajana koen paljon mielekkäämmäksi opettaa oppilasta, joka harjoittelee vaikka hän ei olisi yhtä lahjakas kuin oppilas joka ei harjoittele. Siispä minun mielestäni sisäinen motivaatio, sisäinen tahto harrastaa musiikkia, on paljon mielenkiintoisempaa kuin ulkoinen motivaatio. Opettajana pitää myös kunnioittaa oppilaan tahtoa. Jos oppilas haluaa lopettaa soittamisen, hän on todennäköisesti miettinyt asiaa kunnolla. Useita kertoja olen huomannut, että oppilas ilman motivaatiota voi tehdä hyvää työtä, kun hän tähtää johonkin tiettyyn päämäärään. Esimerkiksi perustason päästötodistus musiikkiopistossa on usein oppilaille sellainen päämäärä. Jo nimeke ”*päästötodistus*” viittaa siihen, että asia luonnollisesti loppuu tähän, jolloin opiskelumatko opistotasolla ei saata houkutella. Koen itse, että tasapaino ulkoisen ja sisäisen motivaation kesken ei aina ole helppoa. Kuitenkin nämä molemmat ilmiöt tukevat parhaimmassa tapauksessa toinen toistaan luovalla tavalla.

3.2 Opettajan rooli innostajana

Olin itse hyvin motivoitunut musiikinopiskelija ja sisäinen tahtoni soittaa huilua oli voimakas. Siitä syystä minulla on opettajana välillä ollut vaikeuksia ymmärtää, miksi jotkut oppilaistani soittavat huilua, jos he kerran eivät halua. Ulla–Britta Broman–Kanasen tohtorinväitöksessä ”*På klassrummets tröske!*” ilmeni, että opettajan ymmärtämättömyys oppilasta kohtaan voi usein johtua siitä, että opettaja ei pysty peilaamaan itseään ja kokemuksiaan oppilaaseen. Eli toisen sanoen, koska opettaja on oman sisäisen tahtonsa johdattamana valinnut musiikin ammatikseen, hänen saattaa olla vaikea ymmärtää oppilaan epämotivoitunut suhde musiikkiin. Toisaalta asia ei aina ole näin yksinkertainen. Pysin keskustelemaan motivaatiosta oppilaideni kanssa, mutta joskus ilman tulosta. Minusta vaikeimpia tapauksia ovat teini-tytöt, jotka aina vastaavat: ”En tiedä”. Syy siihen miksi epämotivoitunut oppilas ei luovu soittoharrastuksestaan voi joskus olla monimutkainen. Oppilas on ehkä juuri saanut uuden hienon soittimen, vanhemmat ovat äsken maksaneet kalliin lukukausimaksun tai oppilas kokee syyllisyyttä opettajaansa ja vanhempiansa kohtaan. Pitää myös muistaa, että nuoren ihmisen elämässä tapahtuu paljon. Teini-iässä monet syyt opiskelumotivaation lakkaamiseen löytyvät oppilaan ympäristöstä, perheestä ja kaveripiiristä tai toimimattomasta opettaja/oppilas-suhteesta.

Opiskellessani Lahden Ammattikorkeakoulussa sain kerran olla mukana liikuttavassa tapahtumassa, kun nuori opistotason oppilas tuli huilutunnille kertoakseen lopettavansa huilunsoittamisen. Tyttö oli ilmeisesti jo kauan miettinyt asiaa, mutta sen lisäksi huilu oli myös jäänyt bussiin ja varastettiin saman tien. Oppilas esitti asiansa ”*dramaattiseksi uutiseksi numero yksi ja kaksi*” ja opettaja käsitteli sillä tavalla tilanteen, mikä oli minusta viisasta ja oppilasta kunnioittavaa. Opettaja kuunteli, lohdutti ja sanoi olevansa tyytyväinen siihen, että oppilas oli ajatellut asiaa ja tullut omaan päätökseen. Tällä tavalla oppilaan soittoharrastus sai hyvän ja positiivisen lopun molemmin puolin.

Vaikka puhutaan sisäisestä ja ulkoisesta motivaatiosta, pitää muistaa, että opettajan rooli innostajana on erittäin tärkeä. Opettajan tulisi olla kärsivällinen, kannustava ohjaaja, joka tukee oppilaiden oppimisponnisteluja eikä aiheuta pelkoa ylikriittisellä käytöksellään tai rangaistuksilla. Opettajalla tulee olla kyky esittää tehtävät oppimismahdollisuuksina, joista selviytymiseen hän antaa mielellään apua (Ruohotie 1998, 39). Lastenpsykiatrin erikoislääkäriin ja diplomihuilistiin *Jari Sinkkosen* mielestä hyvä oppilas/opettaja-suhde ylläpitää lapsen rakkautta musiikkiin. Arvostava asenne lasta kohtaan, lämpö ja huumori sekä suorituksista riippumaton hyväksyntä antavat

aineksia hyvän itsetunnon rakentumiselle. Vastaavasti ärtyisä, kireä, liian vaativa tai halveksiva suhtautuminen voivat jättää pysyviä arpia lapsen mieleen ja karkottaa hänet musiikin maailmasta kokonaan. (Sinkkonen 2008, 66.)

3.3 Oppimiskäsitysten vaihtoehtoja

Rauste–von Wrightin mukaan (1996, 16) voidaan tunnistaa ainakin viisi nykyisin vallalla olevaa oppimiskäsitystä, jotka kuvastavat länsimaisen ajattelun erilaisia suuntaamisvaihtoehtoja: *empirismi*, *rationalismi*, *pragmatismi/konstruktivismi*, *marxismi* ja *humanismi/kokemuksellinen oppiminen*. Suomen koulumaailmassa nousee kolme näistä erityisesti esiin, nimittäin *empirismi*, *konstruktivismi* ja *humanismi*.

Empirismillä tarkoitetaan perinteistä didaktiikkaa. Tieto on kokemusperäistä, perustuu havaintoihin; tietoa ”rekisteröidään”. Olennaista on oikeiden reaktioiden (vastausten) oppiminen tarjottuihin ärsykkeisiin (kysymyksiin). Oppiminen etenee osista kohti kokonaisuutta ja opettaminen on tiedon siirtämistä oppilaisiin. (Rauste–von Wright 1996, 17.)

Tämä ajattelutapa on peräisin psykologiasta ja tunnetaan myös behaviorismina. Tunnetuin esimerkki ärsyke–reaktio-teoriasta lienee psykologi *Pavlov* ja hänen koiransa. Musiikkimaailmassa on vallinnut pitkään ajatus mestarista ja kisällistä. Mestari/kisälli-traditio on peräisin 1600-luvun Euroopasta ja oli nuorille ihmisille tapa oppia ammattinsa. Musiikinopetuksessa mestari on se, joka hallitsee soittimensa ja ikään kuin siirtää tietoaan kisälliin. Tänä päivänäkin puhutaan joskus, ehkä romanttisella tavalla, mestarista ja kisällistä, mutta tämä opetustapa lienee jo vanhanaikainen.

Pragmatismilla tai konstruktivismilla ymmärretään, että oppiminen on aktiivinen tiedon konstruointiprosessi. Oppiminen liittyy toimintaan ja palvelee toimintaa. Olennaista on, että oppijassa heräävät omiksi koetut, opittavaan asiaan liittyvät kysymykset, oma kokeilu, ongelmaratkaisu ja ymmärtäminen. Oppiminen on aina tilannesidonnaista, vuorovaikutuksen tulosta. Itseohjautuvuus, minän kasvu ja itsereflektiiviset valmiudet ovat mahdollisia ihmislajin yksilölle, mutta ne on opittava. (Rauste–von Wright 1996, 17.)

Tämä ajattelutapa opettajantyössä on minun mielestäni mieluisa ja antava. Allekirjoitan konstruktivismiin ja koen opettavani pragmatismilla tavalla. Voi kuitenkin kysyä ovatko kaikki oppilaat valmiita oppimaan konstruktivismilla tavalla.

Humanismi tai kokemuksellinen oppiminen perustuu oppijan kokemuksiin ja itsereflektioon. Tavoitteena on itsensä toteuttaminen ja ”minän” kasvu. Opetuksen tehtävänä on helpottaa/tukea oppijan kasvua ja itseohjautuvuutta. Itseohjautuvuuden, minän kasvun ja itsereflektion valmiudet ovat ihmislajille lajityypillisesti myötäsyttyiset. (Rauste–von Wright 1996, 17.) Minusta esimerkiksi Steiner-pedagogiikka edustaa humanismia ja on haaste sekä opettajalle että oppilaalle.

Opettajana minua miellyttää sekä konstruktivismi että humanismi. Toivekouluni olisi sellainen, missä opettajilla olisi mahdollisuus opettaa soveltamalla molempia oppimistapoja. Minusta esimerkiksi Steiner- ja Montessori-pedagogiikka ovat kiinnostavia humanistisia näkökulmia opettamiseen. Musiikissa Suzuki–menetelmä vastaa mielestäni parhaiten humanistista oppimista. Suzuki-filosofian pääperiaatteen mukaan jokainen lapsi oppii (Mäkilä 2008, 30). Luulen, että opettajan kyky nähdä oppilas yksilönä on huomattavasti antoisampaa sekä opettajalle että oppilaalle kuin empiirinen, vanhanaikainen (mestari–kisälli) opetustapa. Marja–Leena Mäkilän mukaan (2008, 30) oppimisen edellytyksinä ovat pedagogisesti taitava opettaja, musiikillisesti virikkeellinen ympäristö ja päivittäinen harjoittelu.

3.4 Uusia näkökulmia opettamiseen

Lokakuussa 2008 pidettiin ammattikorkeakoulu *Noviassa* Pietarsaaressa musiikinkoulutusseminaari suomenruotsalaisen musiikkikentän rehtoreille ja opettajille. Keskusteltiin erityisesti musiikkiopistojen tulevaisuudesta ja musiikinopetuksesta Suomessa. Kuula-Opiston rehtori *Rolf Nordman* Vaasasta piti esitelmän, joka pitkälti perustuu tutkija Maijaliisa Rauste–von Wrightin ajatuksiin opettamisesta ja oppimisesta.

Esitelmässään Nordman puhuu ”*huomispäivän musiikkipedagogista*” (morgondagens musikpedagog). Hänen mielestään Suomen musiikkiopistoissa on paljon vielä tehtävää. Yhteiskunta on muuttunut ja musiikkiopistossa opiskeleminen ei enää ole niin ihmeellistä kuin ennen. Markkinoinnin tarve ja taistelu oppilaista on lisääntynyt ja näin ollen musiikkikoulutuksen strategiaa on vaihdettava siten, että se houkuttelee nykyuoret musiikin pariin. Nordmanin mukaan tulevaisuuden musiikkipedagogi on moniosaaja, joka hallitsee useita soittimia ja nykypäivän tietotekniikkaa. Hän osaa myös erilaisia musiikkityylejä sekä improvisaatiota. Opettaja seuraa aikaansa ja opettaa oppilaitaan konstruktivismiin hengessä. Opettajalla on myös vastuu ja kyky toimia aikuisella tavalla, ikään kuin vanhempana. Musiikkilehti *Resonansissa* Nordman sanoo (Sjökvist 2008, 22): ”*Lapset ovat hyvin vähän tekemisissä aikuisten kanssa nykyään ja niinpä aikuinen, joka keskittyy lapseen 30-60 minuuttia viikossa, voi olla tärkeä esikuva lapselle.*”⁶

Nordmanin ajatukset ovat mielestäni paikallaan, mutta jotta ajatus ”tulevaisuuden musiikkipedagogista” toimisi, Suomessa tarvitaan ehdottomasti lisää koulutusta nykyisille musiikinopettajille ja yli päätänsä olisi tarvetta muuttaa Sibelius–Akatemian ja ammattikorkeakoulujen koulutusta.

Näillä taustatiedoilla siirryn kertomaan tutkimusmenetelmäni valitsemisesta, kyselylomakkeen tekemisestä ja kyselyn sekä kirjoitustehtävän tuottaman aineiston analyysistä.

6

”Barn umgås väldigt lite med vuxna människor numera, och en vuxen som fokusera på barnet 30-60 minuter per vecka kan ha en väldigt stor betydelse som förebild.”

4 TUTKIMUSMENETELMÄN VALITSEMINEN

Miettiessäni minkälaisia työtapoja voisin käyttää opinnäytetyössäni tuli mieleeni Susanne Norrbäck–Råmanin Sibelius–Akatemiaan vuonna 1990 tehty tutkimus ”*Mål och förverkligande i musikskolorna–En analys med speciell hänsyn till Esbobygdens musikskola*”. Tutkimuksessaan Norrbäck–Råman käyttää kyselyä menetelmänä. Tämän tutkimuksen jälkeen *Musikinstitutet Kungsvägenissä* ei ole tehty vastaavaa tutkimusta, lukuun ottamatta pientä kyselemistä jälleenilmoittautumisen yhdessä ja pienimuotoista kyselyä Vantaan osastolla vuosina 2004 ja 2005. Minun mielestäni oli korkea aika tehdä uusi kysely MIK:ssä ja ajatus sai myös kannatusta MIK:n johdolta.

Seuraavassa jaksossa kerron lyhyesti kyselylomakkeen tekemisestä.

4.1 Kyselylomakkeen tekeminen

Miettiessäni millä keinoin saisin haluamiani tietoja opinnäytetyötäni varten, päätin edetä kaksivaiheisesti. Ensimmäinen vaihe oli *kysely* jonka lähetin 23 huoltajalle. Toinen vaihe oli *kirjallinen tehtävä* opiskelijoille. Yhteensä 26 oppilasta oli valittu tähän tutkimukseen. Näistä kolme laulunopiskelijaa olivat täysikäisiä, ja he saivat molemmat tehtävät yhtä aikaa. Koska kyselylomake oli suunniteltu nimenomaan vanhemmille, kysely ei ollut optimaalinen näille kolmelle opiskelijalle. Pyysin heitä jättämään pois tietyt kysymykset, jotka oli suoraan osoitettu vanhemmille. Syy siihen minkä takia pyysin heitä, kuitenkin täyttämään kyselylomakkeen oli, että halusin saada itselleni myös heistä hyödyllisiä taustatietoja.

Ruotsinkielessä käytetään sana ”*enkät*”, joka on peräisin ranskankielestä ja tarkoittaa *kiertokyselyä* (Ekholm & Fransson 1979, 66). Kyselylomakkeen tavoite on saada vastaus monilta ihmisiltä samalla kertaa. Kysytään tarkat kysymykset ja vastaaja antaa vastauksensa valitsemalla sopivan valmiin vastausehdotuksen. Lomakkeessa voi myös olla mahdollisuus vastaajille täsmentää vastauksensa kirjoittamalla selityksiä tiettyihin kysymyksiin. Kyselylomaketta tehtäessä suunnittelu on tärkeää ja lomakkeen kielen ja sisällön testaaminen on suositeltavaa. (Ekholm & Fransson 1979, 66–76.)

Tehdessäni kyselylomakkeen minulla oli mallina Susanne Norrbäck-Råmanin vastaava lomake vuodelta 1990. Mallina oli myös Musikinstitutet Kungsvägenin Vantaan osaston kyselyt vuosilta 2004 ja 2005. Kyselylomakkeen hyvä puoli on mielestäni mahdollisuus lähettää kysymyksiä monille ihmisille yhtä aikaa. Yksinkertaiset kysymykset ja vastaukset helpottavat myös tulosten analysointia. Kyselylomakkeen haittoja voivat olla seuraavat asiat: vastaukset eivät anna tilaa syvemmille vastauksille, kohderyhmä ei vastaa kyselyyn ja tulokset voivat jäädä saamatta. Kyselylomake edellyttää myös sitä, että vastaaja uskaltaa antaa mahdollisesti luottamuksellisia tietoja kyselyn tekijän käyttöön.

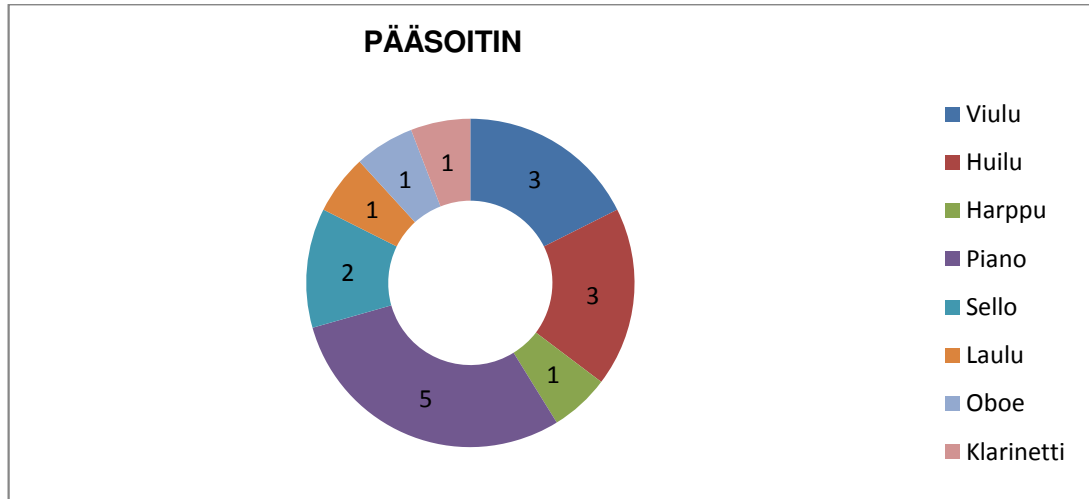
Seuraavissa jaksoissa lukija voi seurata miten kysely tehtiin, minkälaisia keinoja käytin saadakseni haluamiani tietoja. Lisäksi kerron kyselyn vastaajista.

4.2 Kohderyhmä

Kyselylomakkeeni kohderyhmä olivat ne perheet Musikinstitutet Kungsvägenissä, joiden lapset olivat tekemässä perustasoa 3/3 tai laulun 2/2 perustasoa vuoden sisällä. Jaoin aineiston hankinnan kahteen osaan, koska halusin saada sekä vanhempien että oppilaiden mielipiteet musiikkiopiston järjestelmästä:

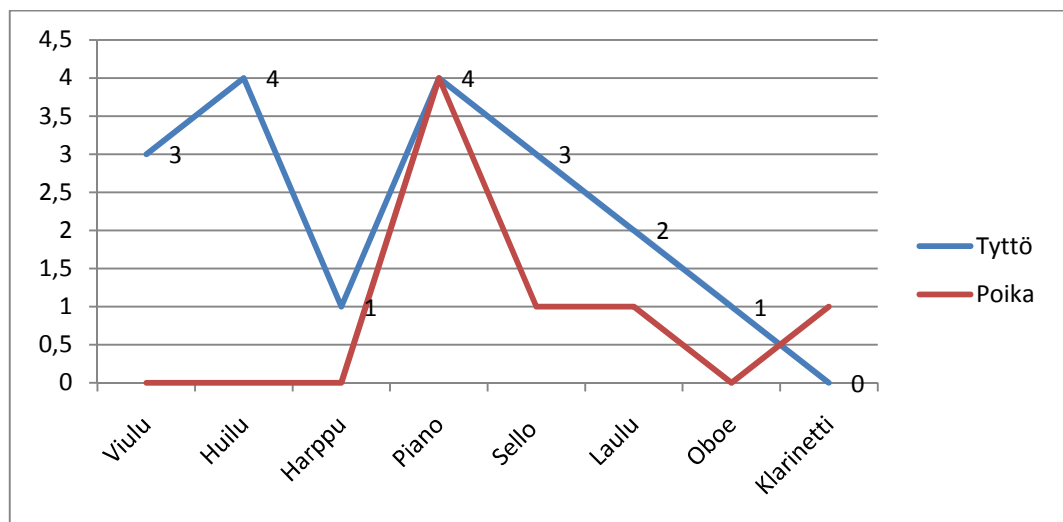
- 1) kyselylomake vanhemmille
- 2) kirjoitustehtävä oppilaalle

Esitin asian musiikkiopiston johdolle syksyllä 2008 (liite 1) ja idea sai kannatusta sekä rehtoreilta että koulun johtokunnalta. Saadakseni selville monestako oppilaasta oli kyse tein syksyllä kartoitus oppilastilanteesta musiikkiopistossamme. Lähetin sähköpostitse kyselyn opiston opettajille (liite 2) ja vastaus oli, että 26 oppilasta oli valmistamassa 3/3- tai 2/2-perustasoa. Oppilaat jakautuivat instrumenteittain seuraavasti:

Piano oli pääsoittimena suosituin soitin näiden opiskelijoiden parissa ja toiseksi suosituimpia soittimia olivat viulu ja huilu.

Oppilaista 19 oli tyttöjä ja 7 poikia. Soitinvalinta sukupuolen mukaan jakautui seuraavasti:

Kysely (liite 3) koostui 13 kysymyksestä ja lopuksi annoin vielä mahdollisuuden vastaajalle antaa palautetta. Monet kysymykset saivat myös seurantakysymyksiä. Kysely lähetettiin vanhemmille joululoman jälkeen, 12.1.2009, ja vastausaikaa oli puolitoista viikkoa. Ensimmäisen erän jälkeen palautettiin noin puolet lomakkeista. Päätin lähettää toisen erän lomakkeita ja sain loppujen lopuksi 17/26 vastausta, näin ollen vastausprosentti oli 65,4 %.

Kirjoittaminen ja lukeminen ovat aina kiinnostaneet minua ja sen takia halusin, että oppilaat kirjoittaisivat aineen omista ajatuksistaan. Minusta kirjoittaminen on rauhallinen tapa luoda sisäinen dialogi itsensä kanssa. Sen lisäksi lukija voi saada hauskojakin tietoja. Musikinstitutet Kungsvägenin 30-vuosijulkaisussa kirjailija Malin Kivelä kertoo muistelmia omasta teoriaopiskelustansa MIK:ssä (Kivelä 2005, 61):

*"En ymmärtänyt teoriatuntien merkitystä silloin. Keskityin tunneilla lappujen lähettelyyn kavereille ja mietin, kuka oli rakastunut keneenkin. Huippuhetki oli Big Cat-patukka, jonka ostin rutiininomaisesti Matinkylän Essolta matkalla tunnille. Kaverini osti aina Raiderin. Kaikkien hämmästys oli suuri, erityisesti omani, kun onnistuin suoriutumaan 1/3-tutkinnoistani kelvollisesti."*⁷

Omassa tutkimuksessani Musikinstitutet Kungsvägenissä en loppujen lopuksi käyttänyt narratiivista menetelmää aivan sillä tavoin kuin mihin menetelmä on tarkoitettu. Jos olisin käyttänyt narratiivisuuden ideaa rikkaimmalla tavalla, olisin pyytänyt oppilaat kirjoittamaan omasta elämänhistoriastaan ja musiikin merkityksestä heidän elämässään. Tässä käytin *kirjoittamista* välineenä saadakseni oppilailta heidän kokemuksiaan musiikinopiskelusta.

Lähetäessäni kyselylomakkeet kysyin samalla luvan vanhemmilta ottaa yhteyttä heidän lapsiinsa, koska suurin osa oppilaista oli alaikäisiä. 12/17 vanhempaa antoi lupansa tähän (liite 4). Lähetin kirjoitustehtävän oppilaille kevätlukukaudella 2009 hiihtoloman jälkeen sähköpostitse (liite 5). Päätin käyttää sähköisiä viestimiä käytännöllisestä syystä. Tulin siihen tulokseen, että oppilaillamme on niin paljon tekemistä sekä koulussa että musiikkiopistossa, että ylimääräinen tuleminen musiikkiopistoon kirjoitustehtävän takia olisi ollut heille ylivoimaista. Olen myös huomannut, että omat oppilaani mieluummin lähettävät minulle tekstiviestiä kuin soittavat suoraan. Koska olen itse teinipojan äiti, olen myös huomannut miten nykynuoret käyttävät elektroniikkaa kontaktivälineenä. Sain 10/12 vastausta. Yksi vastaajista oli täysi-ikäinen ja hän oli saanut kirjoitustehtävän samalla kerralla kuin kyselylomakkeen. Vastauksen pituus vaihteli yhdestä lauseesta moneen sivuun. Vastanneista 8 oli tyttöä ja 2 poikaa ja yhteysmenetelmät olivat siis sähköposti, tekstiviesti ja Facebook.

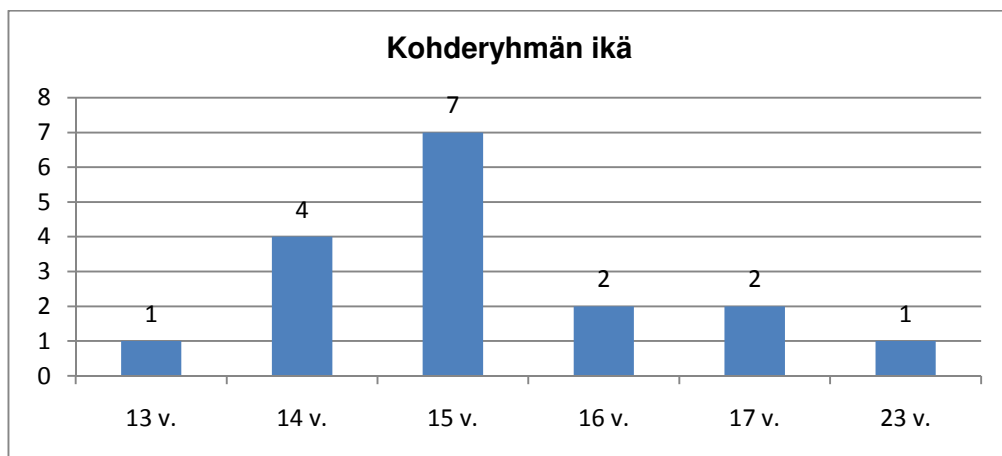
⁷ "Meningen med teoritimarna insåg jag tyvärr inte på den tiden. På timmarna koncentrerade jag mig på att skicka lappar till mina kompisar och fundera på vem som egentligen var kär i vem. Höjdpunkten var Big Cat-patukkan från Mattlidens Esso som rutinmässigt inhandlades på vägen till lektionen (min kompis köpte alltid Raider). Allas förvåning var stor, speciellt min egen, när jag lyckades klara av 1/3 examen i pianospel och teori, med inte helt usla vitsord, dessutom."

5 KYSELYN TULOKSIA

Seuraavassa jaksossa käyn läpi kyselylomakkeen kysymys kysymykseltä ja annan puheenvuoron opiskelijoiden vanhemmille. Koska tutkimuksen suurin tehtävä oli saada selville minkä takia opiskelijat *Musikintitutet Kungsvägenissä* eivät halua jatkaa opiskeluaan opistotasolla, voin jo nyt paljastaa, että teoria-opiskelu ja opiston vaatimustaso olivat tärkeimpiä selittäjiä näissä tapauksissa. Opettajana en yllättynyt näistä tiedoista ja kerron opinnäytetyöni pohdinnassa musiikkiopistoamme koskevia kehittämisehdotuksia.

5.1 Taustakysymykset, kysymykset 1-3

Aloitin kyselyn taustakysymyksillä saadakseni tietoja vastaajasta ja hänen lapsestaan. Kyselyn täytti 16 äitiä ja yksi täysi-ikäinen opiskelija. Oppilaiden iät jakautuivat seuraavasti:

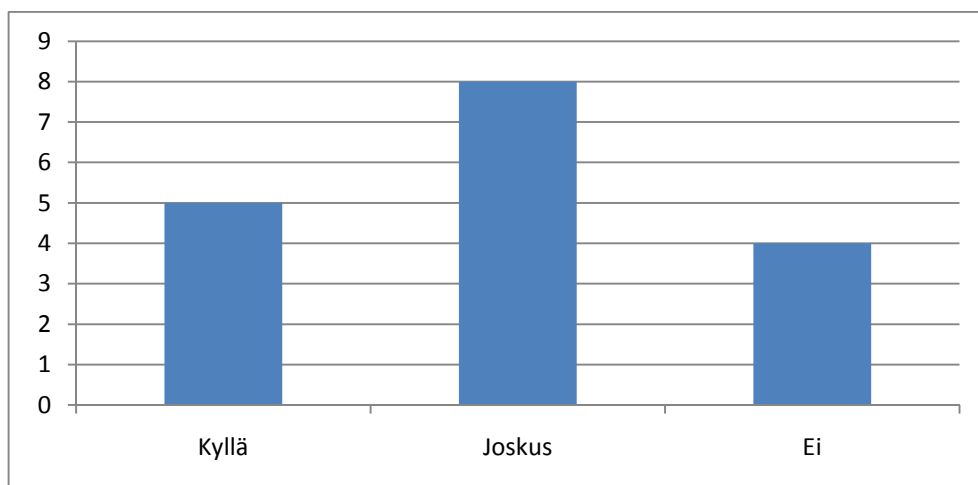

Opiskelijoiden keski-ikä oli 16,3 vuotta ja opiskeluaika musiikkiopistossa oli keskimäärin noin 8 vuotta. Paitsi pääsoitinta kaksi oppilasta opiskeli sivuaineena pianoa ja yksi opiskeli kontrabassoa. Oppilaat olivat pitkälle edistyneitä musiikin perusteissa (teoria/säveltapailu, musiikin historia), suurin osa opiskelijoista oli tehnyt teorian ja säveltapailun 3/3 peruskurssin ja musiikin historiaa. Yksi opiskelijoista oli tehnyt teorian I kurssin. Kysyin myös jos opiskelijoilla oli ollut orkesterin soittoa, kamarimusiikkia, yhteislaulua tai kuoroa heidän opiskellessaan musiikkiopistossa (2c, liite 3). Vastaajien lapsista yhdeksän oli osallistunut yhteissoittoon/lauluun, 5 oppilasta oli osallistunut periodeittain tällaiseen toimintaan, ja kolme vanhemmista vastasi

kielteisesti kysymykseen. Tässä kysymyksissä on huomioitava se, että kaikki kielteisesti vastanneet lapset soittivat pianoa.

Olen itse huomannut, että omat oppilaat tekevät vapaa-ajallaan paljon muutakin kuin harrastavat musiikkia. Päätin sen takia kysyä harrastaako lapsi jotakin muuta kuin musiikkia ja onko tämä harrastus jatkunut koko ajan musiikin opiskelun ohella (2d, liite 3). Kaikki 17 vastaajaa vastasivat kyllä tähän kysymykseen. Monilla lapsilla oli ollut useita harrastuksia musiikin lisäksi. 13 lapsella oli ollut muita harrastuksia koko ajan ja 6 lasta oli harrastanut muuta kuin musiikkia periodeittain. Joissakin kyselyissä oli molemmat vaihtoehdot merkattu. Kysyin mitä harrastuksia lapset olivat harrastaneet. Lista oli pitkä ja sisälsi muun muassa seuraavat harrastukset: taidekoulu, jooga, erilaisia kerhoja, urheilu, ratsastus, mainosten jako, partiot, tanssi, teatteri, luistelu, aikido, yksityistä pianonsoittoa, suunnistus, käsipallo, tennis, moderni tanssi, baletti, jalkapallo, toimintaa seurakunnassa.

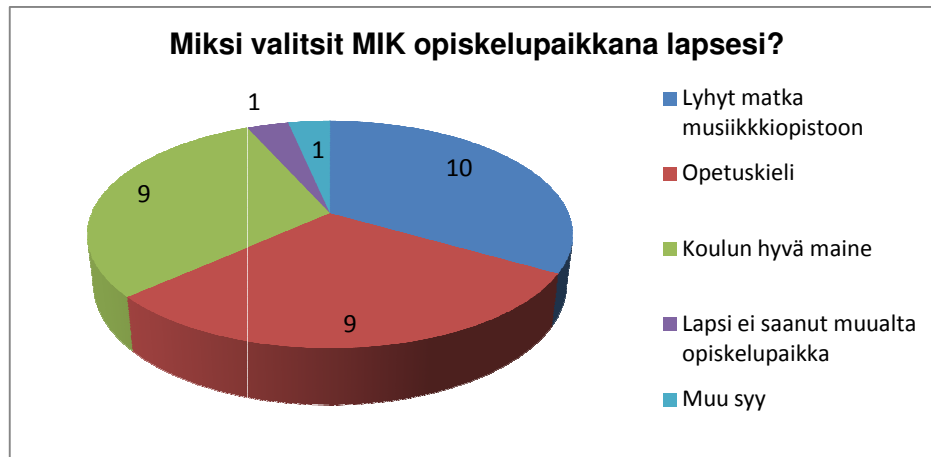
Kysyessäni ovatko vanhemmat sitä mieltä, että lapsella on ollut liikaa harrastusta (2f, liite 3), vastaus oli:

Taustakysymyksenä kysyin myös oliko vanhemmilla itsellään kokemusta musiikin opiskelusta ja jos niin ovatko nämä kokemukset vaikuttaneet lapsen asenteeseen musiikin opiskelua kohtaan (3, liite 3). Vanhemmista 6 oli opiskellut musiikkia ja näistä yksi vastasi, että omat kokemukset ovat olleet hyödyksi, koska hän on voinut auttaa lastaan nuotinluvussa, teoriassa ja musiikin tulkitsemisessä. Oma tavoitteeni tässä oli saada tietoja mahdollisista ennakkoluuloista musiikin opiskelua kohtaan. Esimerkiksi jos vanhemmilla olisi ollut huonoja kokemuksia musiikinopiskeluista, miten ne olisivat vaikuttaneet lapsen harrastukseen? Tällaisia ennakkoluuloja ei kuitenkaan noussut esiin kyselyssäni.

5.2 Koulunvalinta ja opetuskielen merkitys, kysymykset 4–5b

Halusin saada tietoja siitä, miksi vanhemmat olivat valinneet lapsilleen *Musikinstitutet Kungsvägen* opiskelupaikaksi (4, liite 3). Tämän kysymyksen tarkoitus oli saada tietoa siitä, onko ainoastaan opetus ruotsinkielellä syy koulun valintaan vai onko valintaan muita syitä.

Tärkein syy koulun valintaan on lyhyt matka musiikkiopistoon (10 vastausta). Musiikkiopiston strategia on järjestää toimintaa lähellä Espoon ruotsinkielisiä peruskouluja. Ruotsinkieliset perheet asuvat useimmiten lähellä näitä kouluja ja näin ollen tärkeimmät opetuspisteemme Espoossa ovat Matinkylä, Espoon keskusta ja Karakallio. Vantaalla muun muassa Louhelan opetuspiste on Mårtensdals skolan lähellä.

Opetuskielen tärkeys oli jaetulla toisella sijalla vastauksissa. Yhtä monta mainintaa sai koulun hyvä maine (9 + 9 vastausta). Minun mielestäni tämä tarkoittaa, että kieli on yksi tärkeä tekijä koulun valintaan. Yhtä tärkeä tekijä on koulun maine. Kuitenkin voi todeta, että eivät kaikki ruotsinkieliset perheet Espoossa automaattisesti valitse *Musikinstitutet Kungsvägeniä* opiskelupaikaksi lapsilleen. Monet perheet ovat kaksinkielisiä ja heille opetuskielellä ei ole väliä, tärkeää on sopiva matka musiikkiopistoon.

Koska *Musikinstitutet Kungsvägenin* opettajakunta on aina ollut melko kansainvälinen, halusin kysymyksissä 5a (liite 3) saada tietoa ruotsinkielen tärkeydestä opetuskielenä. Musiikkiopistossamme ei aina välttämättä saa opetusta ruotsinkielellä opettajasta ja soittimesta riippuen, vaikka tämä tietenkin on opiston tavoite ja pyrkimys.

Tähän kysymykseen oli kaksi vastaajaa lisännyt kommentteja: ”*Opetuskieli (ruotsi) on hyvin tärkeä, erityisesti kieli oli tärkeää kun lapsi oli pieni*”, ”*Opetuskieli on melko tärkeä, siksi että lapsi on kaksikielinen*”. Ne jotka olivat vastanneet, että opetuskielellä ei ole väliä esittivät muun muassa sellaisia asioita kuin: ”*Musiikkiopistolla on hyvä maine*” ja ”*Sello – opettaja on hyvä*”, syyksi minkä takia musiikkiopisto oli valittu.

5.3 Opiskelumotivaatio, kysymykset 6–6b

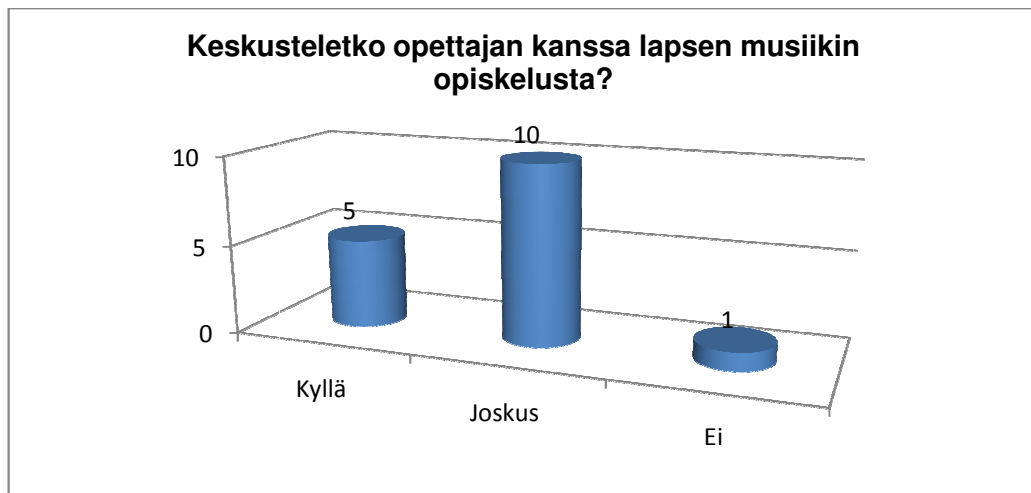
Kysymyksissä numero 6 (liite 3) kysyin oliko vanhemmilla tapana keskustella lapsensa kanssa musiikin harrastuksesta. Vastaukset jakautuivat tällä tavalla:

Tähän kysymykseen oli myös mahdollista kirjoittaa kommentteja keskusteluista ja sellaisia olivat muun muassa: *soittoläksyjen muistuttamisesta, kehumisesta ja kysymyksiä lapsen soittotunnista*. Vanhemmat olivat myös sitä mieltä, että heidän kiinnostuksensa soittoharrastusta kohtaan oli hyvin tärkeää lapsen opiskelumotivaation kannalta (6a, liite 3). Myös lapsen konserteissa käyminen oli vanhempien mielestä tärkeää (6b, liite 3). 13 vanhempaa oli sitä mieltä, että he aina ovat mukana kuuntelemassa lapsensa esiintymistä ja 3 vastasi, että he joskus käyvät konsertissa. Tähän kysymykseen tuli myös kommentteja kuten ”*ainakin yksi meistä on aina paikalla*” ja ”*kävin useammin konserteissa kun lapseni oli pieni*”.

5.4 Kodin ja musiikkiopiston välinen kontakti, kysymykset 7–7d

Halusin tietää, miten musiikkiopiston ja kodin välinen kontakti toimii ja esittelin erilaisia kysymyksiä aiheesta. Ensimmäisessä kysymyksessä (7, liite 3) kysyin oliko vanhemmilla tapana keskustella lapsen harrastuksesta opettajan/opettajien kanssa.

Kommentit tähän kysymykseen olivat:

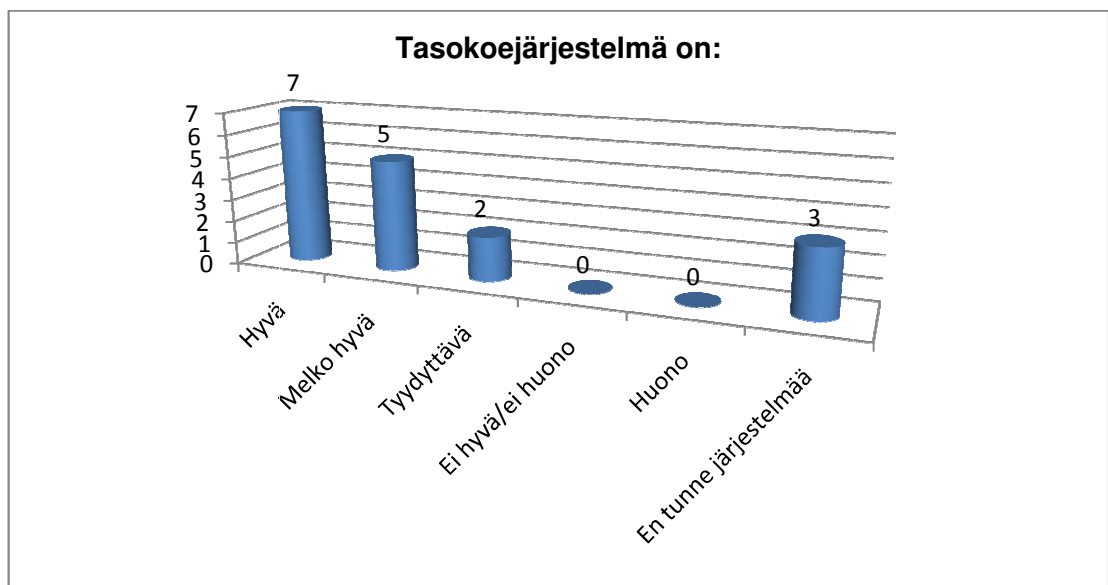
- "Kun lapsi oli pieni, puhuin enemmän opettajan kanssa."
- "Keskustelu tapahtuu enimmäkseen ohimennen."
- "Seuraan miten lapseni edistyy soittoharrastuksessa ja puhumme käytännön järjestelyistä."

Kysymyksessä 7a (liite 3) huomasin, että vanhemmat olivat aika tyytyväisiä opettajien yhteyksistä vanhempiin. Tähän kysymykseen (7a, liite 3) 7 vanhempaa vastasi kyllä, 6 tyydyttävästi ja 3 ei tähän kysymykseen. Kaksi vastaajista oli kirjoittanut seuraavat kommentit: *"aikaisemmin opettajan yhteenotto oli useammin"* ja *"aina tarvittaessa"*. Käänsin myös kysymyksen päinvastoin ja kysyin olivatko vanhemmat itse ottaneet yhteyttä lapsensa opettajaan (7b, liite 3). 3 vastasi kyllä, 11 joskus tarvittaessa ja 2 ei tähän kysymykseen. Kysyessäni olivatko he sitä mieltä, että tietoa musiikkiopistosta oli saatu riittävästi, 9 vanhempaa oli sitä mieltä, että informaatiota ei oltu saatu riittävästi. 4 vastasi kyllä ja 4 vastasi ehkä kysymyksellä (7c, liite 3). Lisäksi kysyin pitäisikö musiikkiopiston tiedotusta parantaa ja jos niin miten (7d, liite 3). Kolme vastaajaa oli sitä mieltä, että informaatiota pitäisi parantaa, 4 vastasi kysymykseen ehkä, ja 10 vastasi, että ei ole parantamisen tarvetta. Seuraavia toiveita esitettiin:

- kehityskeskusteluja opettajan kanssa
- informaatiota sähköpostitse
- aikataulujen muutoksesta ilmoitetaan sähköpostitse
- parempi ja tarkempi selitys musiikkiopiston järjestelmästä lapsen opiskeluajan alussa

5.5 Musiikkiopiston toiminta, kysymykset 8–8c

Nämä kysymykset koskevat musiikkiopiston toimintaa, opintosuunnitelmaa, tasokokeita ja teoriaa. Ensimmäisenä kysyin vanhempien tietoja opintosuunnitelmastamme. Tähän kysymykseen (8, liite 3) 9 vanhempaa oli sitä mieltä, että he tuntevat opintosuunnitelmamme, 3 vastasi, että he ehkä tuntevat opintosuunnitelmamme ja 5 vanhempaa vastasi kielteisesti kysymykseen. Vanhempien mielipiteet tasokoejärjestelmästä (8a, liite 3) jakautuivat seuraavasti:

Tähän kysymykseen oli muun muassa kommenttina: *”Järjestelmä on hyvä, mutta siitä voisi saada enemmän tietoa, myös siitä miten lasta voi tukea. Selkeää tietoa milloin tasokoe tapahtuu ja hyvissä ajoin ennen koetta”*.

Kysymyksessä 8b (liite 3) enemmistö (16/17) vastaajista oli sitä mieltä, että musiikin perusteet (teoria ja säveltapailua) **on hyvä ja tukee pääaineen opiskelua**. Tämän kysymyksen jälkeen oli myös mahdollisuus kirjoittaa kommentteja. Vaikka enemmistö vastaajista suhtautui myönteisesti teoria-aineisiin, kommentit tähän kysymykseen olivat aika kielteisiä:

- "Ensimmäinen vuosi teoriassa vaikutti tylsältä ja tyttäreni uhkasi lopettaa soittoharrastuksensa."
- "Olemme sitä mieltä, että teoria korkeammilla tasoilla on liian vaikeaa."
- "Alussa teoria tukee nuotinlukua, mutta opiskelujen jatkossa en ymmärrä teorian hyötyä."
- "Teoria on lapsestani tylsää ja syy siihen, miksi hän haluaa lopettaa soittoharrastuksensa."

Myönteisenä palautteena tähän kysymykseen yksi vanhempi oli sitä mieltä, että teoria on yleissivistävää.

Annoin kysymyksessä 8c (liite 3) vanhemmille mahdollisuuden ehdottaa parannuksia musiikkiopistojärjestelmään. 4 vanhempaa oli vastannut tähän kysymykseen. Minun mielestäni yksi vastaus oli opiston työn kannalta erityisen tärkeä ja ajatuksia herättävä:

*"Musiikkiopistolla voisi olla kevyempi linja niille, jotka vain haluavat soittaa vähän ilokseen eivätkä halua suorittaa tasokokeita. Nykyään on vaikeaa löytää musiikin yksityisopettajia ja tätä ongelmaa musiikkiopisto voisi miettiä. Musiikkiopisto voisi olla vaihtoehto kaikille! Tietenkin pitää olla eri vaihtoehto niille, jotka haluavat opiskella musiikkia vakavasti."*⁸

Tässä vastauksessa nousee esiin hyvin ajankohtainen kysymys siitä, pitäisikö *Musikinstitutet Kungsvägenissä* myös olla mahdollisuus opiskella laajan oppimäärän mukaan? Tähän kysymykseen palaan opinnäytetyössäni myöhemmin.

⁸ *"Musikinstitutet kunde ha en mildare linje för dem som bara vill spela lite instrument för att det är roligt och inte har som mål att avlägga examen. Idag är det svårt att hitta privatlärare i musik och det kunde musikinstitutet ta fasta på. Bli ett alternativ för alla! Förstås med tydlig separation till dem som vill göra musik på allvar."*

5.6 Musiikkiharrastuksen jatko ja musiikin merkitys lapsen elämässä, kysymykset 9–9d

Kysymyksessä numero 9 (liite 3) kysyin olivatko vanhemmat keskustelleet lapsensa kanssa musiikkiharrastuksen jatkosta. Koska suurin osa oppilaistamme laulunopiskelijoita lukuun ottamatta suorittaa 3/3-tasokokeen teini-iässä, perustason päättötodistus saadaan hankalassa iässä. Monet oppilaat jatkavat peruskoulun jälkeen lukiossa ja näin ollen monet lopettavat musiikkiharrastuksensa siinä iässä saadakseen enemmän aikaa koulutyöhön. 9 vanhempaa vastasi kyllä ja 8 vanhempaa ei tähän kysymykseen.

Jatkokysymyksenä (9a, liite 3) kysyin arvelevatko vanhemmat lapsensa jatkavan musiikkiharrastustaan opistotasolla.

Tähänkin kysymykseen oli kirjoitettu muutamia kommentteja. Yksi kommentti viittasi siihen, että vanhempi ei ymmärrä mitä opistotaso tarkoittaa. Toisena jatkokysymyksenä (9b, liite 3) kysyin syitä siihen miksi lapsi ei haluaisi jatkaa musiikinopiskeluaan opistotasolla. Näitä olivat muun muassa:

- musiikki on vain yksi harrastus muiden joukossa.
- perustiedot musiikista riittävät.
- ajanpuute
- ei kiinnostusta musiikkiin.
- opiskelumotivaation puute.

Yksi vastaus oli: *"Miksi pitäisi jatkaa? Merkitseekö jatkaminen opistotasolla, että tulee muusikoksi?"*⁹

Kysymyksessä 9c (liite 3) nousi esiin, että suurin syy musiikkiharrastuksen lopettamiseen on ajanpuute ja koulun (lukion) vaativaisuus. Kolme vanhempaa olivat vastanneet, että teoria oli syy lopettamiseen musiikkiopistossa. Kysyessäni mitä musiikkiopisto voisi tehdä saadakseen oppilaita jatkamaan opistotasolla (9d, liite 3), huomasin taas epätietoisuutta siitä mitä opistotaso oikeastaan tarkoittaa:

*"Paljonko aikaa/työtä edellyttää opiskeleminen opistotasolla? Merkitseekö opistotaso, että ensin on kaikki tasokokeet ja teoriat suoritettu? Jos oppilas käy lukiossa samanaikaisesti kun on opistotasolla, voi musiikinopiskelu olla mahdotonta. Musiikinopettajat voisivat myös vaikuttaa päätökseen opisto-opiskelusta. Onko lapsellani edellytyksiä? Onko lapseni tarpeeksi musikaalinen? Miksi olisi tärkeää opiskella opistotasolla?"*¹⁰

Toivomuksena esitettiin myös mahdollisuus käydä vain soittotunnilla 1–2 kertaa viikossa ja opiskella vähemmän teoriaa.

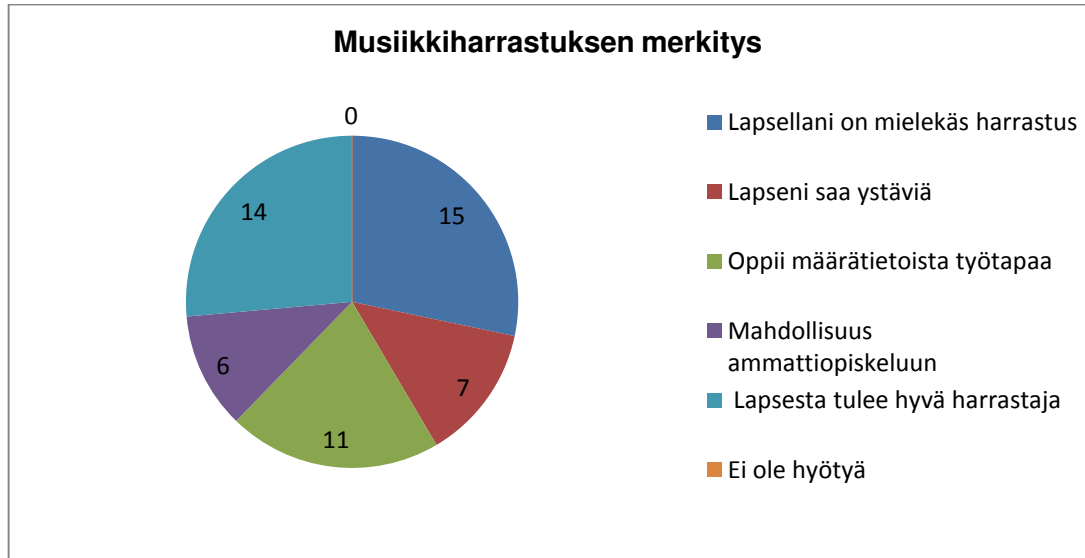
5.7 Musiikkiharrastuksen merkitys ja opiskelukokemukset, kysymykset 10-11a

Näissä kysymyksissä halusin saada tietoa musiikkiharrastuksen merkityksestä lapsen musiikin opiskelun kokemuksista. Kysymyksessä 10 (liite 3) oli mahdollista merkata enemmän vastauksia kuin yksi.

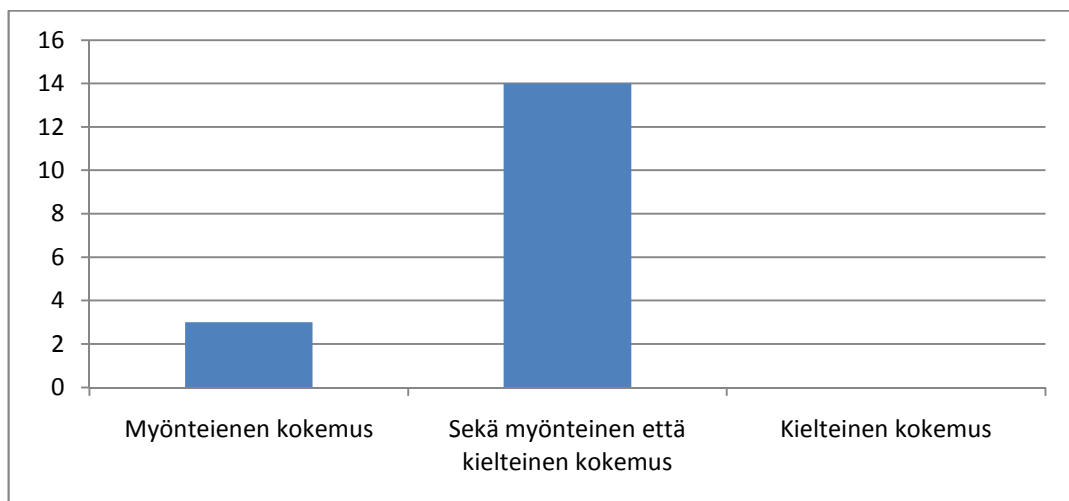
9

"Varför skulle man göra det? Innebär studierna att man blir musiker?"

¹⁰ *"Hur mycket tid/jobb behövs på institutnivå? Innebär institutnivå att man först har klarat av alla nivåprov och teorin? Om det sammanfaller med gymnasiet kan det helt enkelt vara omöjligt med dagens provveckor. Musiklärarna kunde också påverka institutbeslutet. Har mitt barn förutsättningar? Är barnet tillräckligt musikaliskt? Varför skulle det vara viktigt att gå till institutnivå?"*

Haluaisin myös tietää, miten lapset olivat kokeneet musiikin opiskelunsa *Musikinstitutet Kungsvägenissä* (11, liite 3):

Sekä kysymykseen numero 11 ja 11a oli mahdollista kommentoida (vastaukset ruotsinkielellä, liite 6).

Myönteiset kokemukset:

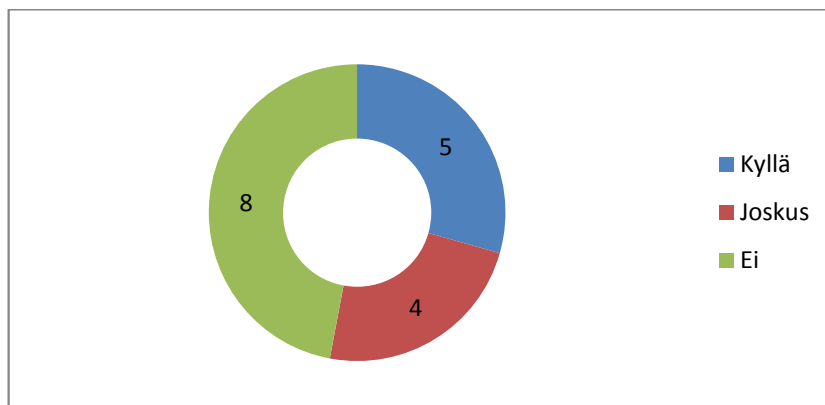
- ”Puhallinorkesteri on kiva, siellä on hauskat kappaleet ja paljon ystäviä.”
- ”Soittimen oppiminen on positiivista.”

Kielteiset kokemukset:

- ✓ ”Ei ehdi harjoitella.”
- ✓ ”Uuden oppiminen ei aina ole hauskaa.”
- ✓ ”Säveltapailu on vaikeaa.”
- ✓ ”Teoria on liian vaativaa.”
- ✓ ”Harjoitteluun menee liikaa aikaa, ei jää tarpeeksi aikaa koulutyöhön.”
- ✓ ”Lapsen motivaatio vaihtelee. Hän ei pidä teoriasta. Hän ei ehdi tarpeeksi harjoitella ja saa huonon omatunnon. Jos opettaja antaa kielteistä palautetta, hän haluaa lopettaa soittoharrastuksensa.”
- ✓ ”Harjoittelemisen on aika ajoin liian raskasta.”
- ✓ ”Teoria ei kiinnosta, varsinkaan kun on pitkät koulupäivät.”
- ✓ ”Opiskelut ovat stressaavia.”
- ✓ ”Lapseni on kokenut opettajanvaihdon kielteisesti ja vaihto on tapahtunut liian usein. Hän kyseenalaistaa teorian opiskelua.”
- ✓ ”Lapsi ei aina jaksaa harjoitella.”
- ✓ ”Musiikkiopistolla on liian korkeita vaatimuksia. Useimmat lapset soittavat ilokseen ei tullakseen ammattimuusikoiksi.”

5.8 Vanhempien vaikutus lapsen musiikkiharrastukseen, kysymykset 12–12 d

Kysymyksissä 12 (liite 3) kysyin oliko musiikkiopisto vaatinut vanhemmilta jotain erityistä.

Koska matkat musiikkiopistoon Espoossa ja Vantaalla voivat olla pitkät ja poikittaisliikenne ei aina toimi tyydyttävästi, kommentit tähän kysymykseen koskivat lähinnä lasten viemistä autolla opistoon. Vanhemmat olivat kuitenkin sitä mieltä, että nämä ongelmat olivat pieniä verrattuna siihen miten paljon positiivista hyötyä musiikkiharrastus antaa. Vanhemmista 13 oli hyvin tyytyväisiä lapsensa musiikkiharrastukseen. Kolme vanhempaa ilmoittivat olevansa melko tyytyväisiä. Kysymyksellä 12d (liite 3) päästötodistuksen hyödyistä, 7 vastaajaa uskoi, että siitä olisi lapselle hyötyä. 8 vanhempaa vastasi, että päästötodistuksella ehkä olisi hyötyä, yhdellä ei ollut asiasta mielipidettä ja yksi vastasi kielteisesti kysymykseen.

Kyselyn lopussa oli myös mahdollisuus kirjoittaa kommentteja, toivomuksia ja ehdotuksia musiikkiopiston toimintaa koskien. Tällaisia kommentteja olivat (ruotsinkieliset vastaukset, liite 6):

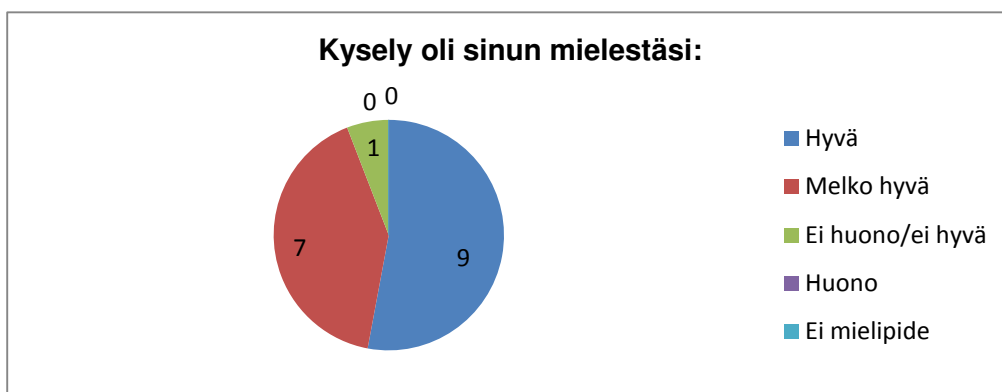
- ❖ ”Vaatus osallistua orkesteritoimintaan tulee yllätyksenä useimmille vanhemmille ja lapsille, joilla ei ole kokemusta musiikin opiskelusta. Nämä vaatimukset voivat olla ratkaisevia harrastuksen jatkamisen suhteen. Orkesteriin osallistuminen voisi olla vapaaehtoista.”
- ❖ ”Silloin kun oppilas on valinnut jotain muuta tekemistä musiikin sijaan, opettaja on joskus suhtautunut kielteisesti tähän. Oppilaat soittavat vapaaehtoisesti ja heistä ei välttämättä tule muusikoita.”
- ❖ ”Musiikkiopistossa voisi olla mahdollista osallistua lyhyisiin kursseihin, kuten pop/rock – laulu tai kitaran soittaminen bändissä.”
- ❖ ”Joskus minulla on sellainen tunne, että musiikkiopisto vaatii musiikki harrastuksen priorisointia ennen koulutyötä. Näin ei voi olla! Teorian peruskurssi 3/3 on liian vaikea eikä siitä tietääkseni ole hyötyä missään.”
- ❖ ”Koulun tunnelma on hieno ja kotoisa. Opettajat ovat hyviä, mukavia ja keksivät inspiroivia kursseja.”
- ❖ ”Orkesterit ovat hyvät ja lisämauste opiskelussa.”
- ❖ ”Opiskelut ovat määrätietoisia ja vaativia.”
- ❖ ”Oppilaan onnistuminen riippuu pitkälti suhteesta opettajaan.”
- ❖ ”Oppilasillat voisivat sisältää enemmän vaihtelua soitinten suhteen.”
- ❖ ”Voisi olla mahdollista saada ohjausta opiskeluun, koska tasokokeet pitäisi tehdä ja niin edelleen. Oppilas ehkä tietää, mutta vanhempana järjestelmä tuntuu epäselvältä. Kehityskeskustelu olisi toivottavaa järjestää vähintään kerran tai kaksi kahdeksassa vuodessa.”

- ❖ ”Entisellä opettajalla yhteenotto vanhempiin oli helppoa. Tuntui, että hän oli kiinnostunut lapsestani ja halusi keskustella hänestä ja hänen edistymisestään soittamisessa.”

5.9 Omia näkökulmiani kyselyyn

Käydessäni läpi vastaukset huomasin pari huonosti esiteltyä kysymystä, mutta suurin piirtein kysely oli onnistunut ja sain paljon hyviä ja mielenkiintoisia vastauksia. Heikoin lenkki oli ehkä se, että lähetin saman kyselyn vanhemmille ja täysi-ikäisille opiskelijoille. Näin jälkikäteen olisin tehnyt oman kyselyn näille nuorille aikuisille opiskelijoille. Ennen kun lähetin kyselyn perheille pyysin pari ihmistä lukemaan kyselyn, muun muassa rehtorit, pari opettajaa ja yhden oppilaani äiti toimivat koehenkilöinä. Silti kyselyssä tapahtui joitakin pieniä virheitä ja totesin, että näin aina käy. Minun mielestäni kyselyvastaukset eivät oikeastaan tuoneet minkäänlaista yllätystä. Pikemmin sain vahvistusta erilaisiin kysymyksiin, joita itse olen pohtinut työssäni jo kauan.

Kyselyn lopussa kysyin kysymyksessä 13 vastaajien mielipidettä kyselystäni:

Syy siihen miksi en valinnut ainoastaan kyselyä aineiston keruun menetelmäksi, oli se, että minusta kyselyssä saadut vastaukset olivat riittämättömiä. Sitä paitsi minua kiinnosti saada tietoa sekä vanhempien että oppilaiden mielipiteistä. Minusta oli erityisen tärkeätä kuulla mitä sanottavaa oppilailla olisi, koska heidän takiaan teemme töitä musiikkiopistossa. Olin ensiksi ajatellut käyttää niin sanottu ”*narratiivista*” menetelmää saadakseni tietoa oppilaiden musiikin opetusta koskevista ajatuksista, mutta kirjoitustehtävä oli loppujen lopuksi esitelty niin, että oppilaat lähinnä kertoivat enemmän opiskelustaan kuin itsestään.

Seuraavassa jaksossa seuraa kirjoitustehtävän tulosanalyysi.

6 TUTKIMUKSEN KIRJOITUSTEHTÄVÄ

Lähetettäessäni kyselylomakkeen perheille kysyin samalla lupaa ottaa yhteyttä kohderyhmän lapsiin. Kyselylomakkeeseen tuli 17/26 vastausta ja vastaajista 16 oli vanhempia ja yksi täysi-ikäinen opiskelija. Täysi-ikäisille opiskelijoille (kolme nuorta aikuista) lähetin sekä kyselylomakkeen että kirjoitustehtävän samalla kerralla. Sain luvan 12 vanhemmista yhteydenottoon. Mietin kauan miten yhteydenotto parhaiten pitäisi hoitaa. Ensiksi ajattelin pyytää opettajakollegoiltani apua, mutta huomasin, että ylimääräisen tehtävän kirjoittaminen soittotunnilla ei onnistuisi. Toinen vaihtoehto olisi ollut pyytää nuoret tulemaan erikseen musiikkiopistoon tehtävän takia. Tulin kuitenkin siihen tulokseen, että ylimääräinen käynti musiikkiopistoon kirjoitustehtävän takia olisi ollut heille ylivoimainen. Äitinä ymmärsin, että paras keino saada nuoriin opiskelijoille yhteyttä oli sähköpostilla, kännykällä ja Facebookilla. Tällä tavalla 9 teini-ikäistä opiskelijaa kirjoitti minulle ja nämä tekstit sisältävät sekä mielenkiintoista että liikuttavaa lukemista.

Lähetin sähköpostitse oppilaille kirjeen (liite 5), jossa kerroin kuka olen, mitä teen ja minkä takia teen tämän kyselyn. Tein myös suomenkielisen version kirjeestä (liite 5), koska oppilaiden joukossa oli myös sellaisia, jotka eivät puhuneet ruotsia. Jos olisin käyttänyt narratiivista menetelmää sen varsinaisella tavalla, olisin pyytänyt vastaajilta elämän mittaisen kertomuksen itsestään ja musiikin merkityksestä. Koska en toiminut näin, puhun antamastani tehtävästä kirjoitustehtävänä.

Pyysin oppilaita kertomaan taustatietoja, kuten ikä ja pääaine. Tärkeä asia oli luottamus, eli ilmoitin sähköpostitse, että kaikki tiedot ovat luottamuksellisia ja mahdolliset sitaatit kirjoitetaan sellaisessa muodossa, että vastaaja ei tunneta. Koska sähköposti ei ole anonyymi tapa lähettää tekstiä, pelkäsin että vastaajin määrä olisi vähäinen. Iloisekseni vastauksia tuli riittävästi ja ne antoivat hyvän kuvan siitä mistä on kyse.

Kirjeessäni pyydän vastaajaa kertomaan seuraavista asioista:

- a) Omat ajatukset musiikinopiskeluista musiikkiopistossa
- b) Myönteisiä kokemuksia?
- c) Kielteisiä kokemuksia?
- d) Tulevaisuuden suunnitelmia?
- e) Jos et halua jatkaa opistotasolla, miksi?
- f) Miten Musikinstitutet Kungsvägen voi kehittää toimintansa?

Vastaukset tulivat monissa eri muodoissa. Jotkut olivat kirjoittaneet pitkiä vastauksia, joiltakin vastaajilta sain lyhyitä ranskalaisiin viivoin luonnosteltuja viestejä ja yksi vastaus oli lyhyt ja iskevä yhdessä lauseessa:

”Jatkan luultavasti, vaikka on joskus rankkaa harjoitella, koska siitä saa paljon iloa.”

Seuraavassa jaksossa puran tekstit ja annan nuorille puheenvuoron. (Vastaukset ruotsinkielellä, liite 6).

6.1 Opiskelijoiden puheenvuoro

Olen järjestellyt kirjoitustehtävän vastaukset eri otsikoiden alle, koska haluan antaa lukijalle mahdollisimman selvän kuvan vastauksista ja siitä mihin ne liittyvät. Kuten kirjeessä oppilaalle (liite 7) voi näkyä, en varsinaisesti esitellyt kysymyksiä. Pikemmin voi sanoa, että annoin pohtimisvinkkejä oppilaille.

Ensiksi kysyin kirjeessäni miten oppilaat ovat kokeneet opiskelunsa Musikinstitutet Kungsvägenissä:

a) Ajatuksia musiikinopiskeluista

- *”En ole ihan varma, haluanko jatkaa opistotasolla. Haluaisin jatkaa soittoharrastustani, mutta minulla ei ole niin paljon aikaa satsata harjoitukseen kuin opistotasolla vaaditaan.”*
- *”Saan motivaation harjoitteluun kun saan kehuja opettajaltani tai isältäni.”*
- *”Pidän soittamisesta, koska silloin voin löytää uusia puolia itsestäni.”*
- *”Tulevaisuudessa oppilaat ja opettajat ovat ehkä enemmän tasa-arvoisia, opettajat toimivat enemmän ohjaajina.”*

Seuraavaksi halusin oppilaiden pohtivan opiskeluaikaisia sekä myönteisiä että kielteisiä kokemuksia:

b) Myönteiset kokemukset

- *Ilo*
- *Uudet ystävät*
- *Hyvät opettajat*

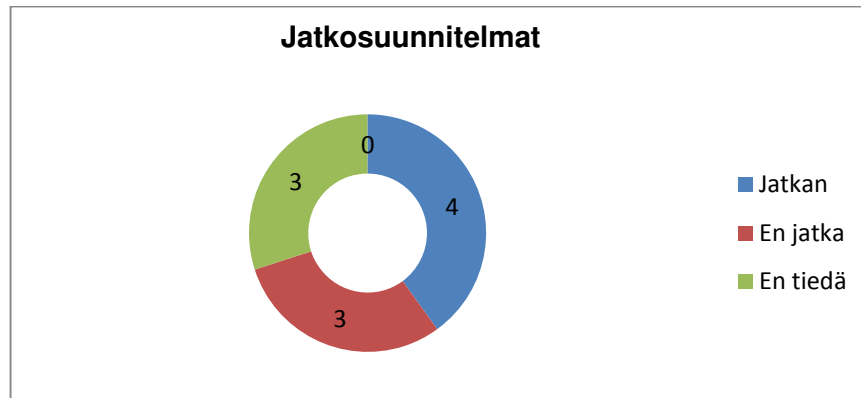
- *Musikaalinen kehitykseni*
- *Tunti on sopivan pituinen*
- *Esiintymiset*
- *"Tasokokeet ovat hyviä, sillä jos saa hyvän arvosanan, voi siirtyä vaikeamman kappaleen soittamiseen."*
- *Orkesterit*
- *"Inspiraatio erilaisista asioista kuten esimerkiksi konsertit ja esiintymiset."*

c) Kielteiset kokemukset

- ✓ *"Minun on pakko käydä teoriassa musiikkiopistossa vaikka olen musiikkiluokalla ja voisin opiskella teoriaa koulussa."*
- ✓ *"Käytän liikaa vapaa-aikaani musiikkiopistoon johtuen erilaisista projekteista."*
- ✓ *"Minulla on ollut liikaa sijaisia pääaineessani. Tuntuu kuin olisin jäänyt jälkeen opinnoissani."*
- ✓ *Teoria*
- ✓ *Tasokokeet*
- ✓ *"Rajattu harjoittelu-aika."*
- ✓ *Inspiraation puute*
- ✓ *"Harjoittaminen on joskus rankkaa."*
- ✓ *"Musiikkitiedon tunti on liian pitkä."*
- ✓ *"En ole tuntenut yhteenkuuluvaisuutta musiikkiopistoon. Minulla ei ole aavistustakaan, mitä musiikkiopisto voi tarjota minulle paitsi tunnit ja tasokokeet."*
- ✓ *Esiintymiset*
- ✓ *"Vaatimukset edistymisestä ja tasokokeiden suorittaminen."*

d) Jatkosuunnitelmat – perustasosta opistotasoon

Koska oppilaiden jatkosuunnitelmat kiinnostivat minua erityisesti, kysyin oppilaiden suunnitelmista perustason päättötodistuksen jälkeen:

Halusin myös saada tietoja siitä minkä takia opiskelu opistotasolla ei kiinnosta. Tässä nousivat vahvasti esiin aikapula ja musiikkiopiston vaatimukset:

e) Miksi et halua jatkaa opistotasolla

- *"Jatkaisin varmasti, jos ei olisi pakko suorittaa pääaineen ja teorian I kurssia."*
- *"Tuntuu turhalta jatkaa opistotasolla, koska musiikki tulee aina olemaan vain harrastus."*
- *Lukio*
- *Liian vähän aikaa*
- *"Minulla on käsitys, että opiskeleminen opistotasolla on vakavampaa ja on pakko kehittyä koko ajan."*

Kysyin myös millä tavalla *Musikinstitutet Kungsvägen* voisi parantaa opetustaan niin, että opiskelu meillä mahdollisesti kiinnostaisi päättötodistuksen jälkeenkin:

f) Ehdotuksia MIK:n kehitykseen

- *"Tulevaisuudessa pitäisi minun mielestäni olla mahdollisuus valita vapaammin miten ja kuinka paljon haluaa osallistua musiikkiopiston toimintaan. En ole itse valinnut olla viittä (tai useampaa) tuntia viikossa musiikkikoulussa."*
- *"Pitäisi olla helpompi päästä teoriakokeiden läpi, koska ei voi itse voi valita haluaako vai eikö halua osallistua teoriaan."*
- *"Motivaatiota opiskeluun luodaan järjestämällä enemmän yhteissoittoa".*
- *"Hauska kokemus olisi esiintyä Musikinstitutet Kungsvägenin ulkopuolella."*
- *"Mahdollisuus soittoharrastuksen jatkamiseen 3/3 tasokokeen jälkeen ilman pakkoa opiskella opistotasolla".*

- *"Opiskeleminen musiikkiopistossa onkin vapaaehtoista. Miksi opisto ei jaa vapauden tunnetta?"*
- *"Kehitys omassa tahdissa."*

Oppilaiden vastauksista nousi myös paljon muita kommentteja, jotka minun mielestäni ovat tärkeitä tietoa musiikkiopistollemme.

Muita kommentteja:

- ❖ *"Musiikkiopistossa on paljon erilaisia tapahtumia ja olen ahkerasti osallistunut erilaisiin tapahtumiin, kuten kamarimusiikkiin, kuoroon ja orkesteriin."*
- ❖ *"Yhteissoitto ja kuorot ovat kivoja, mutta toivon että ei olisi pakko osallistua niihin".*
- ❖ *"Perustason päästötodistuksen jälkeen jatkan luultavasti opistotasolla. Kysymys on vain, löytyykö motivaatiota opiskelemiseen."*
- ❖ *"Musikinstitutet Kungsvägen on ollut todella hyvä paikka soiton oppimiseen".*
- ❖ *"Toivon voivani jatkaa soittamista pienemmässä orkesterissa 3/3 jälkeen".*
- ❖ *"Onko pakko vaatia niin paljon teoriassa ja säveltapailussa? Useimmat kaverit eivät pääse läpi kokeista ensimmäisellä kerralla. Eikö se tarkoita, että kokeet ovat liian vaikeita? Kirjamme on hyvin omituinen. Minun mielestäni teoriaa voisi selittää helpommalla tavalla."*
- ❖ *"Teoriaopetus on hyvää, vaikka ei ole ehkä niin hauskaa istua tunnilla. Kyllä teoriasta on hyötyä. Voisi kuitenkin miettiä, onko todella pakko käydä kaikki ne miljoonat vuodet teoriassa. Onhan kuitenkin kyse peruskurssista ja kaikilla, jotka käyvät teoriassa on myös elämää teoritunnin ulkopuolella."*
- ❖ *"Monet ystävät soittavat yksityistunneilla. Heiltä jää paitsi musiikkiopiston hieno teoriapaketti ja muut testit. Minulla on sellainen käsitys, että heillä on oikein hyvä näin. Lähtökohta on kiinnostus musiikkiin ja ei ole mitään pakkoa suorittaa esimerkiksi päättötodistusta tai jotain vastaavaa. Mietin mitä hyötyä musiikkiopistolle on, että kaikkien on pakko tehdä taso – ja teoriakokeita ja saada päättötodistus? Kaikki oppilaat opiskelevat tavallisessa koulussa kaikkine kokeineen ynnä muine koulun tapahtumineen. Vaikuttaa siltä, että olette nähneet parhaaksi tehdä musiikkiopistosta tavallisen koulun."*
- ❖ *"Musiikin nauttimiseen tarvitaan sekä kiinnostusta että motivaatiota ja molemmat tukevat oppilasta."*

6.2 Kirjoitustehtävän tulostulosanalyysi

Lukiessani kirjoitustehtävät huomasin kolme asiaa, jotka nousivat voimakkaasti esiin:

- 1) Ajanpuute
- 2) Teoria
- 3) Vaatimuksia sekä musiikkiopistossa että musiikkiopiston ulkopuolella

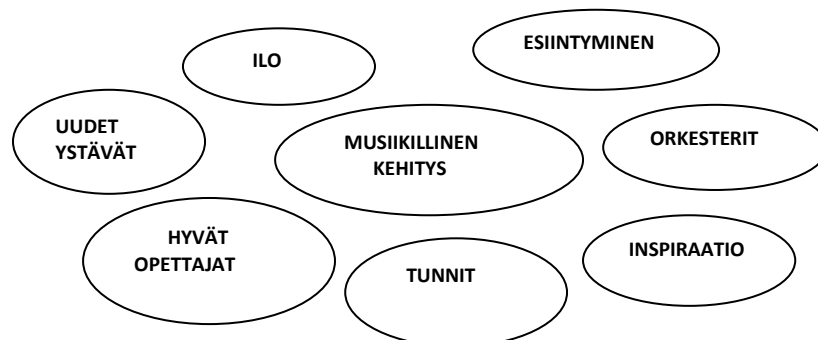
Ongelmana *Musikinstitutet Kungsvägenissä* on johdon ja johtokunnan mukaan liian vähäinen oppilasmäärä opistotasolla. Tämän opinnäytetyön päämäärä on saada selville **miksi** oppilaamme eivät halua jatkaa opiskeluaan meillä. Syy lienee yksinkertainen, perustason päättötodistus osuu aika usein pahaan aikaan nuoren ihmisen elämään, koska useimmat opiskelijamme jatkavat peruskoulun jälkeen lukiossa. Kun koulupäivät pitenevät ja lukion vaatimukset kasvavat, nuorelle ihmiselle ei jää paljon aikaa harrastuksiin. Lukio-iässä nuoret ilmeisesti karsivat pois vaativia harrastuksia, jotka edellyttävät tuntien valmistelua. Vaikuttaa myös siltä, että monilla opiskelijoilla on käsitys, että opistotaso automaattisesti tarkoittaa jatkoa ammattiopiskeluun. Sana *harrastus* ja *harrastaja* nousevat esiin tärkeänä tekijänä. Miksi jatkaa opistotasolla, jos ei kerran halua muusikoksi? Kokemukset orkesterista ja kamarimusiikista ovat myönteisiä, mutta näiden kohdalla on myös ajanpuute ongelma. Yksi opiskelija oli muun muassa sitä mieltä, että kun joudutaan tulemaan melkein joka arkipäivä viikossa musiikkiopistoon olo on aika väsynyt. Toisaalta toinen opiskelija tunsikin olonsa musiikkiopistossa vieraaksi, koska hänellä ei ole muuta tekemistä siellä kuin omat tunnit ja tasokokeet. Tälle opiskelijalle kesäiset musiikkileirit olivat musiikin suhteen hengitysreikä ja hyvin motivoiva yhteismusisoinnin kokemus. Näin ollen hän kaipaaisi enemmän kamarimusiikkia musiikkiopistossa. Minun mielestäni tärkeä huomio on, että vastanneiden joukossa pianonsoitto-oppilaat eivät olleet osallistuneet opiskeluaikansa musiikkiopistolla kamarimusiikkiin. Uskoisin, että nämä opiskelijat jäivät paitsi yhdestä musiikinopiskelun tärkeästä tekijästä; ystävien saamisesta musiikin parissa.

Kysymys teoriasta on myös toinen tärkeä tekijä näille nuorille. Sekä kyselyssä vanhemmille että opiskelijoiden kirjoitustehtävässä teoria oli jatkuva puheenaine. Positiivisena asiana on, ettei kukaan oikeasti kyseenalaistanut musiikin perusteita musiikkiopiston aineena. Kritiikkiä teorianopetus saa, kun kyseessä on opetuksen määrä ja vaikeustaso. Oppilaat kokevat varsinkin teoriankurssin hylkäämisen destruktiivisena kokemuksena. Useat opiskelijat ja heidän vanhempansa pohtivat miksi teoria on niin vaikeata ja tuntuu vieraalta, ikään kuin instrumentin ulkopuoliselta

ilmiöltä. Tämän ongelman ratkaisuna olisi varmaan soittotuntiin integroitu teorianopiskelu, varsinkin opiskelun alussa. Enemmän valintamahdollisuuksia olisi myös paikallaan, eli helpompi teoriapaketti niille joka eivät halua syventää tietojaan teoriassa ja säveltäpailussa.

Musiikkiopiston vaatimukset nousivat myös esiin tärkeänä ongelmana tässä tutkimuksessa. Vaatimuksilla tarkoitan sekä tasokokeen tekemisen vaatimuksia että ylipäättänsä yhteiskuntaa ja koulua (peruskoulu/lukio) kaikkine vaatimukseen. Musiikkiopiston tasokoejärjestelmää pidetään sekä hyvänä että huonona asiana. Joidenkin mielestä tasokokeet ovat kuin ”*tasomittari*”. Kuten yksi opiskelija mainitsi, kun tasokoe on mennyt hyvin se tarkoittaa että saa siirtyä soittamaan vaikeampaa kappaletta. Toisaalta toinen opiskelija kertoo liikuttavalla tavalla, miten hän pelkää tasokoetta ja tuntee voimakasta epäonnistumisen pelkoa tasokokeen tilanteessa. Useat opiskelijat olivat sitä mieltä, että jatko opistotasolla kiinnostaisi, jos ei olisi tarvetta suorittaa tasokoetta instrumentissa ja teoriassa. Minusta yksi ongelma on ehkä se, että musiikkiopiston henkilökunta unohtaa välillä miten rankka lukio nykyään on. Itse en 1980-luvun lukio-opinnoissani ottanut opiskelua erityisen vakavasti. Nykyään opiskelijoiden taso on noussut ja kilpailu opiskelupaikoista lukion jälkeen on hyvin kovaa. Yhteiskunnan nopea muuttuminen on johtanut siihen, että samalla tavalla kuin aikuisilla on kiirettä työelämässään nuoret tulevat musiikkiopistoon kalenteri täynnä toimintaa. Tästä syntyy opiskelijoilla jatkuva ja tuhoisa huonon omantunnon kierre. Musiikista, jonka pitäisi olla heille rentoutustapa, on pikemmin tullut taakka.

Vaikka tutkimuksessa nousee esiin paljon kielteisiä asioita musiikkiopiston opiskelusta, on opiskelijoilla myös paljon myönteistä sanottavaa *Musikinstitutet Kungsvägenistä*. Näistä myönteisistä kokemuksista löytyy sellaisia avainsanoja ja lauseita kuin:

Minusta nämä positiiviset asiat voisivat musiikkiopistossamme kehittyä ja palaan pohdinnassa sekä tähän että muihin ajatuksiin, joita tämä opinnäytetyö minussa on herättänyt.

7 POHDINTA

Opinnäytetyössäni johdannossa kerroin omasta taustastani. Merkittävänä tekijänä minun elämässäni on ollut se, että vaikka en lapsena opiskellut läpi musiikkioppilaitosjärjestelmän, olen kuitenkin voinut opiskella huilistiksi ja huilunsoitonopettajaksi. Tärkeänä vaikuttajana oli kannustava musiikinopettaja peruskoulussa ja lukiossa ja valtava sisäinen tahto opiskella musiikkia. Näin ollen ensimmäinen kontakti suomalaiseen musiikkijärjestelmään *Kuula–Opistossa* Vaasassa oli minulle aikamoinen yllätys. En oikeastaan tajunnut mitään mistään, halusin vain soittaa huilua ja menin kiltisti tasokoeputken läpi nopealla vauhdilla kyseenalaistamatta mitään. Tämä on varmasti ollut iso syy siihen minkä takia olen tässä iässä ruvennut kyseenalaistamaan Suomen musiikkioppilaitosjärjestelmää ja miettimään mitä sille voisi tehdä. Humanistisesta näkökulmasta äänestän joustavuuden puolesta ja mottoni voisi olla ”*musiikkia kaikille*”. Ajatukset musiikkioppilaitosjärjestelmästämmme ovat viime vuosina herättäneet paljon keskustelua sekä minun työpaikallani että muualla. Mielenkiintoa on paljon ja valitettavasti jopa riitoja. Helposti unohdamme kuitenkin, että meillä on tehtävä työtä oppilaiden parhaaksi.

7.1 Historia ja nykypäivä

Opinnäytetyössäni olen pohtinut suomalaisen musiikin opiskelun historiaa ja koulutusjärjestelmää. Minusta oli mielenkiintoisaa saada selville mistä musiikkialan koulutusjärjestelmämmme on peräisin. Musiikki on ollut tärkeä tekijä Suomen itsenäisyysprosessissa, kuten myös esimerkiksi Virossa. Suomen musiikinhistoriassa on ollut halu löydä Suomen ”ensimmäinen musiikkikoulu” ja koulu käsitteenä on peräisin jo 1800-luvun alusta, mikä vihjaa siitä, että uuden ajan Suomen musiikkikoulutuksen historian voidaan laskea alkavan jo silloin (Broman–Kananen 2005, 32). Suomen ensimmäinen virallinen koulu musiikin alalla oli kuitenkin Martin Wegeliuksen vuonna 1882 perustama *Helsingfors musikinstitut*. 1900-luku on tuonut mukanaan valtavan kehityksen Suomen musiikkikoulutuksessa. Halu luoda yhteinen järjestelmä on antanut mahdollisuuden opiskella musiikkia samoilla ehdoilla sekä Helsingissä että muualla Suomessa Lappiin asti. Sotien jälkeen oli myös pulaa pätevistä muusikoista, joten järjestelmällinen musiikkikoulutus täytti hyvin tehtävänsä. Yksi ydinkysymys opinnäytetyössäni lienee: Onko Suomen tasokoejärjestelmä elänyt aikansa ja tarvitaanko tässä uudistusta?

7.2 Musiikinopetuksen järjestelmä – Hyve vai pahe?

Opinnäytetyöni alussa kerroin Venezuelan ihmeestä, *Simon Bólvivar nuoriso-orkesterista*. Syy siihen minkä takia ilmiö kiinnostaa minua on Venezuelan, halu luoda järjestelmällinen musiikkikasvatussysteemi (samanlaisella tavalla kuin Suomessakin). Venezuelan keulakuvana esiin noussut nuoriso-orkesteri niin sanotusti räjäytti pankin vierailullaan syksyllä 2008. Olen itse nähnyt televisiosta useita dokumentteja Venezuelan musiikinopetuksesta ja vaikutelma on hyvin vaikuttava. Se mikä minua eniten viehättää on musiikin ilo näiden nuorien ihmisten soitossa. Kuitenkin pitää muistaa, että tämä järjestelmä ei varsinaisesti anna mahdollisuutta yksityisopetusta kaikille halukkaille eivätkä kaikki soittajat pääsee mukaan soittamaan Simon Bólvivar-orkesterissa. Eli samalla tavalla kuin täällä meilläkin joudutaan kilpailemaan opiskelu- ja soittopaikoista on myös Venezuelassa pakko kilpailla. Musiikilla pidetään kuitenkin lapset ja nuoret pois kaduilta ja sama ajatus lienee tuttu Suomessakin.

Minusta on todella hyvä, että meillä on maassamme yhteinen tasokoejärjestelmä. Parhaimmissa tapauksissa yhteiset tasomittarit toimivat ja antavat kaikille, asuinpaikasta riippumatta, mahdollisuuden musiikinopiskeluun. Valitettavasti tämä järjestelmä ei kuitenkaan sovi kaikille opiskelijoille ja näin ollen meidän on pakko löytää keino opettaa musiikkia myös näille lapsille ja nuorille. Minusta on korkea aikaa tarjota Musiikinopetusta myös yleisen oppimäärän mukaan. Ongelma lienee valtion haluttomuus tukea rahallisesti tällaista toimintaa. *Musikinstitutet Kungsvägenissä*, ja varmasti muuallakin, pelko valtion tuen siirtämistä laajasta oppimäärästä yleiseen oppimäärään on ongelmallista. Halu antaa mahdollisuuden musiikin harrastamiseen kaikille on olemassa, mutta keinot puuttuvat. Tällä hetkellä avoin osasto ei ole hyvä vaihtoehto siksi että se maksaa perheille liikaa. Ehkä ongelman voisi ratkaista tarjoamalla enemmän opetusta ryhmissä? Myös yhteistyö peruskoulun kanssa olisi hyvä tapa tarjota musiikkia kaikille lapsille.

7.3 Miten oppilaat voi motivoida?

Kun mietitään mitä motivaatio ihan oikeasti tarkoittaa, nousee sisäinen ja ulkoinen motivaatio ilmiönä esiin. Minusta kumpaakin tarvitaan ja ne tukevat toisiaan, mutta sisäinen motivaatio on kuitenkin suurin tekijä musiikkiharrastuksen onnistumisessa. Uskon vahvasti, että ilman sisäistä motivaatiota ei pystytä luomaan elämänmittaista rakkautta musiikkiin. Sisäinen motivaatio on vahva sisäinen tunne, joka antaa mielihyvää. Sisäisen motivaation voi varmaan myös tunnistaa tahtona ja jopa pakkona. Ulkoista motivaatiota voi vahvistaa hyvä palaute. Huilunsoiton opettajana joudun päivittäin antamaan sekä hyvää palautetta oppilaileni että kritiikkiä. Kritiikki sanana koetaan useasti negatiivisena. Katsoessani TV-ohjelmaa ”*Tanssii tähtien kanssa*” kuulin *Susanna Rahkamon* kommentin palautteesta. Hänen mukaansa palaute voi olla joko positiivista tai korjaavaa. Minussa sana ”korjaava” sai palaset loksautamaan paikalleen. Jos pystymme antamaan tunnilla, konsertin jälkeen tai tasokokeen yhdessä korjaavaa palautetta niin että oppilaat ymmärtävät sen tarkoituksen, olemme saaneet jotain hyvää tehdyksi. Meidän pitäisi antaa oppilaallemme mahdollisuuden onnistua eikä epäonnistua.

Omassa työssäni olen huomannut, että pienet oppilaat ovat usein hyvin motivoituneita. Ensimmäinen vaikea vaihe osuu usein 12–13 vuoden ikään, eli esipuberteetin aikaan. Strategiani on ollut tehdä toinen tasokoe huilunsoitossa ennen kun oppilaat siirtyivät yläasteelle. Kolmas tasokoe on tasoltaan aika vaativa ja näin ollen oppilaat ovat saaneet enemmän aikaa valmistella viimeinen peruskurssinsa. Tämä järjestelmä johtaa aika usein siihen, että kolmas tasokoe tehdään yläasteen viimeisenä vuotena. Nuoren ihmisen elämään osuu siis usein samaan aikaan sekä peruskoulun lopettaminen että jatko-opiskelun valitseminen ja vielä musiikkiharrastuksen päästötodistuksen saaminen. Nuorelle ihmiselle tämä voi olla aika hämmentävää ja ei ihme, että halu jatkaa musiikkiharrastusta opistotasolla tuntuu epävarmalta. Tämä viittaa minun mielestäni siihen, että musiikinopiskelun järjestelmämme on liian jäykkä. Unohdetaan helposti oppilaiden käsittely yksilönä ja kaikki oppilaat pakotetaan saman tasokoeputken läpi keinolla millä hyvänsä. Tämän opinnäytetyön toinen ydinkysymys lienee: Miten voimme motivoida oppilaamme niin, että musiikkiharrastuksen jatkaminen tuntuisi mieluisalta?

7.4 Kysely ja kirjoitustehtävä

Tehdessäni tyytyväisyyskyselyn *Musikinstitutet Kungsvägenissä* en yllättänyt vastauksista, pikemmin sain vahvistusta ajatuksilleni. Mielenkiintoista oli, että tutkimukseni aika pitkälti vahvistaa ne tulokset, joka *Susanne Norrbäck–Råman* sai esiin jo 1990 tehdyssä tutkielmassa. *Norrbäck–Råmanin* mukaan musiikkiharrastus on tyttöjen harrastus, opetus musiikkiopistossa perustuu klassiseen musiikkiin vaikka oppilaat halusivat myös soittaa musiikkia muista genreistä, esiintyminen musiikkiopistossa tuntuu usein epämiellyttävältä, teoria on aineena hyvä mutta vaikeutensa vuoksi epämotivoivaa ja aika suuri osa oppilaista keskeyttää opintonsa (1990, 70–71).

Inspiraatiota omaan tutkimukseeni sain myös, kun luin *Annu Tuovilan* väitöskirjan ”*Mä soitan ihan omasta ilosta!*” Tuovilan tutkimuksessa ilmenee aika samanlaisia tietoja lasten musiikkiharrastuksesta kuin *Norrbäck–Råmanin* ja minun tutkimuksessani. Tuovilan tutkimuksessa yli puolet osallistuneista lapsista koki musiikkiopisto-opiskelunsa enimmäkseen myönteisesti (Tuovila 2003, 243). Kuitenkin Tuovilan tutkimuksessa ilmeni, että lasten, vanhempien ja opettajien erilaiset opiskelutavoitteet ja lasten vähäiset mahdollisuudet vaikuttaa opetukseen vaikuttivat opiskelumotivaatioon kielteisesti (Tuovila 2003, 244). Samalla tavalla kuten olen itse huomannut, että teoria ja tasokokeet kyseenalaistaan musiikkiopistossamme myös Tuovila sai selville, että tavoitteiden välinen ristiriita korostui kurssitutkintoa valmistettaessa (Tuovila 2003, 243).

Edelleen voin myös omassa tutkimuksessa huomata, että vielä tänäkin päivänä nuoret opiskelijat kaikkein eniten halusivat opiskella omasta ilosta. Tehdessäni tutkimukseni mietin olisivatko ruotsinkieliset lapset ja nuoret erilaisia kuin suomenkieliset. Olen kuitenkin tullut suomenkielisten kollegoideni kanssa keskustelemalla siihen tulokseen, että eroja ei ole.

Kysyessäni lupaa rehtoreilta tehdä uusi tyytyväisyyskysely *Musikinstitutet Kungsvägenissä* totesimme, että *Norrbäck–Råmanin* kyselyn jälkeen ei ole musiikkiopistossamme tehty vastaavaa kyselyä. Käytännössä tämä tarkoittaa, että *Norrbäck–Råmanin* kyselyn jälkeen *Musikinstitutet Kungsvägenissä* jatkettiin samalla tavalla kuin ennenkin. Toivomukseni tällä kertaa on, että voisimme yrittää parantaa musiikkiopistomme toimintaa niin että musiikkiharrastuksen jatkaminen tuntuisi oppilastamme hyvältä ja inspiroivalta. Koska kyselyni on aihepiiriltään ja vastaajiltaan

rajattu, se ei kerro koko totuutta musiikkiopistostamme. Jos halutaan saada kattavampi ja varmempi tulos, pitää *Musikinstitutet Kungsvägen*issä tehdä uusi kysely kaikille perheille. Kuitenkin minusta tuntuu, että tutkimuksessani esiin tulleet vastaukset antavat aika hyvän kuvan opistomme tilanteesta. Toivon, että tutkimukseni inspiroisi johtomme uuteen kyselyyn parin vuoden jälkeen. Tällä tavalla musiikkiopisto voisi selventää, mitä parannuksia työpaikallamme on mahdollisesti tapahtunut.

7.5 Tulokset

Sekä aiempi kysely että nyt tekemäni tutkimus toivat esiin paljolti samoja asioista, mutta tuloksista löytyy myös eroja. Edelleen voi todeta, että musiikki on tyttöjen harrastus. Kohderyhmäni 26 oppilaasta 19 oli tyttöä ja 7 poikaa. Kyselyyn vastanneiden joukossa oli 16 äitiä ja kirjoitustehtävän kirjoittajista 8 oli tyttöä ja 2 poikaa. Suurin ero on ehkä musiikkivalinnoissa. 19 vuotta sitten klassinen musiikki oli tärkein tyylilaji musiikkiopistossamme. Nykyään uusi opintosuunnitelmamme antaa mahdollisuuden myös pop/rock-musiikin opiskeluun. Nykyään on myös mahdollista valita tasokokeiden ohjelmaa aika vapaasti ja on jopa suositeltavaa, että oppilas itse luo ohjelmansa oman mielensä mukaan.

Edelleen teoria ja säveltapailu koetaan hyvinä aineina, mutta vaatimukset ovat oppilaiden mukaan liian kovat. Esimerkiksi epäonnistuminen teoriakokeissa tuntuu hyvin epämotivoivalta. Kyselyssäni vanhemmille voi huomata, että tieto musiikkiopiston järjestelmästä on epäselvää. Monilla oli vaikeuksia ymmärtää mitä jatkaminen musiikkiopistossa tarkoittaa ja vastaajat saattoivat luulla, että jatko-opiskelu automaattisesti johtaa ammattiuralle. Näin ollen jatko opistotasolla ymmärretään huonona vaihtoehtona, koska vanhempien mukaan heidän lapsensa haluavat vain **harrastaa** musiikkia. Vanhemmat ja opiskelijat halusivat, että *Musikinstitutet Kungsvägen* voisi tarjota mahdollisuuden musiikin harrastamiseen ilman sellaisia erityisiä vaatimuksia kuten teoria ja tasokokeet. Myös koko tasokoejärjestelmä olisi hyvä käydä läpi perusteellisemmin. Selvää kysyntää helpommista vaihtoehtoista harrastaa musiikkia nousee esiin.

Aikapula nousee esiin toisena merkittävänä tekijänä soittoharrastuksen lopettamiseen. Tutkimuksessa ilmenee, että opiskelijamme harrastavat paljon muutakin kun musiikkia. Tämä johtaa siihen, että harjoitusaika jää vähäiseksi ja monet oppilaat kärsivät huonosta omatunnosta. Motivaatio käydä tunnilla vähenee koska tiedetään, että

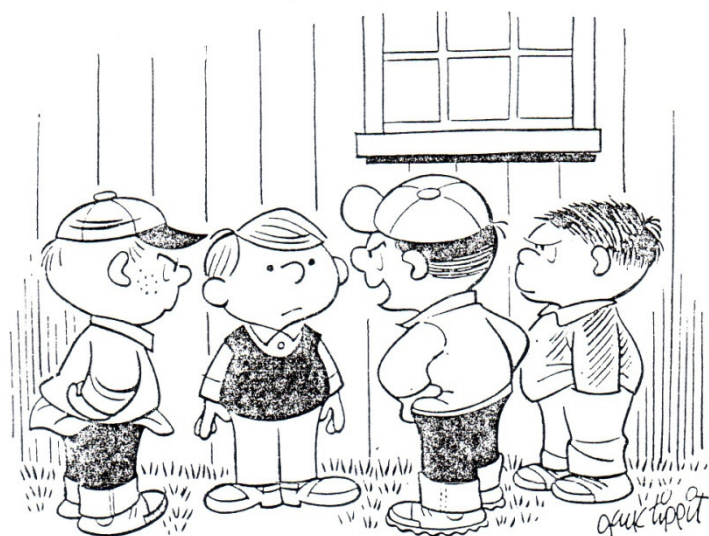
opettaja valittaa liian vähäisestä harjoittelusta. Lukio kaikkine vaatimuksineen on myös selvästi merkittävä tekijä päätökseen harrastusten karsimisesta.

Kyselyssä huomasin myös, että luonnollinen kontakti vanhempien ja opettajien välillä häviää, kun lapsi tulee teini-ikäiseksi. Vanhempien parissa halutaan selvästi kuitenkin säilyttää kontakti kouluun ja saada informaatiota lapsen edistymisestä.

Kamarimusiikki ja orkesterisoitto koetaan positiivisina asioina, mutta jos joudutaan käymään monta kertaa viikossa musiikkiopistossa nämä toiminnot myös uuvuttavat oppilaat. Ylipäättänsä *Musikinstitutet Kungsvägen* saa tutkimuksessa hyvää palautetta koulun ilmapiiristä ja opettajista. Kuitenkin jotkut vastaajat ovat sitä mieltä, että vaadimme liikaa oppilailtamme. Kirjoitustehtävässä annoin mahdollisuuden antaa parannusehdotuksia. Tällaisia ehdotuksia ei tullut paljon, mutta toivomus harrastaa ilman erityisiä vaatimuksia nousi taas esiin. Jopa konstruktivistinen ajattelutapa esitettiin yhdessä vastauksessa, jossa tulevaisuuden opettaja kuvailtiin enemmän ohjaajana kuin opettajana.

7.6 Mitä voimme tehdä?

Kohta 20 vuotta sitten huilistimieheni kävi pedagogisessa koulutuksessa Sibelius-Akatemiassa ja toi kotiin tämän kuvan:

"There's a nasty rumor out that you're taking flute lessons."

Minusta kuva kertoo aika paljon siitä, miltä musiikkiopiston käyminen voi tuntua. Toisaalta voisi olla mielenkiintoista, jos kuvan teksti sanoisi:

*”There’s a **nice** rumor out that you’re taking flute lessons”*

Kirjeessä oppilaille (liite 4) halusin heitä pohtimaan millainen tulevaisuuden musiikkiopisto voisi olla. Heidän mielestään kysymys saattoi olla vaikea, koska monet jättivät siihen vastaamatta. Kuitenkin huomasin, että halu **vaan soittaa** ilman erityisiä vaatimuksia nousee vahvasti esiin.

Minusta olisi korkea aika luoda Suomeen sellainen musiikkiopistojärjestelmä, jossa on enemmän valinnan varaa. Opetussuunnitelman on oltava henkilökohtainen niin, että oppilaille voi antaa juuri sopivaa opetusta. On edelleen oltava mahdollisuus saada korkealaatuista opetusta niille, jotka tähtäävät ammattiuralle. Mutta samalla ei saisi pelätä opetusta laajan oppimäärän mukaan. Uskon, että yksi syy siihen miksi *Musikinstitutet Kungsvägenissä* vastusteta yleisen oppimäärän mukaista opetusta, on pelko opiskelijoiden tason laskemisesta. Myös oppilaiden mahdollisuus valita erilaisia moduuleja, kuten esimerkiksi huilunsoitto, kuvataidetta, sirkustaidetta ja ynnä muuta pelätään. Toinen syy lienee ryhmäopetus. Kaikki opettajat eivät halua välttämättä opettaa ryhmässä.

Toivemusiikkiopistossani olisi kolme mahdollisuutta opiskella musiikkia:

- 1) Opiskeleminen laajan oppimäärän mukaan, mahdollisuus syventyä musiikin opiskeluun.
- 2) Opiskeleminen laajan oppimäärän mukaan, mutta enemmän valintamahdollisuuksia.
- 3) Opiskeleminen yleisen oppimäärän mukaan—yhteistyötä muiden taidealan koulujen kanssa.

Ensimmäisen vaihtoehdon mukaan opiskelisivat oppilaat, jotka tähtäävät ammattiuralle tai jotka haluavat syventää tietojaan musiikissa. Pääaine on alusta asti selvä ja opiskelu edistyy tasokokeiden mukaan. Toinen opiskeluvaihtoehto antaa mahdollisuuden valinnanvaraansa. Oppilas voi valita, kuinka paljon hän haluaa syventää tietojaan teoriassa ja säveltapailussa. Oppilaalla on mahdollisuus vaihtaa pääaine tai valita yksi tai useita sivuaineita. Rytmiikka olisi mieluummin pakollisena aineena teorian sijaan. Ensimmäisessä ja toisessa vaihtoehdossa olisivat myös kamarimusiikki ja

yhteissoitto tärkeä osa oppilaan opiskelua. Viimeinen vaihtoehto on täysin vapaa ja sisältää ryhmäopetusta. Tämä vaihtoehto ei saisi maksaa enempää kuin muutkaan vaihtoehdot, eli Suomen valtion olisi annettava tukensa myös tällaiseen opiskeluun. Näin ollen musiikki ja taide todella kuuluisivat kaikille lapsille ja nuorille Suomessa.

7.7 Miten minä opettajana voin motivoida oppilaani?

Joku on sanonut, että katastrofi on uuden alkua. Opettajan urallani en ole kokenut katastrofeja, mutta välillä kyllä harmittavaa frustraatiota. Yksi frustraationaihe on ollut työilmapiiri musiikkiopistossamme. *Musikinstitutet Kungsvägenissä* on tapahtunut erilaisia muutoksia ja suurin muutos lienee *Nylands Svenska Musikläroanstaltenin* lakkaaminen. NSM toi mukaan ruotsinkielisiä opiskelijoita koko Uudeltamaalta ja näin ollen taso musiikkiopistossamme koettiin korkeampana kuin tänään. Nyt kun meillä ei enää ole tällaista koulutusta, olen huomannut valittavaa kaipausta ”*vanhaan aikaan*”. Opettajat saattavat kokea nykyisen tilanteen turhauttavana, koska opisto-osastomme oppilasmäärä on vähäinen. Elän itse sellaisessa uskossa, että tämä tilanne tulee muuttumaan. Ja jos ei, pitää kuitenkin tehdä hyvää ja inspiroivaa työtä perustasolla. Jos oppilaat päättävät lopettaa soittoharrastuksena perustason jälkeen, se ei minun mielestäni tarkoita sitä että olemme tehneet työtä turhaan. Meidän mahdollisuutemme antaa näille nuorille ihmisille taide-elämyksiä on varmasti aina hyödyksi.

Itse olen yrittänyt luoda hauskan ja lämpimän tunnelman huiluluokassamme. Ei se aina onnistu. Varsinkin silloin kun vanhempien ja minun väliseni suhde ei toimi oppilas usein lopettaa soittoharrastuksensa. Olen kuitenkin huomannut, että ryhmäopetus, kamarimusiikki ja orkesteri ovat aina inspiraation lähteitä opiskelijoillani. Yritän olla sekä ystävä että auktoriteetin omaava opettaja. Opettajana pitää toimia kaikilla aistilla ja usein tunti voi alkaakin keskustelulla jostain ihan muusta kuin musiikista. Välillä voimme keskustella ongelmista koulussa tai kodissa, mutta en toimi psykologina vaan ihmisenä.

Mahdollisuudet kouluttautua ovat myös mielestäni erittäin antoisaa. Suomen Huiluseura on muun muassa järjestänyt improvisaatiokursseja Annika Gummerus–Putkisen johdolla. Annika kävi myös meidän musiikkiopistossamme syksyllä 2008 ja piti huilunsoitonoppilaillemme hyvin inspiroivan kurssin. Oppilaat saivat mahdollisuuden kokeilla mitä kaikkea huilulla voi tehdä, rytmimusiikin soittamisesta ja musiikkisadun tekemiseen.

Kuva huiluluokan improvisaatiokurssista MIK:ssä 2008

Erilaiset projektit, kuten konsertit Tapiolan kulttuurikeskuksessa ja matka Ruotsiin ovat olleet oppilaiden mukaan myös kivoja. Oma musiikillisen osaamiseni päivittäminen sekä Lahdessa että Helsingissä on myös ollut erityisen tärkeää. Nämä opiskelujaksot ovat antaneet eväitä jaksaa omassa opetustyössä.

Työnilo ei tarvitse olla jotain ihmeellistä. Huomasin ilokseni, että olen yhdelle oppilaalleni inspiraation lähde ja esikuva, kun hän yhtäkkiä huilutunnilla sanoi: *"Isona haluan huilunsoitonopettajaksi. Mutta jos se on liian vaikeaa, minusta voi tulla vaikkapa bassonsoitonopettaja."*

Näillä sanoilla hän onnistui pelastamaan päiväni ja muistuttamaan minua siitä, miksi teen työtä huilunsoitonopettajana: Oppilaiden takia!

LÄHTEET:

Anttila, Mikko & Juvonen, Antti: Kohti kolmannen vuosituhaten musiikkikasvatusta, Joensuu University Press Oy, 2002

Bonsdorff von Lena: Flöjtdebutant med smak på det franska, Hufvudstadsbladet 30.11.1982

Bonsdorff Lena von: En själ kostar, Hufvudstadsbladet, 3.9.2008

Bonsdorff von Lena: Bra akustik ska ha värme, Hufvudstadsbladet 4.1.2009

Broman–Kananen, Ulla–Britta: På klassrummets tröskel–Om att vara lärare i musikläroinrättningarnas brytningstid, Hakapaino Oy, Helsingfors, 2005

Ekholm, Mats & Fransson, Anders: Praktisk intervjuteknik, AWE/Gebers, Stockholm 1979

Eskola, Jari & Suoranta, Juha: Johdatus laadulliseen tutkimukseen, Vastapaino 1998

Jaantila Anu, Musiikki kuuluu kaikille, Rondo, 4/2009

Kivelä, Malin: Gåshud och lättja, Möten med musiken–Musikinstitutet Kungsvägen 30 år, Hannun Tasapaino Oy, 2005

Kuusisaari Harri: Yhteisöllisyys on musiikin voima, Rondo Classica, 9/2008

Musikinstitutet Kungsvägen, Läroplan, godkänd 6.5.2004, uppdaterad 28.3.2007

Mäkilä, Marja – Leena: ”Hoivaten kasvatan soittajan”, Musiikki kuuluu kaikille–Keravan Musiikkiopisto 30 vuotta, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä, 2008

Norrbäck – Råman, Susanne: Mål och förverkligande i musikskolorna–En analys med speciell hänsyn till Esbobygdens musikskola, Sibelius–Akademin 1990

Rauste – von Wright, Maijaliisa: Opettaja tienhaarassa, WSOY, Juva, 1997

Ruohotie, Pekka: Motivaatio, tahto ja oppiminen, Edita, Helsinki, 1998

Sinkkonen, Jari: Jokaisen sisällä soi, Musiikki kuuluu kaikille–Keravan Musiikkiopisto 30 vuotta, Gummerus Kirjapaino OY, Jyväskylä, 2008

Sjökvist, Anne: (Morgon)dagens musikpedagog, Resonans, språkrör för finlands svenska sång–och musikförbund, 4/ 2008

Thodén, Åsa: Möten med musiken–Musikinstitutet Kungsvägen 30 år, Hannun Tasapaino Oy, 2005

Tuovila, Annu: ”Mä soitan ihan omasta ilosta!”– Pitkittäinen tutkimus 7–13 vuotiaiden lasten musiikin harjoittamisesta ja musiikkiopisto–opiskelusta, Otamedia OY, Espoo, 2003

Wickström, Håkan: Hög prestige för konstämnen, Hufvudstadsbladet, 30.1.200

Internet-lähteet:

<http://ssc.huset.fi/files/mentora/402.pdf> 29.12.2008, 15.55

<http://vanda.kungsvagen.huset.fi/musikinstitutet/> 29.12.2008, 18.52

<http://www.kungsvagen.fi/musikinstitutet/historia/> 29.12.2008, 18.54

<http://www.musiikkioppilaitokset.org/?mid=4228> 12.2008, 13.44

<http://sv.wikipedia.org/wiki/Finlandssvensk> 17.2, 13.34

http://fi.wikipedia.org/wiki/G%C3%A9za_Szilvay 27.12.2008, 13.01

<http://www.siba.fi/fi/info/historia/28> 12.2008, 13.39

<http://www.sulasol.fi/?PHPSESSID=feigdtr0c88pp0am0a8tq9fhm2> 28.12.2008, 13.52

Haastattelu:

Gustavsson, Ole: 25.1.2009

Kuva:

Br. Smedman, foto: Sång- och Musikfesten i Vasa 1912

Gustavsson, Åsa: ”Huilupeikot flyggelin alla”, improvisaatiokurssi Musikinstitutet Kungsvägenissä 2008, Alexander Kujala ja Henrik Fortelius

LIITE 1

Esbo 9.12.2008.

Till ledningen vid Musikinstitutet Kungsvägen

LÄRDOMSPROV I YRKESHÖGSKOLAN METROPOLIA (YAMK).

Samarbete med Musikinstitutet Kungsvägen

Lärdomsprovets arbetsnamn är "3/3 ja mitä sitten?" och är en undersökning av elevernas studiemotivation i Musikinstitutet Kungsvägen och viljan respektive oviljan att studera vidare på institutnivå. Lärdomsprovet försöker förstå de orsaker som ligger bakom elevernas beslut att fortsätta eller avbryta studierna efter erhållet avgångsbetyg från grundnivån.

Själva undersökningen kommer att bestå av två delar:

- 1) En frågeenkät som skickas ut till föräldrarna, samt en förfrågan om tillstånd att ge den andra delen av undersökningen till deras barn.

Tidtabell: Enkäten skickas ut i början av januari vid vårterminens start

- 2) En skriftlig uppgift, där eleverna får skriva ner sina tankar och funderingar kring sina studier i musikinstitutet. Vad är bra? Vad är dåligt? Vad borde vi förbättra för att studierna hos oss skulle vara så attraktiva som möjligt?

Tidtabell: Slutet av januari, helst i samband med någon naturlig aktivitet i vid skolan (instrument-/sånglektion, kör, orkester, teori, musikkunskap)

Både föräldrar och elever kommer att få noggrann information om att inga namn kommer att synas i lärdomsprovet. **Allt material behandlas konfidentiellt.** Resultatet är viktigt dels för mitt personliga lärdomsprov, men också för Musikinstitutet Kungsvägen. Min roll är att vara så neutral som möjligt.

Ledningens stöd är viktigt! Speciellt vid eventuella förfrågningar av föräldrarna till skolan.

Målgruppen består av elever som inom ett år kommer att avlägga 3/3 (instrument) eller 2/2 (sång) och deras föräldrar. Sammanlagt 26 elever. Tre elever är myndiga (sångare) och behöver givetvis inget speciellt lov. Till dessa skickas uppgiften genast i sin helhet.

Instrument fördelning: flöjt, cello, violin, piano, gitarr, harpa, cembalo, klarinett, oboe och sång.

Åsa Gustavsson

LIITE 2

Esbo 23.11.2008.

Bästa kollega vid Musikinstitutet Kungsvägen.

Under läsåret 2008-09 studerar jag vid Yrkeshögskolan Metropolia i Helsingfors. Som bäst håller jag på att förbereda mitt skriftliga slutarbete och skulle vara glad för din hjälp.

Slutarbetets tema är studiemotivationen hos våra elever och intresset/ointresset att fortsätta studera hos oss på institutsnivå efter erhållet avgångsbetyg från grundnivån. Min första uppgift är att kartlägga hur många elever som just nu är inne i slutskedet på grundnivån, för att sedan kontakta dem och deras föräldrar. Föräldrarna kommer att få ett frågeformulär och eleverna ska själva skriva ner sina tankar om studierna och sina önskemål för framtiden. Målgruppen är elever i ca 14-16 års ålder på klassiska avdelningen. Beroende på instrument kan även äldre elever komma i fråga. Slutarbetets mål är att vara en del av utvecklingen av vårt arbete i musikinstitutet och har fått godkännande av våra rektorer.

Min fråga till dig är:

1) Hur många elever har du just nu i MIK som planerar att göra 3/3 alternativt 2/2 inom ett år?

Uppge namnet på eleven/eleverna, så att jag kan kontakta den/dem.

2) Har du möjlighet att avvara en stund av lektionstid under vecka 51 (sista undervisningsveckan före jullovet), så att eleven kan skriva ner sina tankar om studierna vid MIK?

Vänligen svara på mina frågor senast 30.11. per e - post.

Med hopp om gott samarbete

Åsa Gustavsson

LIITE 3

FRÅGEE NKÄT ANGÅENDE MUSIKSTUDIER I MUSIKINSTITUTET KUNGSVÄGEN

[Utvärdering av verksamheten i musikinstitutet]

3.2.2009

Musikinstitutet Kungsvägen i Esbo och Vanda
Åsa Gustavsson

LIITE 3 JATKUU**FRÅGEEINKÄT ANGÅENDE MUSIKSTUDIerna I MUSIKINSTITUTET KUNGsvÄGEN**

Fyll i frågeenkäten och be ditt barn hämta med den i **svarskuvertet** till egen lärare, alternativt kan den lämnas in till kansliet i Esbo centrum eller Vanda. Sista svars datum: **den 13.2.2009**. Om du vill fråga något går det bra att ta kontakt per e-post: asam.gustavsson@gmail.com eller per telefon 044 3554564.

1. Vem fyllde i enkäten?

- mor
- far
- annan vuxen.

Vem? _____

- elev över 18 år

BAKGRUNDSFAKTA OM STUDIerna:**2. Hur gammalt är ditt barn?**

_____ år

2a. Hur länge har ditt barn tagit instrument-/sånglektioner i Musikinstitutet Kungsvägen?

_____ år

2b. Kort information om barnets studier:

- Huvudinstrument.

Vilket? _____

- Biinstrument.

Vilket? _____

- Musikens grunder (teori/solfége)

LIITE 3 JATKUU

Vilken nivå? _____

- Musikkunskap

2c. Har ditt barn haft orkesterspel, kammarmusik, ensemblesång eller kör

i musikinstitutet. (Med orkester menas stråkorkester eller blåsorkester, kammarmusik eller ensemblesång är samspel/sång i grupp med 2-6 personer, kör ca 10-20 personer)

- Ja
- I perioder
- Nej

2d. Har ert barn haft andra fritidssysselsättningar under den här tiden?

- Ja. Vilka?

- Nej

2e. Om du svarade ja på föregående fråga, har dessa fritidssysselsättningar pågått under hela studietiden jämsides med musikstudierna?

- Ja
- Periodvis

2f. Har ni någon gång upplevt att barnet har för många fritidssysselsättningar?

- Ja
- Ibland
- Nej

LIITE 3 JATKUU**3. Har någon av föräldrarna egna erfarenheter av studier i musikskola eller musikinstitut?**

- Ja
- Nej

3a. Om du svarade ja på ovanstående fråga, tror du att föräldrarnas erfarenheter av musikstudier har påverkat barnets attityd till musikstudierna?

- Ja
- Kanske
- Nej

Kommentarer _____

VALET AV MUSIKINSTITUT OCH SPRÅKETS BETYDELSE**4. Varför valde ni Musikinstitutet Kungsvägen för ert barns musikstudier?**

(Vid behov kan flere svarsalternativ kryssas i)

- Musikinstitutet ligger nära hemmet
- För att undervisningsspråket är svenska
- För att musikinstitutet har ett gott rykte som skola
- Mitt barn sökte, men kom inte in i något annat musikinstitut
- Annan orsak.

Vilken? _____

LIITE 3 JATKUU**5. Vilket modersmål har ditt barn?**

- Svenska
- Finska
- Tvåspråkigt (svenska/finska)
- Annat.

Vilket? _____

5a. Hur viktigt anser du att det svenska undervisningsspråket är för ert barns musikstudier under lektionerna i musikinstitutet?

- Mycket viktigt
- Ganska viktigt
- Ingen skillnad, mitt barn kan svenska och finska lika bra
- Jag har ingen åsikt om undervisningsspråket

5b. Om du på ovanstående fråga svarade att språket inte har någon skillnad, kan du då precisera den främsta orsaken varför ni valde Musikinstitutet Kungsvägen för ert barns musikstudier?

FÖRÄLDRARNAS BETYDELSE ANGÅENDE BARNETS STUDIEMOTIVATION**6. Brukar du diskutera musikstudierna tillsammans med ditt barn hemma?**

- Ja
- Ibland
- Nej

Kommentarer: _____

LIITE 3 JATKUU**6a. Hur viktigt anser du att det är att du visar intresse för ditt barns musikstudier?**

- Mycket viktigt
- Ganska viktigt
- Mitt intresse har ingen betydelse.

Kommentarer _____

6b. Brukar du besöka konserter där ditt barn uppträder?

- Ja
- Ibland
- Nej

KONTAKTEN MELLAN HEMMET OCH MUSIKINSTITUTET**7. Brukar du diskutera barnets studier med läraren/lärarna vid musikinstitutet?**

- Ja
- Ibland
- Nej

Kommentarer _____

7a. Anser du att ditt barns lärare kontaktar dig tillräckligt ofta?

- Ja
- Tillfredsställande
- Nej

LIITE 3 JATKUU

7b. Brukar du själv ta direkt kontakt med ditt barns lärare?

- Ja
- Ibland, vid behov
- Nej

7c. Tycker du att informationen mellan musikinstitutet och hemmet är tillräcklig?

- Ja
- Tillfredsställande
- Nej

7d. Tycker du att musikinstitutet kunde förbättra sin information till hemmet?

- Ja.

Hur? _____

- Kanske
- Nej

MUSIKINSTITUTETS VERKSAMHET

8. Känner du till musikinstitutets läroplan?

- Ja
- Kanske
- Nej

LIITE 3 JATKUU**8a. Vad anser du om nivåprovssystemet i musikinstitutet?**

Systemet är:

- Bra
- Ganska bra
- Tillfredsställande
- Varken bra eller dåligt
- Dåligt
- Jag känner inte till nivåprovssystemet

Kommentarer: _____

8b. Vad anser du om musikens grunder (teori/solfége)?

- Musikens grunder är bra och stöder studierna i instrumentet/sång
- Musikens grunder är kanske bra, men jag förstår inte på vilket sätt det stöder de övriga musikstudierna
- Musikens grunder är onödigt och har inget med de övriga musikstudierna att göra
- Jag har ingen åsikt om musikens grunder

Kommentarer: _____

8c. Om du tycker att systemet i musikinstitutet borde förbättras, kan du ge förslag på hur vi kan förbättra det och vad som borde förbättras?

LIITE 3 JATKUU**BARNETS FRAMTIDSPLANER, MUSIKENS BETYDELSE OCH BARNETS INTRYCK AV MUSIKSTUDIERN**

9. Har ni diskuterat hemma om ditt barn planerar att fortsätta sina studier på institutnivå i Musikinstitutet Kungsvägen?

- Ja
- Vi har inte diskuterat saken ännu
- Nej.

9a. Tror du att ditt barn kommer att fortsätta studera på institutnivå?

- Ja
- Kanske
- Nej

Kommentarer _____

9b. Om du svarade nej på föregående fråga, vad är orsaken till att ditt barn inte planerar att fortsätta sina studier på institutnivå?

9c. Vad tror du är den största orsaken till att studier vid vår musikinstitutavdelning inte intresserar ditt barn?

(Vid behov kan du kryssa i flere alternativ)

- Kravet på att avlägga nivåprov i instrumentet/sång
- Teoriundervisningen
- Kravet på att medverka i orkester, kör, kammarmusik eller ensemblesång

LIITE 3 JATKUU

- Brist på tid p.g.a. andra fritidssysselsättningar
- Skolarbetet är krävande (högstadium, gymnasium eller annan skola)
- Annan orsak.

Vad? _____

9e. Hur tycker du att vi kunde förbättra vår verksamhet i musikinstitutet, så att fortsatta musikstudier på institutnivån vore intressanta?

10. Vad har musikstudierna för betydelse i mitt barns liv?

(Vid behov kan du kryssa i flere svarsalternativ)

- Mitt barn har en meningsfull fritidssysselsättning
- Mitt barn har många vänner via musiken
- Mitt barn lär sig arbeta målmedvetet
- Mitt barn får möjlighet till yrkesstudier inom musikens område
- Mitt barn utvecklas till en god amatör och får ett livslångt förhållande till musik och kultur
- Mitt barn har ingen speciell nytta av sina musikstudier

11. Hur har ditt barn upplevt sina studier i musikinstitutet?

- Studierna har upplevts som enbart positiva
- Studierna har upplevts som både positiva och negativa
- Studierna har upplevts som enbart negativa

LIITE 3 JATKUU

11a. Om du svarade att studierna har upplevts som både positiva och negativa eller enbart negativa på föregående fråga, kan du precisera varför?

FÖRÄLDERNS INTRYCK AV BARNETS MUSIKSTUDIER

12. Upplever du som förälder att musikinstitutet har ställt några speciella krav på dig?

Ja.
Hur? _____

Ibland

Nej

12a. Om du svarade ja på föregående fråga, hur har du upplevt dessa krav?

Enbart positiva

Både positiva och negativa

Enbart negativa

Jag har ingen åsikt om saken

Kommentarer _____

12b. Hur nöjd är du som förälder med ditt barns studier i musikinstitutet?

Mycket nöjd

Ganska nöjd

Varken nöjd eller missnöjd

Ganska missnöjd

Mycket missnöjd

LIITE 3 JATKUU

12 c. Om du svarade ganska missnöjd eller mycket missnöjd på ovanstående fråga, kan du då precisera varför?

12d. Tror du att ditt barn har nytta av ett avgångsbetyg från musikinstitutet?

- Ja.
- Kanske
- Jag har ingen uppfattning om saken
- Nej.

13. Hur uppfattade du den här frågeenkäten?

- Bra
- Ganska bra
- Varken bra eller dålig
- Dålig.
- Jag har ingen åsikt om frågeenkäten

14. Övriga kommentarer, önskemål och förslag på förbättring av verksamheten vid Musikinstitutet Kungsvägen:

TACK FÖR DIN HJÄLP!

LIITE 4

Musikinstitutet Kungsvägen

Esbo 3.2.2009

Hej!

Jag heter Åsa Gustavsson och är flöjtlärare vid Musikinstitutet Kungsvägen. Just nu studerar jag också på yrkeshögskolan Metropolia i Helsingfors för en högre yrkeshögskoleexamen i musik. Under läsåret 2008-09 håller jag på med mitt skriftliga slutarbete vars tema är studiemotivationen bland eleverna i Musikinstitutet Kungsvägen. Ditt barn är utvalt att vara med i min undersökning p.g.a. att det snart kommer att erhålla avgångsbetyg från grundnivån på musikinstitutet. Min uppgift är tvådelad. Den består av:

- 1) En frågeenkät som fylls i av föräldrarna
- 2) En skriftlig del där ditt barn i en uppsats berättar om sina tankar och funderingar kring sina studier i musikinstitutet.

Om du är en myndig elev ber jag dig fylla i både frågeenkäten (hoppa över frågorna 3, 3a, 4, 6a, 6b, 7, 7a, 12, 12a, 12b och 12c) och den skriftliga uppgiften.

Din/Er hjälp är viktig dels för mitt slutarbete, men även för vårt fortsatta arbete i musikinstitutet. Undersökningen görs i samarbete med yrkeshögskolan och musikinstitutet och har således rektoreernas lov. Resultatet av undersökningen kommer även att presenteras för den övriga personalen vid musikinstitutet. Slutarbetet kommer även att finnas till hands i yrkeshögskolans bibliotek. **Alla uppgifter behandlas konfidentiellt och ditt/ert namn kommer inte att synas någonstans.**

Med detta brev följer även en anhållan om lov att kontakta ditt barn angående arbetets deluppgift nummer 2.

Svara så snart som möjligt, senast 13.2.2009, och posta frågeenkäten samt tillståndspappret till mig i det färdigt frankerade svarskuvertet.

Tack för din hjälp!

Med vänliga hälsningar

Åsa Gustavsson

LIITE 4 JATKUJ

Musikinstitutet Kungsvägen

Esbo 3.2.2009.

ANHÄLLAN OM TILLSTÄND

Härmed anhåller jag om tillstånd av vårdnadshavaren att få ta kontakt med ditt barn angående en undersökning om studiemotivationen hos eleverna i Musikinstitutet Kungsvägen.

- Ja, mitt barn får delta i undersökningen
- Nej, mitt barn får inte delta i undersökningen

Barnets namn _____

Vårdnadshavarens namn _____

Underskrift:

Vårdnadshavare

Plats _____

Datum ____ / ____ 2009

Åsa Gustavsson

LIITE 5

Esbo 24.2.2009

Hej!

Jag heter Åsa Gustavsson och är flöjtlärare vid Musikinstitutet Kungsvägen. Läsåret 2008-09 studerar jag vid yrkeshögskolan Metropolia i Helsingfors för en högre yrkeshögskoleexamen. Jag håller som bäst på att förbereda mitt skriftliga slutarbete med temat studiemotivation och därför är jag speciellt nyfiken på dina tankar om dina musikstudier. Just du är utvald p.g.a. att du snart skall göra nivåprov 3/3 (instrument) eller 2/2 (sång).

Min önskan är att du tar dig tid att i en uppsats skriva ner dina tankar och funderingar om dina musikstudier i Musikinstitutet Kungsvägen. Du får vara anonym, men skriv gärna ut hur gammal du är och hur länge du varit vår elev. **Jag är speciellt intresserad av vad du har upplevt som positivt respektive negativt hos oss och om du har planer att fortsätta studera hos oss på institutnivå.** Om du inte planerar att fortsätta dina musikstudier, skulle jag gärna vilja veta **varför** fortsatta studier hos oss inte intresserar. **Du får även komma med idéer och synpunkter på hur vi skulle kunna utveckla vår undervisning i musikinstitutet.** Hurudant är framtidens musikinstitut?

Du får formulera dig fritt. Om du har lättare att skriva på finska, så går det också bra. Det du skriver är konfidentiellt och det innebär att ditt namn inte kommer att synas någonstans. Dina tankar är viktiga för den fortsatta utvecklingen i Musikinstitutet Kungsvägen!

Tack för din hjälp!

Med vänliga hälsningar

Åsa Gustavsson

LIITE 5 JATKUU

Espoo 24.2.2009

Hei!

Nimeni on Åsa Gustavsson ja olen huilunsoitonopettaja Musikinstitutet Kungsvägenissä. Tänä lukuvuonna opiskelen myös Metropolian ammattikorkeakoulussa Helsingissä musiikin ylempää ammattikorkeakoulututkintoa. Parhailaan suunnittelen opinnäytetyötäni ja tarvitsen apuasi.

Olen valinnut juuri sinut tähän tutkimukseen sen takia, että tulet kohta suorittamaan Musikinstitutet Kungsvägenissä instrumentin 3/3-tutkintoa tai laulun 2/2-tutkintoa. Haluaisin, että kirjoitat aineen musiikkiopiskelustasi meillä. Mikä on ollut hyvää, mikä on ollut huonoa ja minkälainen olisi toivemusiikkiopistosi? Olen erityisesti kiinnostunut siitä, jatkatko musiikinopiskelujasi Musikinstitutet Kungsvägenissä opistotasolla vai etkö jatka? **Jos suunnittelet musiikinharrastuksen lopettamista perustason päästötodistuksen jälkeen, voisitko selittää syy siihen miksi jatkaminen meidän musiikkiopistossamme ei kiinnostaa?**

Kaikki mitä kirjoitat, on luottamuksellista ja nimesi ei tule missään tapauksessa näkymään opinnäytetyössäni.

Lähetä vastauksesi sähköpostitse: asam.gustavsson@gmail.com tai postitse osoitteella: Niittykatu 3 D 61, 02200 ESPOO.

Viimeinen vastauspäivä on 6.3.2009.

Kiitos avustasi!

Ystävällisin terveisin

Åsa Gustavsson

LIITE 6

Kommentarer från frågeformuläret, fråga 11a, 14

Positiva upplevelser:

- "Orkestern har han tyckt att är rolig, om låtarna är bra och om där finns kompisar."
- "Positivt, man lär sig att spela ett instrument."

Negativa upplevelser:

- ✓ "Ibland har hon inte övat tillräckligt."
- ✓ "Solfége har varit mycket svårt."
- ✓ "Teorin är mycket krävande."
- ✓ "Övningarna till musiklektionerna och konserterna tar för mycket energi av skolarbetet."
- ✓ "Mitt barns motivation går i vågor. Han har aldrig tyckt om teorin. Han får dåligt samvete om han inte övar tillräckligt, om läraren dessutom kritiserar så vill han sluta."
- ✓ "Stundtals har behovet av att öva känts betungande."
- ✓ "Teorilektionerna intresserar inte alltid henne. I synnerhet då det p.g.a. teoritimmen betyder extra långa skoldagar."
- ✓ "Studierna har emellanåt känts lite stressande."
- ✓ "Framförallt teorin ville hon mycket ogärna delta i de första åren och ifrågasatte varför det behövs. Några år var det nya lärare på hösten. Byte av instrumentlärare upplevdes jobbigt."
- ✓ "Mitt barn orkar inte alltid öva."
- ✓ "Musikinstitutet har ganska höga ambitioner på alla barn, medan de flesta elever börjar spela för att det är roligt, inte för att bli yrkesmusiker. Den vanliga skolan ställer också krav som ökar med åldern, och som definitivt prioriteras."

Övriga kommentarer:

- ❖ "Kravet att delta i orkesterverksamhet kommer sannolikt som en överraskning för de flesta elever och föräldrar som inte har tidigare erfarenhet av musikskolan, och kan säkert i en del fall avgöra det fortsatta musikintresset. Kungsvägen kunde eventuellt fundera på en viss frivillighet i den verksamheten."

LIITE 6 JATKUU

- ❖ "I de fall eleverna valt att någon gång prioritera annan fritidsverksamhet framom musikstudierna, har detta ibland mottagits onödigt negativt av lärarna. Eleverna spelar frivilligt och har ofta andra hobbyn som är viktiga för dem, de tänker inte nödvändigtvis bli yrkesmusiker."
- ❖ "Utöka utbudet för "kortkurser". T.ex. kurs i pop- och rock sånglektioner eller gitarrspel i bänd."
- ❖ "Ibland har jag som förälder en känsla av att MIKE kräver att musikstudierna kommer i första hand och sen skolan + hobbyn. Så ska det inte vara. Teori 3/3 är alldeles för krävande, och till ingen nytta vad jag vet."
- ❖ "Stämningen känns jättefin, det är "hemtrevligt". Lärarna är duktiga, trevliga, hittar på kurser so inspirerar."
- ❖ "Orkestrarna upplevs som "kryddan", det där extra roliga."
- ❖ "Målmedveten undervisning, rätt höga krav på eleven."
- ❖ "Hur eleven lyckas i sina studier beror till stor del på samarbetet mellan den enskilda läraren."
- ❖ "Musiken på de olika instrumentens elevafton kunde någon gång vara blandade."
- ❖ "Det kunde finnas en lättöverskådlig studievägledning. Vilka år gör man vad, vad sker sedan o.s.v. Eleven vet kanske, men som förälder känns det diffust-Utvecklingssamtal en gång eller två under en 8 års period."
- ❖ "Vissa lärare som tidigare arbetade där hade lätt att ta kontakt och man upplevde att läraren var intresserad av att undervisa och delge sina intryck av eleven och hans arbete."

LIITE 7

Kommentarer från elevernas skriftliga uppgift

Tankar om studierna

- "Jag är inte helt säker om jag vill fortsätta på institutnivå, jag skulle gärna vilja fortsätta spela men har inte tid att satsa så mycket som man måste på institutnivå."
- "Jag känner mest motivation att öva när jag fått något slags beröm av min lärare, eller av min pappa."
- "Jag gillar att spela för då kan man hitta nya sidor i sig själv."
- "I framtiden är eleverna och lärarna kanske mera jämställda, lärarna är mera som handledare."

Positiva upplevelser

- Glädje
- Nya vänner
- Bra lärare
- "Min musikaliska utveckling"
- "Lektionen är bra längd"
- Uppträdanden
- "Nivåproven är bra, för om man får bra i provet vet man att man kan börja spela svårare stycken."
- Orkester
- "Inspiration från olika saker, t.ex. konserter och uppträdanden."

Negativa upplevelser

- ✓ "Jag måste få min teoriundervisning i musikinstitutet även om jag går i musikklass och kunde göra teorin under skoltid."
- ✓ "Jag spenderar för mycket tid av min fritid på musikinstitutet p.g.a. olika projekt."
- ✓ "För många vikarier i mitt huvudämne, känns som om jag blivit efter i mina studier."
- ✓ Teori
- ✓ Nivåprov

LIITE 7 JATKUU

- ✓ Begränsad tid till övning
- ✓ Brist på inspiration
- ✓ ”Harjoittaminen on joskus rankkaa”
- ✓ Musikkunskapen är för lång
- ✓ ”Jag har inte känt någon samhörighet med musikinstitutet. Jag har ingen aning om vad musikinstitutet har att erbjuda förutom lektioner och nivåprov.”
- ✓ Uppträdanden
- ✓ Pressen att gå framåt och avlägga nivåprov

Orsaker varför du inte vill fortsätta på institutnivå

- ”Om man inte skulle behöva sikta in på stora ettan och ta teori för stora ettan så skulle jag säkert fortsätta.”
- ”Känns onödigt att fortsätta på institutnivå, eftersom musiken i framtiden bara kommer att vara en hobby.”
- Gymnasiet
- För lite tid
- ”Jag har den bilden av institutnivån att det är mer på allvar och man ska utvecklas massor för att ”passa i formen”.”

Förslag på vad som kan förbättras i MIK

- ”I framtiden tycker jag att man skulle få välja fritt hur mycket man deltar i verksamheten på MIKE. Jag har ju nämligen inte valt att vara fem (eller fler) timmar om veckan på musikskolan.”
- ”Borde vara lättare att bli godkänd i teorikurserna, det är ju inte så att man själv valt att gå på teori.”
- Skapa motivering för studierna genom mera samspel.
- ”En rolig upplevelse skulle vara att uppträda utanför Musikinstitutet Kungsvägens gränser.”
- ”Att kunna fortsätta spela efter nivåprov 3/3 utan att behöva gå på institutnivå.”
- ”Man studerar ju frivilligt på musikinstitutet, så varför inte ta chansen och sprida känslan av frihet.”

LIITE 7 JATKUU

- Utveckling i egen takt

Övriga kommentarer:

- ❖ "Jag har aktivt deltagit i olika evenemang, från kammarmusik till körer och orkestrar, vilket musikinstitutet har gott om."
- ❖ "Det är roligt med gruppspel och körer, men jag önskar att de inte var obligatoriska."
- ❖ "Efter att jag avlagt min grundexamen så kommer jag troligen att fortsätta på institutnivå. Frågan är bara om jag kommer att ha motivation och tid till det."
- ❖ "Musikinstitutet Kungsvägen har varit ett jättebra ställe att lära sig spela på."
- ❖ "Jag hoppas jag kan fortsätta i någon mindre orkester efter att ha gjort mitt nivåprov 3/3."
- ❖ "Måste man kräva så mycket i teori – och solfégeproven? De flesta jag känner klarar inte proven på första gången och jag undrar om proven inte är i det fallet för svåra? Boken vi har haft är mycket konstig, jag tycker att man kunde förklara musikteorin på många lättare sätt."
- ❖ "Teoriundervisningen är mycket bra, det är kanske inte så roligt när man sitter där, men man har nytta av det. Det som tål att tänkas på är ju ändå frågan om det faktiskt behövs alla miljoner år som man går i teorin, det är ju ändå frågan om en grundkurs, och alla som går där har gärna liv utanför musikteorin."
- ❖ "Många av mina vänner spelar något instrument med privat lärare. De går ju miste om det fina teoripaketet, men de har inte nivåprov eller annat testande, och jag har fått den uppfattningen att de har det riktigt bra så. Allt utgår från intresse och det finns inget de borde göra, t.ex. skaffa avgångsbetyg eller något sådant. Det jag undrar är vad institutet tjänar på att alla ska göra nivåprov och komma igenom teorin och få ett avgångsbetyg? Alla elever går ju i den vanliga skolan och har prov där, går omtagningar där, uppflyttas till nästa klass där, får avgångsbetyg därifrån o.s.v. Det verkar som om ni gjort ert bästa för att bli som en vanlig skola."
- ❖ "För att njuta av musik måste man vara intresserad och inspirerad och båda kommer från eleven själv."